

308380

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. I.

చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల తేది 3 బుధవారము

No. 284

సంపుటము. ౧.

ఆనందనామ సంవత్సర మాఖ బహుళ తృతీయ 3

సంచిక ౨౮౪

కస్తూరి.

వివర్ణములకు, కలరాకు, సంధికి, బాలింతికిగములకు, వాతములకు, చిగురిడ్డల జబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసికొన్నది. కాని కస్తూరి బంగారము కన్న రియసుగుటచేతను నవనగ సమయములందు దొరకుట చుస్థరము. మా డిపోయిందిలి కస్తూరియందు నితర వదార్దము లేనియును జేర్చబడవు. ఇంతవరకు మాతాపు నుండి కొని వారల కివ్వడము తెలిసికొన్నది. కొనిన వా రొకసారి పరీక్షించిన విషయ తెలియజేయు. అట్లు చేయటమున కిది కస్తూరిని గొని మోసపోవు. తులం 1-కి రూ. 8-0-0

అదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము

తులం 1 కి రూ. 5-8-0

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి 0-2-0. 12-కి రూ. 1-2-0

ఈ దంతచూరముతో పండ్లు త్రోవముటవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లు నుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోటిదుర్గంధము లేకయుండును. పండ్లు ముత్యముల వలె తెల్లగా నుండును.

అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడు చున్నది. సర్వ సామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.

అమ్మతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. లేక, 6, 7, తంబు సెట్టిపేధి, చెన్నపట్నం.

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిక!

సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవ సంవత్సరాదినంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనతీచి, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హింజాత్మ్యధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహామృదా, ఈశ్వరమిమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయెకా నిపుడు భోజము సంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మింక్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పరోక్షకారణములు; 3 యుద్ధ వ్యూహములు, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5 దుర్గగుల్ఫ నిర్మాణము వాటిపటములు; 6 సానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంతుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను వెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయాకృతియందు 300 పుటలకు విండియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	మెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	,,	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కిమాసముల చందాదారులకు	,,	1	0	0
ఇతరులకు	,,	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కాదినారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ వచ్చును. దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు సెట్టిపేధి, చెన్నపట్నం.

అమ్మతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బాపును.

పార్శ్వపురొప్పుల బారదోలును. పొట్లపోగొట్టును.

వనమూలికలచే హిందూదేశమందు

తయారుచేయబడు మంచమును.

సువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.

పంచభాషాపీఠి మానికోనిన మోషము గలుగదు.

అమ్మతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, 7, తంబు సెట్టిపేధి, చెన్నపట్నం.

అత్తల ఆర్భాటమున కోర్కెని

కోడండ ప్రలాపము.

శ్రీమదీశ్వరలో వెల్లె ప్రకమును ప్రతికుటుంబము నందు నుండునటుల పంచివెట్టటకై ఒక్క అణా తపాలా దిల్లెకు పంపువారి కుచితముగా పంపుదుమని ప్రయోచి యుంటిమి. దీనిసాదలకు కష్టమైయుండుటచేత అర్హతా దిల్లెకు పంపువారికి ఈ జనవరి 31 తేదీవఱకు ఉచితము గా పంపుదుము. ఈతరుణమునువృధాచేయకుడు. విశాపియా యుద్ధచరిత్రమునకై జనవరి 31 లోపుగ వేయకు రిజిస్టరుచేసికొనువారికి ఒక్కొక్కభాగము తపాలఖర్చుల నో 0-10-0 కు పంపుదుము. ఇది మూడుభాగములుగలది. కోడండప్రలాపముతోడ యుద్ధచరిత్ర ప్రకటనన, ఆర్థిక కార్డును పంపగల. ఆసరికిపుస్తకమును వెలికనును చిరునామా:- సువీరియరు వాచ్ కంపెనీ.

పోస్టుఖర్చు 167, నడరాజు

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

అర్కప్రకాశము.

సప్తమ గుచ్ఛము.

అ ర ఖు ల ను బోధించు చికిత్సా గ్రంథము.

ఇది అతిసులభమగు రీతిని ప్రతిమూలికనుండియు అరఖులుదీయు నుపాయములను ఆయుర్ఖులచే రోగసామాన్యమును నివర్తింపజేయు పద్ధతులను, దెలుపు మంచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన అరఖులు సామాన్యవైద్యుడు గూడ జేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు బేర్కొనబడిన మూలికలే గాక యూనాని వైద్యమునకు నంబంధించిన మూలికలు గూడ గ్రహించబడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వానిగుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, తదితరులగు కేవలనుభవముగల పల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారిగ నుండునటుల దీనికి సరళముగ నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పిదప చెలియగలదు.

వెల రూ॥ 2-0-0.

1. మాధవనిదానము.	రూ॥ 8-0-0	6. వక్తీకర్మము.	రూ॥ 0-4-0
2. వత్సాపద్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-8-0	8. భేషజ. కల్పము.	" 1-0-0
4. ఆగస్త్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత.	ఇది అచ్చునండి 1915
5. శల్యశాస్త్రము.	" 0-4-0	10. సుశ్రుత సంహిత.	వత్సరము మొదటి భాగమున నుండును.

పోస్టేజి వేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రాంతాఫీస్:-
12, తంబులెట్టి వీధి, వైద్యరత్న సండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.బి
156, బ్రాడ్వే. 55, ఆచార్యుల వీధి, ఆయుర్వేదాశ్రమం - డి. టి. మదరాస్.

మాతాశ్శక చందాదారులకు మాధవనిదానము శిష్యు మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయ 5 కాగితముల కర్పించి యియ్యబడును.

వనోపధి సార్వాపరిత్వా

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళ బొట్టు, పాతవాయువుబొట్టు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురున కుడివలన వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సిసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నెకవిధమైన మార్పు గనపించును. రెండు సిసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సిసా వెల రూ. 1-4-0.

కుష్టు కు మండు.

ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత మధువల్లి(తాగుటకు మందు) నాగవల్లితైలము వైపుతకు మండు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవు మండు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి సావంత్, గళక. ఫనసవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

వేంకటాద్వరి కవిరచిత విశ్వగుణాదర్శము.

ఆంధ్రపద్య టీకాతాత్పర్య సహితము.

ఇందుకు రచిన తెలుగు పద్యములు, టీక, తాత్పర్యము, ఇతివృత్తములు, నిఘంటువులు, అలంకారములును, శబ్దాంశము. దేవరాజవంశీకులు వ్రాసిరి. ఇది భరతఖండమునందలి యాయా జాతులయు, తెగలయు, సంఘములయు, గుణదోషములను గూర్చినవి విశ్వవాదోరణి వివరించు గ్రంథము. అనగా వాయా లోకవృత్తియలను కవిత్వావృత్తియన ప్రతిబింబితములు గావించి దాని వన్నెలచే చిన్నలుగాఁ జూపునట్టి కృతి. ఈ కవిభాషాని పాఠకులుగా కృతాను విశ్వాసములనెడి రెండు గ్రంథములు ఆకాశ సంఘాతలై పోవునట్లు చిత్రించి వారు ఆచర్య టచ్చట సంఘరించుచువును ఆయా వస్తువులందు గ్రహించిన గుణదోషములను వెల్లడిచేయుచుచుండునట్లు రచించెను. లోకమునందు వస్తువులన్నియు దోషయుక్తములేకాని గుణైకప్రధానములుగావు. అయినను వానివానికిఁ దగినట్లు గుణమెక్కువగా నుండినట్లుయన గుణవంతములగును; దోషములు మెండుగానుండిన దోషవంతములగును. కావున చక్కఁగ పరచుటయిది అందలి దోషములను పాటించక గుణములనే గ్రహించి ఉజ్జీవిం చెడు మార్గమున వెదకవలయును. ఇది చదివిన ప్రహ్లాద స్తంభపర్యంతముగల నెక్కువమైన గుణదోషములు తెలియును. దీని వెల 2-8-0. దీనిని చక్కఁగ పరిశోధించి నులైన కావితములవై అచ్చొత్తించి మంచి కాలికోలైందుచేసి యున్నాము.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కంపెని.

ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాడ్వే, మదరాస్.

ఉష్ణమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అన్ని రకముల ప్లాపులకును మదరాసు రాజధానిలోని అన్ని కంపెనీలకన్న హకంపెని గొప్పదియు, నమ్మకమయినదియు నయ్యున్నది. ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాఖాతాదారులకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము. సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

100 (detachable) (శబ్దముగల, శబ్దము లేని) 2 బర్నరులు సహాయకవ్యుడును. ఊరు బల్లెలందిరుగు నట్టి యుద్యోగియు లకు కడు ముఖ్యము. టీకాపెట్టె సహాయక

గమనింపుడు.

11 (detachable) ఖాలాబలిష్టమయి నది. ఎక్కువకాలం పనిజేయ గలిగినది మిక్కిలి పొడవైనది. టీకాపెట్టె సహాయక రు. 9-8-0

నెం 45, 48 రు మాత్రముగా తయారుచేయబడినది నెం 11 రు మాదిరిగానుండును. టీకాపెట్టె సహాయక రు. 8. నెం. 200 పాకెట్ ప్లాప్ చిన్నదియు చెయి ఇయ్యుచుండియు టీకాపెట్టె సహాయక రు. 6-8-0

కే. ఎస్. పి. వీ. జీ, 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు, వత్సరము ప్రత్యేక పుస్తకము యివ్వబడును.

నల్లభీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యిఫ్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే దేవనాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది. 8 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అన్నములు, దిశాన్నములు, చేయకొనుముగలను. 2 భాగముందు ఊరగాయలు పచ్చళ్లు కోశింబిరిలు ఇంకను భోజనమునకు కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. భాగమునందు పిండివంటలుచేయు క్రమముగలదు. శరీర, కవిత్ పాకమునకు కావలసిన యావత్తుగలదు. ప్రతియింట నుండవలసినది.

240 పేజీలగ్రంథము. క్యాలికోలైండు ప్రతి 1-కి ధర 1-8-0; పోస్టు ఖర్చులసహా 1-11-0. పక్షియిండు జేయిన్నొక్క-దినంబు చెప్పిన ప్రత్యాదేశపు పడతియొక్క వినోద కథలు.

240 పేజీలు. మేలుకాగితములు, క్యాలికోలైండు ప్రతి 1-కి ధర 1-4-0; పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0. రెండు ప్రతులు పోస్టుఖర్చులతో 8-0-0. మాలివాసము:-

ప్రార్ వాచ్ అండ్ కంపెని 45 మల్లాసాపాటెబు వీధి. మద్రాసు.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నియబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు పగయిరా ప్రత్యేకము. నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు. కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

బహు వేగముగాను సులభముగాను పోవునటువంటి బలమైన సైక్లు. 59 రూ పాయలనుండి అమ్మబడును. క్యాటలాగు కావలసిన వారికి పంపబడును.

వాల్ నెట్ అండ్ కంపెని, 164, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

జూ బు లు.

I

పి ద్యోక్తి మహాసభ.

అయ్యా!

వైస నేను పేర్కొనిన మహాసభ, 1918 సంవత్సరము ఏప్రిలు నెలలో కాకినాడలో, మాయూరి కాలేజి ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీ. కె. గణపతియ్యల ఆవర్ణకుగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగెను. ఆ తరువాత 1914 వ సంవత్సరములో రాజమండ్రిలో కాబోలును, జరుగునని యనుకొనినారు. కాని నేటికని యేమయ్యెనోగాని మటుమాయమైనది మున్నందు భారతదేశము నుద్ధరించవలసిన విద్యార్థులే యుత్సాహమును విడిచినవో నిక నితరుల సంగతి వేరుగ జెప్పవలయునా? కాన, నో విద్యార్థులారా! ఇక నైన తగు ప్రయత్నముల నాచరించి, రాజమండ్రిలోనో, బరంపురములోనో, సభను జయప్రథముగా నీ సంవత్సరము జరిపింపుము. సభను జరుపుట మాని దేశమునకు కళంకమును దేకుదు.

న్యాయా|| నా|| మూర్తి.

II

కొక్కొండ వేంకటరత్నం చతులవారి

స్మరణ చిహ్నము.

అయ్యా!

క్రిమాణ, భావనాచార్యులవారి దేశభిమానమునకు ఉదారస్వభావమునకు ఆంధ్రుడనైన నేను సంతోషించుట యబ్బురమా! వాచివంటి రాత లున్నారో లేకో కాని వారి కన్న భవాభ్యుల నేకలు ఆంధ్రదేశము నలంకరించియున్నారని చెప్పి సాహసించుచున్నాడను. ఆంధ్రులకు రక్షణ కవి గారి స్మరణ చిహ్నమునకై లక్షరూపాయలు వ్యయపరచుటయు నొక లెక్కలోనిది గాదు. కాని యొక్క పెషయము యోచింపవలసి యున్నది. ఆంధ్ర విద్యార్థులకు భావలసిన వసతిగృహ భోజనశాలలు చెన్నపురిలో కట్టించుటకంటె ఆంధ్రరాజ్యములో రాజధాని కాబోవుచోట కట్టించుట మంచిది నా యభిప్రాయము. చందాలు వసూలుగుటకు ఆంధ్రమహాజన సభయం వొకతీర్మానముగా స్మరణచిహ్న విషయ మేర్పడవలయునని కలంచుచున్నాడను. ప్రస్తుతము వసూలు కాబోవు వైకముయొక్క వడ్డీతో భోజనశాలయొక్క వసతిగృహమును జరుపుచు ఆంధ్ర రాజ్యసాధన తోడనే ఆంధ్రదేశముననే వగతు లుచున్నవొకప్పుడు. కొరై సభ లుజేయ నుదారస్వభావులైన ఆంధ్రప్రపంచమును కోరు చున్నాడను.

ఆంధ్రుడు.

III

రజస్వలానంతర వివాహము.

అయ్యా!

నంద్యాలతాలూకా పాశ్చాత్యగ్రామం ఆంధ్రసమాజములో రజస్వలానంతర వివాహమునుగూర్చి మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ, ఉప్పు భీమసేనరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద సభజరుపబడి, యీ క్రింది విషయములను తీర్మానించిరి ఈ మహాసభకు 27-1-15 లేదని సాయంకాలము 5 గంటల కాలమును. యీ గ్రామమునందలి పండిత బృందంబులును అనేకులు గ్రామవాసులును, అన్య గ్రామవాసు లయిన మరికొందరు విద్యార్థులును విచ్చేసి రజస్వలానంతర వివాహము మనకు మనఖండమునకు, అకాశ్రియమనియును. అందుచే రజస్వలా నంతర వివాహములు ప్రబలిన కణఃసంకరమునకు కారణ భూతమగు ననియు వె॥ బం॥ శ్రీ, తొగ్గచ్చేటి చంద్రశేఖర మయ్య గారును, మరి కొందరు విద్యార్థులును ఉపన్యసించిరి. మనమత సంబంధములో ప్రభుత్వమువారు ప్రజేశించుట లేదని చెప్పిన వాగ్దాం ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు రజస్వలానంతర వివాహచట్టమును చేయకూడదను యీ సభా తీర్మానమును శ్రీ. గవర్నరుగారికి పత్రికా ముఖమున విన్నవించుటకు, కచ్చయింపబడి పత్రికాధి పతులను ప్రార్థించు చున్నారము.

28-1-15) పాశ్చం.)

పి. వి. భీమసేనర రావు.

IV

రజస్వలానంతర వివాహచట్టము.

అయ్యా ఒంగోలులో 21-1-15 తారీఖున ఈచట్టమును గురించి విచారించుటకు సహజన ధర్మాభిలాషుల మహాసభ యొకటి శ్రీకాశివేశ్వరస్వామివారి దేవాలయములో (అహ్మ శ్రీ ఒంగోలు వేంకటరంగ సోమయాజులుగారి ఆధ్వర్యముక్రింద జరిగినది. వీరభీంధను శిరస్తాదారు. గొప్ప సంస్కృతపండితులు అగ్రాసనాధిపతులు శ్రధమమున వర్తమానయందొపు చర్యయం తయ్య క్తు ప్రముఖ సంస్కృత శ్లోకములలోజెప్పుచు ఆంగ్లేయు లకు విజయముకలుగుటకు ప్రార్థించెను. రజస్వలానంతర వివా హములు, అకాశ్రియములు అనర్థదాయకములు, అనియు కా బట్టి ఈవిల్లువలన ప్రాధానివాహములు ప్రబలి కర్మభ్రష్టతయొ కర్మభ్రష్టతయొ సంభవించి స నాతకధర్మములకు విప్లవముకలు గుననియు సభవారభిప్రాయపడిరి. కాబట్టి యీచిత్తువిల్లును చట్టముగా చేయకుండుటకై మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిద్వారా శ్రీ గవర్నరు జనరలుగారిని యొక మనోజరు పూర్వకముగ ప్రార్థించుటకు తీర్మానించుకొనబడెను.

ఒంగోలు

పురవాసి.

V

శ్రీభద్రాచల విగ్రహారాధనసభ.

అయ్యా, కడచిన నెల 22-న లేన శుక్రవారము సాయంకాలము సుమారు గంటల సమయమున శ్రీకల్వల్లి గ్రంథాలయ పక్ష మున శ్రీరామచంద్రాలయమున నొకమహాసభ జరిగెను. అందు గోదావరిజిల్లా బ్రజరీషివృత్తి కలెక్టరుగారు శ్రీయంతపండిత వాగేశ్వరావు పంతులుగారి అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. ఏతత్సభలోన చెన్నరాజధానిలో నెల్లపండితాగ్రేసరు లను విరుదువహించిన శ్రీయంత బ్ర॥ శ్రీ॥ కాశీరామశాస్త్రి శాస్త్రిగారు "విగ్రహారాధనము" విషయమున నొక యాప న్నాసము విన్నవించిరి. అందు విగ్రహారాధనము మహమ్మదీయ, క్రిష్టియన్, జైన్, ఆర్య, బ్రహ్మసమాజిక మతములలోగూడ గలదనియు, కదిముఖ్యాచరణమనియు, లింగపావవట్ట పదార్థములును, దాని విషయమున గలలోకాపవాదమును ఏతత్సభ వాదప్రవాహముగ్గు లగుమాధుల మాధ్యమము గురించియు, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు యోగిస్వరూపముగు లిం మే కాని వేరుకాదనియు వారలకు భేదములేదనియు సప్రమాణ ముగా నిర్దేశముగా తమ మధురగంధీర నిస్సంముతోడ నుపన్యసించి స్వభూల మంబులు హాయిజెందుకట్లుచేసిరి. తదు పరి యీగ్రామ సెకండరీ స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయంత గాడేపల్లి. జెంకపేళ్లర్లు బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు శ్రీక త్తివల్లి గ్రంథాలయ కాగ్యదర్శితరవున నగ్రాసనాధిపతిగారి కిని, శ్రీయంతకాశ్రిగారికిని, సభ్యులకును వందనము లర్పించిరి. సభ జయప్రథముగ ముగిసెను.

శతగోపం. రామా నుజాచార్యులు.

VI

రాజమహేంద్రవర ఆర్యాపుర హిందూ

బాలసమాజ సభ్యులకు సలహా.

ఆర్యులారా! ఆంధ్రభాషకుబుట్టి నిల్వడగు మారాజమహేంద్రవర పట్టణమున ఆధునిక కవిత్వయములోవారును, రాజమహేంద్ర వరపుర నివాసులును, అయిన మ. గా. రా. శ్రీ రావుబహ ద్దూరు కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారిపేరను, మ. రా. రా. శ్రీ కడ్డాది నెల్లారాయ కవిగారిపేరను "పుస్తక భాండా గారము"లు స్థాపింపబడి వర్ధిల్లుచున్న వన్నుమాట । విదితమే గదా? ఇక ఆధునిక కవిత్వయములో జేరినవారని పత్రికలలో పలువురు ప్రక ంచు చుండుట చేత న, తుదకు రాజమ హేంద్రవర నివాసు లే య యి చ్చుట నే మృతి సాంధుటచేతన, మ. గా. రా. శ్రీ మహామహోపా ధ్యాయ కొక్కొండ వేంకటరత్న పంతులుగారి పేరిటగూడ నొక పుస్తక భాండాగారము మా రాజమహేంద్రవర పట్టణ మునందే స్థాపించిన శ్రేష్టమని మా యాశయును. మా పట్టణములో నొక భాగమును ఆర్యాపురమున "హిందూబాలసమాజ" మను పేరగొనియు విద్యార్థులు 5 వత్సరములనుండి యనేక సభల నొనర్చుచు భాషాభి వృద్ధికిం బుస్తక భాండాగారములే ముఖ్యసాధనములని తలంచి యొక పుస్తకభాండాగారమును స్థాపించుకొనిరి. ఈ సమాజకులకు

మేముక సలహానిచ్చుచున్నాము. అయ్యది ఏదియన! హిందూ బాలసమాజమువారు స్థాపించిన పుస్తకభాండాగారమునకు వేరు వే రేమియు పెట్టుకొనలేదు. కనుకదానికి వేంకటరత్న కవి నామం దిడడిచో సామాజికబల భాషాభిమానము పెల్లడి యగుటయే గాక పుస్తక భాండాగారము కూడ ని ప్పటి కంటె నెక్కుడుగ నభివృద్ధిపొందగలదని మానన్యుకము. ఏల యన? శ్రీ వేంకటరత్న పంతులుగారి యభిమానుల నేకులు దాని నభి వృద్ధి లో ని కిం దెత్తురు పండితులు, పుత్రికాధిపతులు, మున్నగువార లనేకులు అనేకవిధముల సీసామాజకులకు తో ద్పడి భాండాగారము నభివృద్ధిపఱుపగలరు. కావున హిందూ బాలసమాజ సభ్యులు తమ పుస్తకభాండాగారమునకు "వేం కటరత్న పుస్తకభాండాగార" మనియో "వత్సకవిపుస్తక భాకడాగార" మనియో నామకరణముచేయుట శ్రేయో దాయకము.

ఈయభిప్రాయము సమాజమువారి కంగీకారమయినట్లు పత్రికాముఖమునం బ్రకటించినయెడలం తద్బాండాగారమును మేమేమిది యాంధ్రగ్రంథములచే బహుకరింపగలమని యిం దుమూలమున దెలియజేయుచున్నాము.

భాషాభిమాని.

VII

హిందూహాసము.

అయ్యా, ఇప్పుడేదిక్కుచూచి యెచ్చట విన్నను హిందువులలో రెండు తెగలును రెండభిప్రాయములును వ్యాపించియున్నవి. ఒక కతువారు సామాజిక సంబంధముగదోషములను తొలగించుటకు యిత్నించుచుండగా మరియొకరు దానిని రక్షించుటకు హత ముచేయుచున్నారు. కింజమునా-దేశోన్నతి జనోన్నతి అత్యో న్నతులకు భంగకరముగా దాస్యశృంఖలమును మనవారు కాళ్ళకు బింధించుకొని కడల మెదలజాలక బహుకాలమునండి పడి యున్నవారు. ఈదాస్యపుసంకల్పను తెంచుకొనుటకు మనదేశీ యులు మహాభారత సమయమునుండి క్రయత్నించు చుండియు చేతగాక బలహీను లగుచున్నవారు. తుదకిప్పుడు హిందువులే బంధనమంతుండుటయే యానంద మనకొనునంతటి గులాములై పోయిరి. కుష్టుయొక్క టీకములు తద్రస్వణమునం దే యానంద ము గ నుండును గదా? హిం దువు లా లాగే య థో గ తి యందే సుఖమున్నదనుకొనియున్నారు. హిందూశబ్ద లక్షణమును దానియర్థమును వీరియందు సార్థకము గనేయున్నది. దానిని విడువజాలరు. అది వారిని విడువదు. హిందూ శబ్దము సంస్కృతమున ఆంధ్రమును కాదు. అది మతాంతరభాష. దానియర్థము గులామగుచున్నది. ఈ యర్థ మును తమ జీవనమునుండి తీయుటకు గోచుచున్నారు. వీరిలో కొందరు నాయకులను పేసన వివాళిక కర్మల ననుమోదించు చున్నారు. ఇందలి జనులు వేదధర్మముల నవలంబించియున్న ప్పుడార్యా వర్తమని యీదేశమును పోషించుచుండిరి. వీరిప్పు డతైదికధర్మాలంబువలైరి. కాననీదేశము హిందూసాసమైనది వీరికి వివేకమున్నదేమో కొంచెము పరీక్షింతము!

వివాహ కర్మలో భద్రపు:— ఒం ప్రమేపతి యాః పంథాః కల్పతాం శివా అహింసపతి లోకం గమేయమ్, ఓమ్ అమృతోపస్తరణమసి స్వాహా.....ఇత్యాదిగ నోపరమేశ్వ రా! నేను సుఖ పూర్వకము గ గృహ మం దు వ సిం చి పతి కనుబాలవలెనై యుండునట్లుగ్గు ననుగ్రహింపుమని యర్థము నిచ్చెడి మంత్రములను ఒకించి దానియర్థమును గ్రహించుటకు వధువుయొక్క వయస్సును యోగ్యతయు నెంతయుండవల యును? వేదమూర్తులు యోచించిరా!

ఒకమామిడి చెట్టులోని లేతకాయలు మిక్కిలి గా రాలి పోవుట సంభవించుననియును, రాలిపోవుచున్నవని వానినీకి పండవేసినవో కుళ్ళిపోవుననియును, కాయలు బలుపుజెందిన తరువాత రాలట తక్కువయనియు, మాగవేసిన చక్కగ మాగి పండగుననియును గనుక బాల్యవివాహము తీరీతిగ బాలికలకుండువులకు భార్యావిహీనులను వృద్ధిపరచు ననియు వారికేల యుక్తితోడలేదు?

ఆహా! భారత సంతానము ప్రాథమిక కాలమున బ్రహ్మ చర్యా శ్రమమందాత్మిక శారీరక మానసిక బలముల నభివృద్ధిని బొంది తిరువాలి గృహస్థాశ్రమమందు ప్రవేశించుచుండిరి. ఇప్పుడ వోధలును బలహీనులును బాలక బాలిక లామహాభారమును భరించి యాద్యజ్ఞబాలక డిక్కుతోచక చెప్పరాని యుపసం ఘాలగుచున్నారు. ఈ లాగు హిం దూ సంతానము సంతాపాగ్నిలో మండుచుండగా వారు సుఖానందము గూ ర్చుండి చూచుచు వారి దురవస్థ శాస్త్రోక్తమని హృదయము

వృత్తాంత లేఖలు.

సందిగామ వార్తలు.

(స్వకీయ విశేషం యొద్దనుండి)

సహ్యానగరం

సందిగామ జనరీ :—మామూళ్ల అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగారైన మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ యస్. స్వామినాథ అయ్యరుగారు, విద్యాసంఘమునందు భాగస్వామియైన తమ కలెక్షనయొద్ద ఉద్యోగము నుండి, వ్యాకృతమువలన తొలగి, కొద్దికాలములకు, అనగా రాజ్యపు మార్పుమానమునందే, ఉపకారవేతనమును బొంద నున్నారని తెలిసి, శ్రీవాణిపట్టణ మామూళ్లను తనిఖీచేయుటకు వచ్చినందువలన నిన్నటి సాయంత్రమునందు, మాగ్రామమున బాబ్జి కారణేషన్ నెకం దరీపాతకాలయందు, వారిని సత్కరించుటగాను ఒకసభ జరుపబడెను. వారితోగూడ బెజవాడ హిందూ హైస్కూలు హెడ్మెన్లుగారైన, వి. గామస్వామిఅయ్యరుగారును దయ చేసి యుండిరి.

లను పదిలపరచుకొని మురియుచున్నారు. ఇంతకంటెను పొర రాక్షసత్వ మేమున్నదో నాకు తోచలేదు. వారు పండితు లట! అవునా? పండితులైనవో వధూ—శబ్దమునకు వివా హము లేట్టియు పురుషునితో నత్యంత ప్రేమగలిగి సంతానము బడయుటకు నభిలషించు శ్రీయయ్య, వర—శబ్దమునకు, దానిని స్వీకరించి సమ్మతించు పురుషుడనియు, నీవిషయమును బోధించుచు వేదవాణియు “కియతి యోషాపర్యతో వధూ యోః ధరితీతాప్య సావాశ్యేణ। భద్రాకర్మభక్తియత్స పేజాః స్వయం సామిత్రం వస తేజనేచిత్” అనగా ప్రతంస నీయురాలన, పరితీతాపర్యక్ష ప్రేమగడియు, నగు వధు నెట్లు ప్రాప్తించునని పూర్వార్థమందు ప్రశ్నరూపముగాను, ఉత్తరార్థమందు, “భద్రమైనట్టియు, పుష్టమైనట్టియు సుందర మైనట్టియు, స్వయముగా తనమిత్రుని స్వీకరించుటయై యన్యేష ణముజేయు శ్రీయగుచున్నదని ప్రత్యక్షరూపముగ జెప్ప బడి యుండుటయు తెరుంగరా?

గృహస్థాశ్రమములందు గుప్తములగు నిశ్చరతకలహము కర్మశ్రమ అజ్ఞానము-పాపము-నర్తాచారము-యరాచారములు నివాసస్థ గృహములు నిరాశ, యాలస, నిరుద్యమాది ప్రపంచ మాదాండ కేరణములతో నిండియుండుటకు మూలముగా బాల్య వివాహములు మనవారికి మనోనినోదమై యున్నట్లుగాబోయి?

అయ్యో! వైదిక వివాహక్షేత్రమున పురుషరాదరము ప్రాప్తించెను? ఈలాగున నవైదిక వివాహాగమ ప్రబలిం దునగాదా-తత్పరిహరమగు పునర్వివాహ మహావధము కావ లసివచ్చినది? ఒక్కదోష మే యనేక దోషములకు బీజమగును.

మనదేశమందు వైదికసమయములో నెట్లుండినదో-అప్పు ట్టిప్రపంచగు అశ్వపతివాక్యమును చూడుడు! “నమేనోజనవదే నకద్యోన మద్యపః। నానాహితాగ్నిర్నా విద్యాక్ నవ్యోకీ వ్యైరీణీకుతః” భారత ప్రమాణముచూడు “నవాలవన మ్రి య తేతదాశ్వజ్జనాధిపః। నవశ్రీయం ప్రజానాతికల్పద్రాప్త యావనః” అనగా ప్రజలలో నెవరును బాల్యదశలో మృతి నొందు చుండలేదు. హిందువులుకేద మ్యామును త్యజించినం గన తగిన ఫలములు సంప్రాప్తమైనవి.

ఈయవైదిక వివాహమువలన శ్రీలకుమారమే కన్య ములు సంప్రాప్తమగుచున్నవి. దోసపండు కత్తివైబడినను, అధవాకత్తి దోసపండువైబడినను దోసపండునకే హోయన్న ట్లు శ్రీలకుమారము భయంకరమగు నాపదగానున్నది. పురుషు లకు పరిహారముగలదు. వారి కేయనస్థలో రోగమువచ్చినను మందుగలదుగాని, శ్రీలకు బాల్యమందైనను రోగమున కావధములేదు.

ఏమి? హిందువులు తమసంతానముల గొంతులు గోయు చుండలేదా? ఇదిమనస్సాములవానికి మహాగౌరవముగాను స్వర్గ మార్గగాను నుండలేదా? ఇట్టి వీరికి “మాత్యకాండప్రపంచ హ మారు”ని బిరుదుల నియ్యరాదదా? ఛీ! వీరికి ధిక్కారము! ముమ్మాటికి ధిక్కారము.

భారతీయులారా! నిద్రనుండి కన్నులు తెఱచిచూడుడు. ఎటువంటి యమానుషకృత్యములు జరుగుచున్నవి? మీ సంతా నముల నిట్టి దుర్గతిపాలుచేయుటకు గదా మీరు నానాకష్ట ములుపడి కని వెంచినది? మీ రీయంధపరంపరతంబులను మీటుచు నెన్ని శతాబ్దములు భారతమాత కారతి యెత్తుచుం డెదరు? ఇది సనాతనవర్ధి యని దైవమామణమును వేదనింద యును జేయు మహామాధుల పాదధూని మీ నెత్తిన నెన్ని యుగములు గట్టుకొనుచుండు? మీ రెన్ని నాళ్లు యీదోషా గారమందు కాళ్లుచాచుకొని నిద్రించెదరు? ఈఘృతామలలో మనశ్రీ తన్ని శతాబ్దములు మండలయును? ఈ మంటలను నాస్తికేయనట్టి వైదిక వివాహావస్థ గురియరాదని యెంత కాలము నాతము పాధింతురు?

అయ్యలారా! “కల్పనలోని దోషము మార్పులన బోవును” అనునొక్క కడమాటబిభించి ముగించెదను. హిందూపురం ఆర్య-నారాయణమూర్తి

మామూలు తనిఖీ 4-80 గంటలతో ముగియగా, అది వరకే ఆ హూయమానలైన సభ్యులందరహ్యోటికవచ్చి చేతు కొనిరి వారందరను ఉచితస్వల్పఫలాహరంబుల గొనినపిమ్మట సభ పాతకాల ఆవరణయందు సమాజవేమయ్యెను. ఆపదేశము నంతటిని మామూలు డ్రాయింగు మేష్టరు గా రైన, యస్. గున్నరాజుగారు చక్కగ నలంకరించిరి. తరువాతమామూలు ప్రధానోపాధ్యాయులైన వీరభద్రాచార్యులు గారు మ॥రా॥రా॥శ్రీరామస్వామి అయ్యరుగారిని అగ్రాసనాధి పత్యమునకుండేర్పానగా, మాద్యక్షుగారైన పత్తేమహమ్మదు సాహెబుగా రామోదించిరి అగ్రాసనాధిపతిగారు, సభ్యులు తనకు చేసిన గౌరవమునకు, కృతజ్ఞతను జూపుచు, కార్యక్రమ మును బయటకు వెలువచ్చిరి. అంతట బోధ్య యెలిమెంటరీ మామూలు విద్యార్థులు కొందరు, తపాలా ఆఫీసును గూర్చి నదియు, పిల్లలకు అందరకును దానినిగూర్చి చక్కగ బోధించు నదియునైన, నాటకాంకమును బోలు యొక ఆంకమును, వేవేరు పాత్రలతో చక్కగ పరిదర్శించిరి బాలురు చిన్న వారైనను, వారి ప్రదర్శనాచమత్కృతికి సభ్యులందరహ్లా దించిరి. తరువాత నెకందరీ మామూలు విద్యార్థి యొకడు యింగ్లీషున చక్కగా కొన్ని పద్యములను జదివెను. తరువాత బోధ్య మామూలు హెడ్మెన్లు గారు శ్రీ స్వామినాథ అయ్యరుగారి స్వీయచరిత్రమును కొద్దిమాటలతో కుప్తముగాసభ్యులకు చెలియజేసిరి.

తరువాత వీరభద్రాచార్యులుగారు శ్రీఅయ్యరుగారిని గూర్చి, తమస్వల్ప పరిచయమువలన తమకు తెలిసిన దానిని చక్కగా జెప్పిరి. అయ్యరుగారినిగూర్చి వారు ముఖ్యముగా మూడుగుణములు చెప్పిరి. అవేవర వారికి విద్యకాభిరుండుండు అభిమానము, అపరిమితమేదాంతము, ఉపాధ్యాయుల యం దును, బాలురుందును వాంకగల అనుతాపము.

తరువాత మామూలు డ్రాయింగు మేష్టరుగారైన గున్నరాజుగారు శ్రీఅయ్యరుగారికి, తామును, తమమామూలు భావకమునం దుంచుకొనుటకుగాను, కొన్ని చమత్కారము లైన ప్రతిమలను, నట్లు సీమనున్నము వెళ్లవైజెక్కినది కృజ్జతాపూర్వకముగా నెగురిరి.

తరువాత శ్రీ అయ్యరుగారు, తమ మృదుభావణ ములతో, తామంత గౌరవాన్నిమైన దానిని జేసియుండక పోయినను, ఉపాధ్యాయులకు తమయందుండు వాత్సల్యతచే అట్లు కొనియాడినన, నిత్యముగా చేసినదానికి రెండురెట్లు గౌరవమునకు పాత్రులైనన, సమాజముగా నెట్లు ఉదార స్వభావులు అడకువతో నడిచెదరో అట్లు నుడిచిరి. కడపట అగ్రాసనాధిపతిగారైన శ్రీరామస్వామి అయ్యరుగారు తమ గంభీరభావణలతో శ్రీస్వామినాథ అయ్యరుగారి గుణములను ప్రశంసించిరి.

గుంటూరు వార్తలు.

రజస్వలానంతర వివాహములు.

రజస్వలానంతర వివాహమును గూర్చి గౌ॥ వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిచే కాసనిర్యాణసభలో ప్రవేశనెట్టబడిన చిత్తుచట్టమునుగూర్చి మాపురజుల అభిప్రాయమును గను గొనుటకు జనవరి 29తేదీన టవున్ హైస్కూలులో గొప్పసభ గావింపబడినది నాటిసభకువ్యాఖ్యవాదులు, వర్తకులు, ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు వచ్చియుండిరి.

హోద్యక్షులగారైన దేశరాజు మామంతరావు పం తులుగారు నాటిసభకు అగ్రాసనాధిపతిగనుండిరి.

ప్రధమమున విజయూరి భావనాచార్యులుగారు శాస్త్రి గారి బిల్లుయొక్క ఉద్దేశ్యమును, అవసరమునుగూర్చి సభ్యు లకు విశేషించిరి.

తరువాత కాలేజి ప్రొఫెసరుగారైన ఆర్. రామ అయ్యరు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారు హూణభాషలో రజస్వ లానంతర వివాహములయొక్క ఆశక్యతనుగూర్చియు బాల్య వివాహములయొక్క కీడులనుగూర్చియు ముచ్చటించి తమ సమ్మతిని తెలియచ్చిరి. అనంతరము కొండవెంకటప్పయ్య పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారును, పాలపరి రామయ్య గారును హృదయమంతను విప్పిచూపుచు బిల్లుపరముగా నుపసంహరించిరి.

తరువాత నొకవిద్యార్థి మన పూర్వచారములే మంచి వనియు, మనపూర్వులు మనకున్న జ్ఞానవంతులనియు, రజస్వ లానంతర వివాహములు మనపురోవృద్ధికి భంగకరములనియు, కావునబిల్లును మనమంగీకరింపరాదని చెప్పెను. దీనిపైన వెలగ పూడి కుబ్బారావు బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు విద్యార్థి చెప్పిన వానిని ఖండించి బిల్లునుగూర్చి తమసమ్మతిని తెలిపిరి.

తరువాత బిల్లుకు అనుకూలముగా నొకతీర్మానము ఉప పాదించబడెను. అదియొక్కవమంది సభ్యులచే నామోదింప బడి ప్రభుత్వమువారికి నివేదింపునట్లు తీర్మానింపబడెను.

కడపట అగ్రాసనాధిపతిగారి బిల్లుజెప్పిరి. ఈబిల్లు మన లను రజస్వలానంతర వివాహములకు జేసికొనదని నిష్పంధ పరచదనియు, అట్టివివాహములను జేసికొన నిచ్చగలవారికి అనుకూలముగా నుండునట్లు సదుపాయము చేయబడుననిచెప్పి తమసమ్మతిని తెలియచ్చిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారికి వందనము లాసంగినపిదప సభ ముగింపబడెను.

సమకాలికాభిప్రాయములు.

హైందవ జలూకములు.

బ్రిటిషువైద్యుడిపుడు హిందూయన్ జలగలను మారి వైచి హిందూదేశపు జలగలను ప్రయోగించుచున్నట్లు రాయ టర్ తంత్రివార్తనంపెను. విదేశీయ శత్రుజలూకముల బాణః ద్రావి వానిస్తానముల హైందవ జలూకములంబట్టుదలతో నుప యోగించుటవలనమాకు లిగినగర్వమును మేమునంతోప పూర్వ కముగా వ్యక్తీకరించుచున్నాము. హైందవజలూకముయొక్క లోకోపకార పరాయణత్వము నెంతపొగడిన నతిశయోక్తి కానేరదు అని మదరాసు మెయింజుప్రెక భావగర్భితముగా వ్రాయుచున్నది.

ప్రజాసత్తాకము - యుద్ధము.

యథార్థమైన రాజకీయ ప్రజాసత్తాకా దర్శ మునకును మతాదర్శనమునకును భేదము లేదు. ఆత్మైక్యమును సర్వమానవ సోదరత్వమును వైరేధా ద్భూయలకును సమానలక్షణములు. విరోధాయందలి యిప్పటి హైదర సంగ్రామము యథార్థమైన ప్రజాసత్తాకము నెంతవఱ కభివృద్ధిలోనికి తేగలదనెడి విషయము విచారణీయము. లోక సంక్షోభకరమైన కార్యములకు వైదిక పురోహిత ముండికపోదని మనమునమ్మెదము. ప్రజాసత్తాకబుద్ధిని ప్రసించి దిగంత వ్యాప్తి నందుకొలది ననునందియో మానవజాతియు నాగరతీయు పురోభివృద్ధి నందుచుండుననికూడ మనము విశ్వ సింఛెనము. ప్రపంచమందెల్ల ప్రజాసత్తాకబుద్ధి ప్రబలమును ప్రమాఖము నగుటచేత నది పురోభివృద్ధి నందకుండుటకు వీలు లేదనికూడ మనము నమ్మెదము. కనుకనే యాత్మశోధకమైన యిప్పటి యీ యుద్ధము, బాధించునదియు వ్రాయుప్రతిము వంటిదియు నైనను, మహాధోరమైన ప్రజాసత్తాకాభివృద్ధిని త్వరపఱచి, యంతకు ముందెన్నడు నెఱుంగని కాంతిని ధర్మ పరాయణత్వమును కలిగించునని మన మభిప్రాయ పడు చున్నాము. మూలాధారమైన గొప్ప మార్పుల మహదాపదలు రాకుండ సంభవింప నేరవు. కొంతకాలమునకుం బూర్వము నానాజాతులను యుద్ధమునే పెద్దదేసి పేరుపొందుచుం డెడివి. ప్రస్తుతము ప్రపంచమందలి వైదికజ్ఞులు లండనును యుద్ధము నిషేధించి దూషించుండుటకు మన మెటుంగు దుము. యుద్ధమునకు దిగిన ప్రతిజాతియు తాను కయ్యమునకు కాలుదవ్వలేదని లోక న్యాయస్థానము నెరుట వాదించవలసి వచ్చినది. జర్మనీ దేశము వైతము తన కార్య మక్రమము కాదని మాపకలసి వచ్చెను. యుద్ధము తూర్పు పడమరలకు సందిగావించి, తాత్కాలికముగా సమా నోదేశముఖమును సమానాపేక్ష ముఖంబునను వాని నేకీభ వింపజేసెను. జాతి మత వివక్షలేకుండ విస్తరించెడి ప్రజా సత్తాకమునకువా ప్రభావము వైచెను. హృదయములు పరస్పర బద్ధము లైనవి. అభినవ సానురోశములకును, నవీన యోచనా పద్ధతులకును మార్గ మేర్పడినది. స్నేహభావములు రక్తముది తము లగుచున్నవి. ప్రతిచ్య రాజకీయ ప్రజా సత్తాకా దర్శ మును ప్రాచ్య పారమార్థిక ప్రజా సత్తాకా దర్శమును సమ స్వయమగును. అప్పుడు, ప్రజా సత్తాకబుద్ధి కడమియక దానిని చెఱచి యింటను బైటను గూడ బాధ కలిగించుచున్న భౌతిక పరాయణత్వము నశించుటకు మనము చూడవచ్చును. అని లీదరు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

కాలేజిస్ట్రెన్సు - ఆటలు-పంఢములు.

జనవరి 30 వ తేదీన కాలేజివైదానములో గ్రిగ్గదొర గారి భాషకారమై సాపేంపబడిన ఆటలు-పంఢములు జరుప బడెను. ఈపంఢమునకు తెనాలి, బాపట్ల, ఒంగోలునుండియు, ఇక్కడకాలేజి, టవున్ హైస్కూలునుండియు విద్యార్థులు వచ్చిరి. గ్రిగ్గదొరపతకము కాలేజి విద్యార్థిమైన జె. రాజా రావుగారికి వచ్చినది. ఇదిగాక కాలేజి ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు, మిషన్ దొరలచే నెలకొల్పబడిన నూరురూప్య ముల కేలగల కేండికప్పకు సంబంధించిన పంఢములుగూడ జరిగెను. దీనికి బందరునుండి విద్యార్థులువచ్చిరి. ఈకప్పు కాలేజి వారికే వచ్చినది. ఈసంకర్షమున మిగత ఆటలలో జయము దినవారికి మాజిల్లా కలెక్టరుగారిచే బహుమానము లాసంగ బడెను. ఆహ్వానింపబడిన దొరలకు, దొరసానులకు, హిందూ ప్రముఖులకు అల్పాహారము లాసంగబడెను. మనరాజధానిలో నూర్జన్మిటిలో గుంటూరుకాలేజి ఆటలలో అగ్రస్థానమున నున్నదని చెప్పవచ్చును. ఇదంతయు క్రొత్తక్రొత్త సిపాయిగారైన స్ట్రాబ్బుదొరగారి ప్రోత్సాహములవలన చెప్పవచ్చును.

అన్నదానము.

మాపురమందలి మహమ్మదీయులందఱుకలసి కొంత సామ్యుతునములుచేసి మహమ్మదు జ్యోతిసందర్శమున ప్రా రణలుచేసి గుమారు రెండుకేలమంది బిదతులు అన్నదానమును జేసిరి. పిల్లలకు పెద్దలకు 9 మణుగల మిఠాయికొని అందరికిని పంచివెట్టిరి. ఈయంత్యనమునకై బజారులో వికాలమైన పెద్ద పందిరి వేయబడెను.

యజ్ఞముచేసిన రమణయ్య సోనయాజిగారు మిగిలిన ధనమును బెట్టి సప్తాహము జేయుచున్నారు. బ్రాహ్మణులకు అన్నదానము జరుగుచున్నది.

చెన్నపురి శాసనసభ.

చెన్నపురి లో సమావేశము.

రాజధాని తీర్మానమునకు శ్రీబాబ్జీ చక్రవర్తిగారి యనుగ్రహ లేఖ.

నెన్సు (2-2-15, పుట 11) గంటలు మొదలు చెన్నపురిలోని సెంటుబార్ల కోటలోనున్న సభాభవనమున శాసనసభ సమావేశమైనది. శ్రీ గవర్నరు గారధ్యక్షత వహించిరి.

సూతన సభ్యులు.

గౌ. ఆర్. బి. కె. గుగూరు ప్రమాణ మొనరించి సభాసభి నాసీనులైరి. నవంబరు నెలలో జరుపబడిన సభలో చేయబడిన రాజధాని తీర్మానమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారును ఇండియా మంత్రిగారును చిత్రించిన సార్వభౌమిక కండియన్లు పంపబడినది. అందులకు ప్రత్యుత్తరముగ నీ తంలివార్త వచ్చినదని కార్యోప క్రమణమునకు ప్రభుత్వమున కార్యదర్శి నడివెను. "మితీర్మానము శ్రీ చక్రవర్తిగారికి సమర్పించబడినది. సభవారు వెల్లడించిన రాజధాని భావములను శ్రీ వారెంతయు నామోదించిన సభవారి కరిగింప గోరెదను" అని ఆ తంలి వార్తయందు వ్రాయబడినది.

శ్రీ గవర్నరుగారిచే నామోదించబడిన

శాసనములు.

తిరుపతి దేవస్థానము పాఠశాలల శాసనమును చెన్నపురి దిక్కుబాటి కలెక్టరుల శాసనమును చెన్నపురి అధికారి విభజన శాసనమును శ్రీ గవర్నరుగారిచే నామోదించబడినవి.

వైదికాయుధుడి శాసనములను శ్రీ రాజప్రతినిధిగారు గూడ నామోదించిన శ్రీ గవర్నరుగారి సంతకము.

శాసనసభా నిబంధనములు.

ఈసభా నిబంధనలలో చేయబడిన సవరణకు శ్రీ గవర్నరుగారి నామోదించిన కార్యదర్శి నడివెను.

వచ్చిన లేఖలు.

చెన్నపురి ఎన్టీఎస్సెలందు ఆర్డరు, ఇరిగేషన్ బిల్లును రజస్థాన వివాహ శాసనమును గూర్చి వచ్చిన లేఖల పట్టికను కార్యదర్శి విన్నవించెను.

పిమ్మట ప్రశ్నలను సమాధానములును జరిగినవి.

(ప్రశ్న తరములు వేరొకచోట చూడవలెను)

శాసనములు

అబ్కారీ శాసనము గౌ. పి. యస్. శివస్వామయ్యగారు 1886 వ సంవత్సరపు అబ్కారీ ఆర్డరును సవరింపవలెనని యొక చట్టమును ప్రతిపాదించిరి. ఈ శాసనమున మానవోపయోగమున కంతమాత్రమును పనికిరాకుండు యెరులు యను వర్గము నిచ్చుట కిదివరకు ప్రయోగించబడుచున్న "డిసాల్టురేషన్" పదము సరిపడి యుండలేదని కలెక్టర్ వైశ్ణవరాయ చూపించుటవలన నాపదమును మార్చి పూర్తిగా నర్థమును తెలుపుపదముల నుపయోగించుటయే యీ సవరణమున కవస్థామయ్యగారు నుడివరి. వోనరబిలి సర్ పోర్టు పూర్తిగా నర్థము దీనిని బలపరిచిరి. ఇది ఆమోదించబడినది.

జిల్లా బోర్డుల కధికారుల నెన్నుట.

గౌ. పి. యస్. కృష్ణారావుగారి శాసనమును ప్రతిపాదించిరి. జిల్లా బోర్డులకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడుట కధికారులకుగాని సిద్ధపడుటకునట్లు ప్రభుత్వమువారు తగిన ఏర్పాట్లు చేయవలయును. అధికారిత్వాన్ని సభ్యులగు వారును నిరూపితులగు సభ్యులను మొత్తము సంఖ్యలో 4 వంతునకు మించరాదని లోకల్ బోర్డుల చట్టములోని 12వ సెక్షన్ లో నున్నది. కాన నధికారులు 1 వంతును అనధికారులు 3 వంతు నుండవలయును. ప్రభుత్వమువారు నిరూపించిన అధికారసభ్యులుగాక కొందరు బోర్డులకు నెన్నుకొనబడుట గూడ జరుగుచున్నది. వీరి సంఖ్య రాజధాని మొత్తము మీద 100కి 38 గు రు గా నున్నది. మొత్తము మీద నీ సంఖ్య హెచ్చుగా కనబడదుగాని కొన్ని జిల్లాలను వేరుగా చూచినచో నధికారుల సంఖ్య అధికముగ నున్నది. నేలము కర్నూలు జిల్లాలలో నలుబున్నది. ఈ విషయ చురకే సంవత్సరముల నుండి ప్రభుత్వము వారికి విన్నవింపబడుచున్నది. ఇదివరకు గౌ. కేశవశిల్పిగారి విషయమున నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించగా ప్రభుత్వము వారు సవరణ కవకాశము లేదనిరి. తహసీలుదారులు సభ్యులుగ నుండుట యవసరమనిరి గాని దీనిజనలు ఆసక్తిరహితముగా మరల తహసీలుదారులు అందవలసిన అవసరము లేదు. అధికారులు హెచ్చుగా నుండి స్థానిక పరిపాలన మభ్యసంపదనీ యున్నదని కృష్ణారావుగారు చదివరి. దీనిని గౌ. కేశ. ఆర్. పి. కృష్ణారావుగారు బలపరిచిరి. చెన్నపురి రాజధానిలో మాత్రమే అధికార సభ్యుల సంఖ్య హెచ్చుగా నున్నది. ఇందువలన సభల వ్యవహారము సర్వ సుందరతనని ఆయన నుడివరి. ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గౌ. పి. యస్.

శివస్వామయ్యగారు రిటలు సమాధాన మొసంగిరి. లోకల్ బోర్డుల శాసనము సవరణకు విచ్చుచున్నది గాన సభా దీనిపై మాటాచింపఁ బడును. ఇంతలో వేరుగ నాలోచింపబడలేదు. దీనివలన నధికమున్నట్లు ప్రతిపాదకులు చెప్పలేదు. అని ఆయన నుడివరి.

ఈసభల కేగిన వారికి సభ్యము తెలియగలదు. కై అధికారులు సభలలో నుండుటవలన క్రిందియవ్యంగ్యము చెప్పటకును జంకెదరు అని గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు నుడివరి.

లోకల్ బోర్డుల కేవలము ప్రతినిధి సభ్యులగుండవలె నన్ను అధికారుల సంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగ నుండవలెనని గౌ. పి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రి గారనిరి.

రామానాథుల నొకడి ప్రాతినిధ్యం తహసీల్దారులకు ఒకనాటు కోటు కెట్టికిని చెరికి వోట్లును వచ్చినవి. వైసిడెంటు తన వోటు డి. తహసీల్దారుల కిచ్చుటచే ఆయన నెగ్గెను ఇందువలన నచట ప్రజలలో మనస్తాపములు కలిగినవని గౌ. కేశ. రామస్వామయ్యగారు నుడివరి. గౌ. కేశవశిల్పిగారును గూడ దీనివలన స్వయం కలగనిరి. మధ్యపరగణాలలోను సయ్యం కేశవశిల్పిగారును ఎన్నికపద్ధతి హెచ్చుగ నుండ మనరాజధానిలోని రూపపద్ధతి హెచ్చుగ నున్నది. అభివృద్ధి అతివేగముగ జరుగుచుండు నపు డీ ముదిసితికాదను అని గౌ. పి. యస్. శర్మగారు నుడివరి. వై. అధికారులు సభలో నుండగ తహసీల్దారులుండుట నిష్పయోజనము. వారెన్నడు వ్యత్యాసాన్ని ప్రాయముల నియంలేదని గౌ. నరసింహరాజుగారు నుడివరి.

అధికారసభ్యుల తక్కువగ నుండుటవలన తంజావూరు జిల్లాలో ప్రజలయభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగ జిల్లా బోర్డు వారిక సారి భూమిపన్ను సభికు చేయవలెనని నూతించిన గౌ. యస్. రామానాథులగారు నుడివరి. అంతలో నీ విషయమును గూర్చి గౌ. శివస్వామయ్యగారు నుడివరిచిన చేయదగునని శ్రీ గవర్నరుగారు నుడివరి. పిమ్మట గౌ. మోవెన్ రామచంద్ర రావుగారు కే. చిదంబరనాథ మొదలగువారునుగూడ నీ శాసనమును గూర్చి ముచ్చటించిరి. ఇంగ్లాండులో ప్రభుత్వోద్యోగము లెన్నికలకు సిద్ధపడుచున్నారని ఇదిగూడదని ప్రకటించబడిన ప్రకటన మిటీవలె నేనుచూచితిని. ప్రభుత్వము వారిట్టి భావమును కలిగియుండవలెను ప్రభుత్వము వారి రజధికార సభ్యుల భావమును కొంతవరకైన ననుసరించుచుండుటచే వంద యేలని గామచంద్రరావుగారు నుడివరి.

పిమ్మట పి. యస్. కృష్ణారావుగారు ప్రభుత్వమువారికి కండనము లొనర్చి తీర్మానము వదిలికొనిరి.

దేశీయ పురుల సిరీవాసము.

గౌ. పి. యస్. కృష్ణారావుగారి మరల నీ తీర్మానమును గూడ ప్రతిపాదించిరి. రాజధానిలో దేశీయ పురులకు నిలుకడతావుల నేర్పరుచువిషయ పరిశీలనమున కొక సంఘము నేర్పరుపవలయుననియును ఆ సంఘమున అధికారుల నాధికారులనుగూడ సభ్యులుగ నేర్పరుపవలయుననియును నూదించిరి అపరాధ వృత్తులగువారిని సన్మాదింపవలయుగ నొనర్చుటకు పనిచేయుచున్న ప్రభుత్వమువారును ఇతర సంఘములవారును ప్రజలకృతజ్ఞులగుటచే. ప్రస్తుతము రాజధానిలోనున్న అట్టివారికి తరగతులలో కలిపేటకరణములేవ్వు తక్కినవన్నయును అమెరికను బాప్టిస్టుమిషను వారివలనను రక్షక నైస్యమువారివలనను పాలింపబడుచున్నది. కాని వీరి పరిపాలనాపద్ధతి నిరూపింపబడవలెను. పాఠశాల లేర్పరచుట లో పిల్లలు తల్లిదండ్రులతో తరుచు కలియకుండు నుండునట్లు చేయవలెను ప్రయోజనములేదు. ఈ అపరాధులలో చేరిన స్త్రీలలో నిదివరకున్న యాచారములను కొన్నిటిని తొలగించిరియును కనులకు కాటుక, నొసటబాట్టును వెట్టుకొనకుండు కొందరిని నిరోధించిరియును నేనుచింతిరి. దుర్వృత్తి కలవాలు పడిన వారిని వందలకొలదిగ నొకచోట చేర్చి పనిపాటులు లేకుండ నుంచుట ప్రమాదకరము. వీరు కనుగప్పి చేరుక గ్రామములపై బడి చెరువుచేయుదురు. ఒకదొంగల గుంపులోని వారిని మరి యొక గుంపులోనివారిని కలియచుట్టుగూడ కాని కార్యమెయ్యరు. అని ప్రతిపాదకులు నుడివరి. గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు దీనిని బలపరచుచు నిట్టి సంఘముల పరిపాలనమును హిందూ మహమ్మదీయ సంఘముల వశము చేయవలయుననిరి.

సంఘము నేర్పరుచుటకు తగిన యావశ్యకత మియుభయుల ప్రసంగములవలనను కనపట్టెను. ఈ గుంపులు రక్షక నైస్యాధీనముల యందధికముగ నుంచబడుట సత్వమే. రక్షక

నైస్యమువారు వీధిచే రాళ్లను పగులగొట్టించుచున్నారు. ఇది చాలమందికి కష్టమైన పనిగా నేయున్నది. రక్షక నైస్యము వారికి సాగుబడిభూమి తక్కువగా నున్నది వారు పిల్లలను పాఠశాలకు పంపుచున్నారు. ఆడువాండ్రును పిల్లలకునుగూడ నేతపని పట్టుదారమును వడకుట నేర్పుచున్నారు. ఆ గావొండ్రులు చాపలట్లుట వానినమ్ముట కట్టుకుట్టుట ప్రామాణ్యములనుగూడ పనులుగూడ కలిపించియున్నారు కొందరు పురుషులు తమ కియ్యబడిన భూములు చాల తక్కువగా నున్నవని మొరకెట్టిరి. వారి ప్రవర్తనముగూడ ననుకూలముగ నుండెను గాన గుంటూరు జిల్లాలోని సీతానగరమునుండి బాపట్ల జిల్లాలోని బేతపూడికి వారిలో చాలమందిని పంపిరి. బేతపూడిలో వ్యవసాయపు పనులు బాగుగా జరుగుచున్నది. కమ్యూనికేషన్ లో చెరువుత్రవ్వపనిః కొద్దివేయవని శ్రీనివాసు పురుషులనుగూడ చేయుచున్నారు. అచటగూడ కొద్దిలకు బడి యున్నది. ఇంక నెందరోగూడ నీశాస్త్రియైన చేరుటకు పోటీపడుచున్నారు. ఏకరణ్యముననుగూడ కూటికి కరవులేదు. కొన్నిచోట్ల పురుషులు సోమరితనమున పనిచేయక తగినకా నీని పొందిరి. నేరగాండ్రునందరి నొక్కసారి సన్మాదింపబడు చేయుట యసాధ్యము. 100కి 25 మందినైస్య ప్రస్తుతము చక్కచేయగలిగిన నది యే చాటును. కాటుక బాట్టు మానిపించి విషయమున బలవంత మేమియును రక్షక నైస్యము వారును కైస్య సంఘమువారును కలిగించియుండలేదని తెలియవచ్చినది. నైతిక సంస్కరణమునే ఆ సంఘములవారు ప్రధానముగ సంకల్పించి దేశీయుల కృతజ్ఞులకు పాత్రులుగా నున్నారు. ఈ కరణ్యములను ప్రభుత్వమువారి కాపాడునడల కాగల వ్యయమునకన్న నిపుడువ్యయము చాలతక్కువగ నున్నది. అదిగాక క్రైస్తవోద్యోగుల పరిపాలన మిగుంపుల విషయమున నెచటనుగూడ సరిగనుండ నేలేదని చూచి సంఘమువారు తెలిపిరి. ఇందులకుగాను రక్షక సేనవారికి ప్రభుత్వమువారి సంగు మొత్తము వాటవ్వవలెనున్నది. ఏమనినచో రక్షక సేనవారు ప్రజాసేనాత్మకులగు స్వాధీనోద్యోగులగుటకు నెక్కువదేశములను కొరరు. హిందూ మహమ్మదీయ సంఘము లిట్టి పరిపాలనమును స్వీకరించుట ప్రభుత్వమువారికి చాల సంతోషముగాన నట్టి సంఘముల నట్టి సంఘముల నేర్పరిచి మరికొంతమంది నేరగాండ్రులకు నూతన శిక్షణ మేర్పరచి వారిని సన్మాదింపవలెను. త్రిపు ప్రయత్నింపవలయునని మిగిలిన నూదించుచున్నానని సర్ పోర్టు నూ అర్థగారు నుడివరి. గౌ. కేశవశిల్పిగారును గౌ. రివరెండు బి. వెల్లెండ్రెగారును గౌ. రామచంద్రరావుగారును గూడ ప్రస్తుతమున్నట్లే యుంచుటయు క్రమనిరి. ఈ కరణ్యములు గ్రామములకు సేమిపముననుంచబడుట వలన ప్రమాదము కలుగునని తెలియుచున్నదనియు ఇట్టి ధార్మిక కార్యమున కితర సంఘము వారు ముందునకు రాకుండుట సంతోషకరమనియును రామచంద్రరావుగారు నుడివరి తీర్మానము వదలికొనబడినది.

సారాధుకాణములకు నిర్ధారణము వస్తు.

గౌ. పి. యస్. కృష్ణారావుగారి ఈ తీర్మానమును గూడ ప్రతిపాదించిరి. ఈ విషయము నెక్కువత్సరముల నుండి చర్చింప బడుచున్నది ఇండియా మంత్రిగారికి ప్రతినిధి సంఘమువారి విషయమును విన్నవించుట గూడ జరిగినది 29-5-14 న ఆయన మేలము పద్ధతికిని నిర్ధారణముగ పన్ను వేయు పద్ధతి నిగల భేదమునుగూడ గమనింప వలెనని వ్రాసిరి. బొంబాయి లోని విషయము పరిశీలించబడు చున్నది. ఈ రాజధానిలోగూడ పరిశీలించబడ దగును. మద్యపానము తగ్గింపబడదగునని పరిగ జింపబడినది. తక్కువ సారాయితో నెక్కువ పన్ను వసూలు చేయబడవలయును. ప్రస్తుతము ఆచాయముతో పాటువడ్డవిక్రయముగూడ హెచ్చుచున్నది. కాన నే యీ తీర్మానమును ప్రతిపాదించితినిని ఆయన నుడివరి. అంతలో సంఘము వారు ఫలాహారముల కొరకు లేచిరి. మరల సమావేశమైన పిమ్మట గౌ. రివరెండు బి. పి. ట్లగ్గర్లగారు రాతీర్మానమును బలపరిచిరి. మద్యపాననిషేధ సంఘములన్నియు నీ వేలముపద్ధతిని నిరసించినవి. మద్యపాన పరిశీలక సంఘము సర్ జేమ్సు మెస్టరుగారి యాజమాన్యము క్రింద దీనిని నిరసించినది. పన్ను నిర్ధారణ పద్ధతి బొంబాయిలో బాగుగా పనిచేయుచున్నది. కాన నేను దీనిని బలపరచుచున్నానని ఆయన నుడివరి. దీనిని గౌ. కేశ. రామస్వామయ్యగారు కేశ. ఆర్. పి. కృష్ణారావుగారునుగూడ బలపరిచిరి. ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గౌ. పి. యస్. శివస్వామయ్యగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. క్రొత్త పద్ధతివలన మద్యపానము తగ్గుననుట కాధారములేదు. ప్రస్తుతమున్న పద్ధతి అనుకూలముగ జరుగుచున్నది. ఎక్కువ సామ్యముల వలన పాటుగాడు కలిపిచేయుననుట కాధారములేదు. నేలము పద్ధతిని గౌరవించుటకు పాటుగాండ్రులకు గూడ వ

కాశముకలదు. ఎవరైన బుద్ధిహీను లక్కడక్కడ నుండ వచ్చును. అట్టివారిని కనిపెట్టి మందలించుట సులభము. ఈ విషయమున బొంబాయి దొరతనమువారికి మనఃప్రభుత్వమువారు ప్రాసియోన్నాదు. ప్రత్యుత్తర మింకను వచ్చియుండలేదు. ఇం డియాదొరతనమువారి విషయమును స్థానిక ప్రభుత్వములకే వదలిరి. బొంబాయి దొరతనమువారి పద్ధతిని గమనించుచున్నాము ముందు స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి తెలియదని మాత్రమే ఇం డియామంత్రిగారు వ్రాసిరి. నిర్ధారణపద్ధతివలన నాదాయము లెగ్గుటయేగాని ప్రజలకు లాభముగలదేదు. నేలము పద్ధతివలన నన్నము ధృవపడినచో ప్రభుత్వము వారి విషయము నాలోచిం చెదరని శివస్వామయ్యగారు గారునడిచిరి.

ప్రభుత్వమువారు చూపుచున్న సావధానికీ వందనీ యులుగాని ఆఖ్యారిపన్ను చాలపెచ్చి పోవుచున్నది. మద్య పానముగూడ పెచ్చిపోవుచున్నది 1904-05 కన్న 1913-14 లో 100 కి 50 రెండు దేశవాళీ సారా అమ్మకము పెచ్చినది. కల్లు అమ్మకము గూడ నటులనే పెచ్చినది. దుకాణములును తగ్గించిని ప్రయోజనమేమియును కనబడలేదు కాన మద్య పానమును తగ్గించుట కితరసూచనలు చేయవలసిన వార మైతిమి. నిర్ధారణపు పన్ను పద్ధతి దుకాణముల స్థలనిర్దేశపద్ధతి మాకుతోచినవి చెప్పుచు ప్రభుత్వమువారు నిరసింపిస్తామన్న నిర్ధారణ పద్ధతి నిరసింపరాదని అధికారివిభజన సంఘమువారు నిరీ కాన చిరకాలమును నిపద్ధతి నవలంబింప గోరెదనని గౌ. బి. యెస్. శర్మగారు నడిచిరి.

కల్లుదుకాణముల కొరకు నేలముపాటపద్ధతి నేర్పరచిన మూడవ సంవత్సరముననే పన్ను 2,00,000 రూపాయల వరకును వరుంబడిపెచ్చినది అది మొదలకొని 8,80,000 వరకును పెరిగినది. మద్యపానము మూడున్నర పెట్టెలది అని గౌ. ఏ. జి. కారుమ్యగారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నడిచిరి.

ఈవిషయ మనేకసార్లు చర్చింపబడినది దినమున కమ్మవలసిన సారామొత్తమును గీయుటలేదు. తాత్కాలికము ను గతిసంరక్షణపు వ్యయమునుబట్టి నిర్ధారణచేయువరకును ఏపద్ధతి నవలంబించిననుగూడ లాభములేదని గౌ. రామచంద్ర రావుగారు నడిచిరి.

మాలివాండ్రు లు అవసరముగ పదార్థము అట్టి అవసరముగ పదార్థములను పన్ను విధించరాదు. ఈ నేలముపాట పద్ధతి కనుగున నీతిరహితము బాగుగా నాలోచింపదగు నని గౌ. చిదంబరాధిపతిగారు నడిచిరి.

ఆఖ్యారిపన్ను పెచ్చుటనుగూర్చి ప్రజలకొక విధము గు ఈర్ష్యయున్నది దీనికి కారణమేమో నాకు తెలియదు. ఈ తీర్మానమున నూచింపబడిన రీతిని పరీక్ష చేయబడగూడదని ఏమియును చప్పబడలేదని గౌ. వి. యెస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు నడిచిరి.

యెస్. యెస్. బ్రాడీగారిందులకు వ్యతిరేకముగ నడిచిరి. ఈవిషయముల ప్రకటనార్థ మెక్కికార్యములును జరుపుట లేదు వీనినెవలనో మారుమూలనే పెట్టించుచున్నారు. రాత్రి 9 గంటలకు ముగిసేవలకునున్నది. అంతవరకైనను ఏవిన్న దీపమో పెట్టబడునుగాని వెద్దవెద్దదీపములైన పెట్టనిచ్చుట లేదు. ఇట్లు స్వక్రియవ్యాపార ప్రకటనమున మద్యవ్యాపారులే పరామృఖితమున్నారో నాకు తెలియదు. దీనికి కారణము లాభము తక్కువగానుండుటయే కావచ్చును. పన్ను లెచ్చించినచో లాభముగలదనవుడు దుకాణదారుడు చేయునదేమి? నీళ్లు గలుపులు దొంగపడులలో కొలుచుట కల్లులో బెల్ల పునీళ్లుకలుపుట లేక దొంగకల్లుగీయుట. ఇవియున్నాయను చాలనను కూలమార్గములున్నవి. పన్ను పెచ్చించినచేడ్డయలవాటులకవ కాళము కలంకలదు. కాని పన్ను నిర్ధారణపద్ధతి వీనిని తొలగింపచాలదు చిల్లరధరలు పెంచుటమంచిది. పన్ను నిర్ధారణ పద్ధతివలన ప్రభుత్వమువారి కాదాయముతగ్గి దుకాణదారులకు లాభము మి తమిరి చేకూరగలదుగాని మద్యపాననిరసనమునకు ప్రయోజన మేమియును కలంకలదు అని ఆయన నడిచిరి.

కల్లు ఆహారముని తలంచి వీధిలగు వ్యవసాయదారులు దానినకేషింప అది వారి కలభ్యముగ చేయబడు నెడల మద్య వ్యయమధికముగ తీయలేకున్నా మని ఆఖ్యారిశాఖవారన బని యిందరు ప్రస్తుతమున పరిపాదకుల భావమున వ్యతిరేకుల భావమున భిన్న మార్గములద్రొక్కుచున్నవి. గౌ. బ్రాడీగారి యుపన్యాసమున ప్రతిపాదకులు తాత్కాలికముగ నిరుక్షణగ చేయబడిరి. ఇక నీ విషయమున మద్యపాననిరసన సంఘముల ప్రతికలలో కొంతకాలమువరకు వ్యాసములు కురియగలవు అని గౌ. కేశవశర్మగారు నడిచిరి.

ఎట్టి సాక్ష్యము వలయునో గౌ. కాత్మగారునునడిచియుండలేదు. ఇండియామంత్రిగారును మద్యపాన పరిశోధక సంఘమువారును నూచించిననుగూడ ప్రభుత్వమువారికి భావము నేల కలిగియుండినో నేనుహింప జాలకున్నాను. గౌ. బ్రాడీగారి యుపమానము సరిలేదు గాటిపాక పాటగానీని, కల్లుదుకాణము పాటగానీని పోలిక లేదు.

కల్లుదుకాణము పాటగానీని ప్రజల దుర్వివస్థ నాసక్తివలననే ఆధారముగనున్నది. గాటిపాకపాటగానీని నేదియునులేదని ఏ. యెస్. కృష్ణారావుగారు నడిచిరి.

నేలము పద్ధతివలన మద్యపాన మధికమగుచున్నదని నుడువుచున్నారు. ఆసంబంధమును ప్రతిపాదకులు నిర్ధారణ చేయదగుదురు. మద్యపాన మధికముగనున్నదనుట నిశ్చయమేగాని అందులకిది కారణమునుట కవకాళములేదు. దేనివలననైన ప్రయోజనముండునని నిర్ధారణమగువరకును ప్రభుత్వమువారే కొర్యమునకును బూజబాలరు. బొంబాయి దొరతనమువారి పరీక్షఫలితము తెలియువరకు నిచట నవలంబింప వీలులేదని గౌ. శివస్వామయ్యగారు నడిచిరి. వోట్లువేయగ వ్యతిరేకుల సంఖ్య హెచ్చుగలేదని.

అంతటితో దినచర్య ముగిసినది.

ప్రశ్నోత్తరములు.

గౌ. బి. వి. సరసింహయ్యగారు.

(1) ప్రశ్న:—లోకలబోధులు ప్రతినివన వ్యయముల నిచ్చుకొన నక్కరలేకుండ చేయును బొంబాయివారు ప్రకటించిన విషయమును ప్రభుత్వమువారి రాజధానిలోగూడ నవలంబించెదరా?

ఉ. 14-1914 నుండి అట్టి సౌకర్యమును కలిగించి యున్నారు.

(2) ప్ర. నేలం కోయంబుత్తూరు జిల్లాలో గ్రామాధికారులు నిమ్మ జాతులవారి కెందరిని బొంబాయిలో నేసిరి. వీరిలో స్త్రీలేందరు.

నేలము. కోయంబుత్తూరు.

ఉ.	1911	—	13	—	25
	1912	—	89	—	27
	1913	—	29	—	15

ఆధునారి సంఖ్య లెలియుదు.

(6) ప్ర. రజనల్లా వివాహమునుగూర్చి ఏవైన సమాచారములు వచ్చినవి? వానిలో నిజకూలములెన్ని? ప్రతి కూలములెన్ని?

(1) ఉ. గొప్పచెట్టిపాలెము సభ (2) మధ్యసిద్ధాంతోన్నాహు సభ (3) గుంటూరుజిల్లా కొల్లూరుసభ (4) తిరుచిక్కోటసభ (5) దక్షిణరాజ్కూడుజిల్లా చిదంబరం తాలూకా లిక్కక్కాడుమండల పండిత ఆర్. నరేశశాస్త్రిగారు మున్నగువారు—(6) మలబారుజిల్లా పాలనూరు తాలూకా ఆదిత్య పురముసభ (7) విశాఖ జిల్లాము ఉత్కల సభ. (8) సంద్యాలసభ (9) గంజాము ఓర్వసభ (10) కంభ కోయంబుసభ, వీరందరును పంపించిరి. వీరిలో 6 వ సంఖ్య మాత్ర మనకూలము, తక్కిన వన్నియును పౌలికూలము, 7-9 లు ఉత్కల సంఘములకు మాత్రమే వర్తింతును.

(7) ప్రశ్న:—డిండిగలు పాలనూరు రయలు విషయమున కడపటి యుత్తరపు లియ్యబడినట్లు.

ఉ. ఇంకను కడపటి యుత్తరపు లియ్యబడినట్లు తెలియరాలేదు.

(8) ప్రశ్న:—గౌ. రామచంద్రరావుగారు గౌ. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు ప్రతిపాదించిన కానములకు ఇండియా దొరతనమువారి అంగీకారము వచ్చినదా (బి) 1915-లో నెట్టి చర్య జరుపబడును.

ఉ. (ఏ) ఇండియా దొరతనమువారి అంగీకారము నింకను కోరియుండలేదు. (బి) 85-వ ప్రశ్న కిచ్చిన సమాధానమును చూడుదు.

(9) ప్రశ్న:—(ఎ) ఇప్పటి కెన్ని ఆదవుల పంచాయితీ లేర్పరుపబడినవి. ఇక నెన్ని ఈ సంవత్సరమున నేర్పరుపబడును. (బి) పంచాయితీల కప్పగింపబడిన ఆదవులలో పశువుల మేతకుమాత్రమే యియ్యబడినవెన్ని? వంటచెరుకు ఆకుల ఎరువు మున్నగువానినుపయోగించుటకీయ్యబడినవెన్ని?

ఉ. తెలియదు. 56 పంచాయితీల కేర్పాటు చేయబడినట్లుమాత్రము తెలిసినది.

ప్రశ్న (ఏ) తాలూకా బోర్డులకు సభికారాధ్యక్షుల సంఖ్య హెచ్చించెదరా? (బి) ఎప్పుడు ఎన్ని ప్రదేశములలో (సి) కొన్ని స్థలములలో నైన ఎన్ని కలవైనవ్యక్తులనున్నకొను పద్ధతి నేర్పరచెదరా?

ఉ. (ఏ) (బి) ఆలోచనక్రింద నున్నది. (సి) అంగీకారములేదు.

గౌ. కే. పి. రామసుమిత్రగారు.

ప్ర. డిండిగలుపాలనూరు రైలుపట్టణ వైకాళ్యమును గురించి పొదన్నా గుండి మారనూరు వరకును మూడవరైలు మార్గమును కూడవేసెదరా? అట్లువేసినచో మిటరుగాజుబంట్ల కొచ్చికి కూడబోవీలుండును.

ఉ. మాకట్టి ఆధికారములేదు. డిండిగలు పాలనీపాలనూరు రైలుమార్గమునకూలముగ నుండియుక్తమని తోచిన దక్షిణిండియా రైల్వేకు వెనీవారికి వ్రాసెదము.

12 ప్ర. (ఏ) దక్షిణహిందూస్థానమున స్వదేశసంస్థానాధీశుల పాతకాలపర్వాటు ఏమట్లునకువచ్చినది. (బి) సంఘమువారు సమావేశమై విధానము నేర్పరచిరా? (సి) వ్యయము అదేశాదాయమునుండియే ధరింపబడునా?

ఉ. (ఏ) (బి) సంఘమేర్పరుపబడినది. 18-11-14 న సమావేశము జరిగినది. చిత్తుపద్ధతి ఆలోచనలోనున్నది (సి) ధనవిషయమింక నాలోచింపబడలేదు.

గౌ. ఏ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు.

19. (ఏ). కలిచేడు జడ్జి వొంగుంపుల అధినిశేక లోని ప్రజ అచ్చటిగనులలోని పని మూలకముగా బ్రతుకుచుండిరనుట నిజమేనా? తిరుగుకును జర్మనీకిని యుద్ధ మారంభమయి అపని నిలిచిపోయినదా (బి) అట్లు నిలిచిపోయి యుండునెడల ఆప్రజకు ప్రభుత్వమువారు ఏవిధమైన జీవనాధార సేర్పరచియున్నార? కయచేసి తెలియదా?

ఉ. (ఏ) అవును (బి) అనేకములు రోడ్లులు కాంక్రెట్ చేయబడినవి. ప్రజవానివలన జీవమును సంపాదించు కొనుచున్నారు.

20 (1) (ఏ) ఈరాజధానిలో నెచ్చుటెచ్చుట పశువైద్యశాలలు కాంక్రెట్ ఆయుధ ప్రారంభముకాలేదు? (బి) వీరిలో నెక్కడెక్కడ కొద్దిపాటి డిస్పెంసరీలు (మందుల మాత్రమిచ్చువైద్యశాలలు) పెట్టినా?

(2) వైద్యశాలలు కాంక్రెట్ అయి ప్రారంభము కాని పోటులలో నెల్ల డిస్పెంసరీలు పెట్టుట లాభకరమనుటను ప్రభుత్వమువారు నాలోచించురా?

ఉ (ఏ) అనులాపురము, నెల్లూరు, నంద్యాల, హిందూపురము, మదనపల్లి, నేలము, ఈరోడ్లు, ఉడకమండలము, మంగళూరులలో, వైద్యశాలలు మంజూరైనవి. ఎచ్చటను చిన్న డిస్పెంసరీలు (బొంబుప్రదానశాలలు) పెట్టబడలేదు. అట్లు చేయుట యుపయోక్తమాయనుట విచారింపవలయునని బోర్డు ఆఫ్ రెవెన్యూవారిని నోరెదము.

21. డిస్ట్రిక్టు బోర్డు తాలూకాబోర్డుల అధ్యక్షులు ఉపాధ్యక్షులకు తమ హోదాయుక్కు ఆధికారమును ఇచ్చుటకు సంబంధించినవిషయములో ప్రభుత్వమువారైన నెబంధనలను ఏర్పరచినారా? ఆ నిబంధనలేమి?

ఉ. 1912 జనవరి 31 తేదీకు జి. ఓ. నెం 159 రు డి. సభ్యులవారి కియ్యడము. ఈ యుత్తరపు జిల్లాబోర్డులకు కూడ ప్రసరించుచున్నది.

22. నేనిదివరకు 1914 వ సంవత్సరము నవంబరు సమావేశములో నడిగినరీతిని ప్రభుత్వమువారు (ఏ) తహశీలుదారును గ్రామ మునసబులును డిస్ట్రిక్టుబోర్డు నిర్వచనములకు నిలువరాదను విషయము సమంజసమో కాదో తెలుపుటకు జిల్లాబోర్డు తాలూకాబోర్డుల అధ్యక్షులు కొరబడినారా? (బి) అట్లుజరిగి యుండినయెడల ఎందరభిప్రాయముల నిచ్చియున్నారు? ఆ యభిప్రాయముల పోకడ యెట్టిది?

ఉ. అధ్యక్షుల ఆభిప్రాయములు కొరబడలేదు.

23. (1) (a) ఏ ఏ జిల్లాలలో డిప్యూటీ కలక్టరులు డివిజన్ ఛార్జి లేకుండ కలక్టరులకు సహాయకులుగా నియమింప బడినారు (b) ఇందులో ఎవ్వరికైనను క్రిమినలు కేసులను విచారించుటకుగాని క్రిమినలు అప్పీల్లను వినుటకుగాని ఆధికార మియ్యబడినదా? ఇయ్యబడిన యెడల ఎవ్వరికియ్యబడియెను? (2) వారికి జిల్లామేస్ట్రీలును ట్రాక్ ఘోషుచేయు క్రిమినలు కేసులను విచారించు నిధికారము ప్రభుత్వమువారిదా?

ఉ. (1) (ఏ) దక్షిణరాజ్కూటు, చెంగల్పల్లు, కోయంబుత్తూరు, కడప, గంజాము, గోదావరి, గుంటూరు, నేలము, తిరుచినాపల్లి, తిరునల్వేలి జిల్లాలలో (1) బియ్యము (2) ను ఆ డిప్యూటీ కలక్టరులకు మొదటి తరగతి స్వాతంత్ర్యములుండుటచేత డిస్ట్రిక్టుమేస్ట్రీలుగారు వారివద్దకు పంపు కేసులనువారు విచారింప నర్హులుగానున్నారు.

26. నేను 1913 ఫిబ్రవరిలో ప్రశ్నింపగా గూడూరు జంక్ క్వార్టర్ల దాటుకు బ్రిడ్జికి (1) సంబంధించినట్లాట, ఎస్టి మేటు తియారగుచున్నవని వచ్చిన ప్రత్యుత్తరము విషయములో (ఏ) ఆ దాటుకట్టుసందర్భమున సంతకం పై ఎక్కువగా రైల్వే కంపెనీ వారే పని జరిపి యున్నారో ప్రభుత్వము వారు దయచేసి చెప్పగలరా? (బి) అట్టి దాటుత్వరలో కట్టబడినయెడల, రెండువైపులను రెండురైల్వే ప్లాటుఫారములు అందునట్లు ప్రేమను కట్టించుటకు ప్రభుత్వము వారు దయతో నేర్పరుతురా? ఉ. బ్రిడ్జికి సంబంధించిన ఎస్టి మేటు 1913 జూనులో కాంక్రెట్ అయినది. ఆర్థిక పరిస్థితులచే పని నిలవయుండిపోయినది. రానుండు సంవత్సరమున త్వరలోనే ప్రారంభింప బడగలదు. 27. (1) నెల్లూరు రైల్వే ప్లాటుఫారమునైన కప్పేమిలేదనియు ప్రయోజికులు ఎక్కువదిగుటలలో పలుమారు ఎండవానలకు నోరుకొన వలసియున్నారనియు ప్రభుత్వమువారు చెరుగుదురా? (2) నెల్లూరులో ప్లాటుఫారముకంటే ప్రేమను పల్లములోనున్నదనియు భిక్షవోటి

సాక్షి మరణము కహోటికి రాకపోకలు కష్టములైయున్నవియు ప్రభుత్వమువారి కెరుంగునురా? (8)
ప్రభుత్వమువారు నై నివహించుటకు గురించి నై లేకవారు గను వింపకలసివదలి విడుమించి, ప్రేషమును ప్లాటు ఫారమును నభివృద్ధిచేచి ప్రజలకు ననుకూలములు కలిగించురా?

ఉ. (1) మరియు (2) అవును. (3) ప్రేమను పూట
పాఠముల సంస్కరణ విషయము లెల్లెవారి యాలోచనలో
మన్నె. కాని ప్రస్తుతపు ఆర్థికావస్థలో కార్యము సాగుటకు
వీలులేదు.

28. 198 క సంవత్సరపు ఎన్నికల్లో అందు ఆత్మ సహకారం సంబంధించిన చిట్టాను ప్రభుత్వం వారు ఆలోచించి వారా? వారి వన్నెటిని సమన్వయించి బిల్లు శాసన నిర్మాణ సభలోనికి ఎప్పుడు ప్రవేశ పెట్టబడవచ్చును?

ఉ. (ఏ) ఈ విషయమునకు సంబంధించిన బోధనాని
 సులహాల నిష్కర్తృ ఇష్టతలనే అందినది. ఆలోచనలో నున్నది.
 (బి) ఏ బిల్లు ఎవ్వడు పెట్టబడునో ప్రభుత్వమువారు చెప్ప
 బాలరు.

29. (ఏ) 1912, 1913, 1914 సంవత్సరములలో సం
యక్తపరగణాలు, వంగరాజధాని, పంజాబు, మధ్యపర
గణాలు, బొంబాయి మృదాసురాజధానులు వీనిలోనుండిన
దొంగగుంపులు గుట్టెంటులను సంఖ్యయెంత? (బి) ఆయా గుట్ట
తెంటులలో ఆయా సంవత్సరములలోని నమోదుమందిన ప్రజల
సంఖ్యయేమి? (సి) ఆ గుట్టతెంటులను నడపిన అధికారులవారు?
ఉ. (ఎ) మృదాసుగురించినంతవరకు ఈ క్రింది లెక్కలు విష
యములను తెలుపగలవు.

[illegible]

ఇతర ప్రభుత్వములవారి ప్రదేశములలో నెలకొల్పబడిన
నెటర్లైంటులను నుండి ఈ ప్రభుత్వమువారివద్ద తక్కువలేవు.
గౌ. రావుబహదూర్ మోచెనరామచంద్రరావుగారు.

82 (1) యాధ్యక్షులకు నెందరు వి. సి. ఎనుబా సెలవులాగున వారు వెనుకకు వెనుకబడినారు? (2) అట్లు వెనుకకు వచ్చినవారికి ఏలాటిధర్మములు నిర్ణయింపబడినవి? ఎంత కాలముగా నట్టిధర్మములను నిర్వర్తించుచున్నార? ఇంకను నెంతకాలము నిర్వర్తించగలరు? (3) యాధ్యక్షులగునైన పిదప వైస్రొజులూ ఏ యధికారులకు ఎందరు సెలవొసంగబడినవి? వారు ఈ దేశమునండి బయటికి సెలవుపొద పోవు విషయమున నింకను నిర్బంధము లేబయ్యెనగలవా? (4) అట్టినిర్బంధము లేకుండాను సవి వి. సి. ఎసలకుమాత్రము ప్రవర్తించుచున్నారా? ఇతర సర్కిసులకుకూడ గలవా?

ఉ. (1) మొత్తముమీద 19 గురు సేవకకు రప్పించబడిరి (2) ఈ 19 గురులో 12 గురు చేరుచేరజిల్లాకును దివిజనులకును పంపబడినారు. అచ్చట వీరయ్యదొడ్డిగమునకు కాలపు మిలిలేదు. ఒక్కరు కోయంబలతూరులో అడిమనల్ జడ్జిగా నియమింపబడినారు. ఆ పదవి 1915-వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 27-వ తేదీవరకు మంజూరైనది. మరియొకరు విజయనగరము ఎస్టేటు బ్రష్టీగా తమ పూర్వపదవికి చేరుకొనినారు. అయిదుగురు స్పెషలుడ్యూటీలకు పేనుబడినారు. ఇంకా ఒక్కటి పది నెలలకు మంజూరు అయియున్నది. మూడు ఆరు నెలలకు మంజూరు అయియున్నది. ఒక్కటి నాలుగు నెలలకు మంజూరు అయియున్నది ఇవియున్నయు 1914-వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నుభ్యమున ప్రారంభమగుచున్నవి. కడపకు పేర్కొనిన స్పెషలుడ్యూటీ ముగిసినందున దానిని నిర్వహించుచుండిన యాతడు సాధారణకాఫిలోనికి ననుభవించుచున్నాడు. ఇప్పటి స్పెషలుడ్యూటీల నిర్ణీతమయిన వ్యవధికి పెరుబడి మంజూరు అగునా కాదా అనువిషయమున ప్రభుత్వమువారి చేయుచున్నచెప్పకాలరు. (3) మరియు (4) యంత్రారంభముచుండి వైస్రొయలులోనుండి నెలవియ్యబడినవారిసంఖ్య 17. నెలపుఇందియలోనుండు పరత్తుమీదనో ఆనోగ్యమునకనియో యియ్యబడినది. అన్ని న్యాయులకు నోకేరీలిని నిష్కర్షములతో ఇండియానుమటికి పోను నెలపు ప్రయ్యబడుచున్నది.

29
3

సిన్ మూరు రాజకుమారుడు

సైనికులకు సహాయము.

డిల్లీ ఫిబ్రవరి 2:— రజారంగమంజరి భారతీయ సైనికులకు కి బక్షుల సిగరెట్లు పైబైలను, సిక్ మూడు రాజకుమారుడు పైబైలెంటు కర్నలు. సర్ విక్రమ్ సేంగుగారు, యిచ్చెదమని రాజ ప్రతినిధిగారికి లేఖపగ దీనికి ప్రాసాయగారు అంగీకరించిరి.

అధికారులకువచ్చిన యుద్ధవా గ్గులు

హిందూదేశపు మర్రితిగాదు పంపుట

దీని పేరువరి 2:—ఇంగ్లీషు భాషలోను, వర్ణాంశ
 సముద్రములోను జర్మను కలుపేరైనను ఆరుప్రముఖులను
 టూల్స్ డోవలననాకనముచేసినది టూల్స్ మారు అనుష్ఠితరుడు, యే
 మియు చెప్పబడుండగ నే అంటి ఫుల్ అగ్రమునకు ఈ భాగమున
 ముంచివేసిరి. పరాసు వారి టూల్స్ డోవడవలు కళానులను
 రక్షించినవి. ఐయోరూ అనుష్ఠితరును అంటి ఫుల్ అగ్రము
 నకు తూర్పున 16 మైళ్ల దూరములో సంగతి తెలియజేయబడుండగ
 టూల్స్ డోవోగొట్టెరికాని మునిగిపోలేదు. ప్లిటువుడుకు 40 మైళ్ల
 లో దేవుడు గ్రూచక మునిగిపోయినది. దీనిని
 ముంచుటకు పూర్వము, కళానులకు తెలియచేయగా
 పడవలలో నెక్కిరి. లిండాబాండును లేవర్చులువారుకు ఆ
 తలముంచిరి. కళానులు చిన్న పడవలో ఒడ్డుచేర్చబడిరి. కిల్గ్రా
 నుమీదికళానులను రక్షించి స్త్రీయరును సముద్రముపాలుచేసిరి,
 మరెయొకస్త్రీయకనుకూడ బ్రాండు సముద్రములో ముంచివేసిరి
 కాని దీనివేరింకను తెలియలేదు. ఇట్లుచేయుటవలన మన వర్త
 కము అగి, సప్తయిలు గాకుండపోవునని జర్మనుల అభిప్రాయ
 మైనట్లున్నది కాని స్త్రీయరులను భీమాచేయవారు ప్రదుల
 పయాణములు మానిజేయకూడదని తెలిపినారు మంచివేగ
 మతో వెళ్లుటవలన బెల్జియన్ స్త్రీయరొకటి
 కలుపేరైన బారినుండి తప్పించుకొనగలిగినది
 ఇక్కడ యుద్ధపు టోడలకి సంగతిని తెలియజేసెను.
 ఈ సమాచారము వీరు తెలిపినాని తెలియకు అభిసందించి వెళ్లి
 సోయిరి. ఆర్డోనులోను, లాబాస్నీ పశ్చిమముగా నున్న గర్మి
 జేగామును, కడవిన రెండుదినములలోను జర్మనులు తీర
 యుగ ముట్టడించిరి. గర్మి జేయొద్ద క్రతువులు సులభముగ వెను
 కకు గొట్టబడిరి. ఇక్కడ 200 మంది జర్మనులు చనిపోయిరి.
 ఆర్డోనులో పరాసువారిని కొద్దిగా వెనుకకు నెట్టిరి. లాబాస్నీ
 లోని అంగ్లేయు స్థావరము జర్మనులు ముట్టడించుచునే
 యున్నారు. ఇక్కడ అంగ్లేయుల బలవీరునును పరిక్షించుట
 ముద్దించిట్లు తోచుచున్నది. జనవరి 18 మొదలు 24 లేదా
 25 వరకు జరిగిన యుద్ధపు స్థితిగతులను గురిం
 చి, పరాసు ఆధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.
 ఈమధ్య జర్మనులు చాలమంది ముట్టడించుచు వచ్చిరికాని
 వారికి లాభమేమియు కలగలేదు. వైగా మిత్రమండలివారి
 బలమును దినదినము హెచ్చిపోవుచున్నది. సమయమువచ్చినప్పు
 టు మిత్రమండలివారు అన్నివిధముల గొప్ప ప్రయత్నములను
 చేసి, జర్మనీవారివైబడుదురు. రుష్యాసేనలు చాల ప్రదేశము
 లలో వ్యాపించి, యుద్ధముచేయుచున్నవి. మారుప్రష్యాలో
 ప్రాచుఖ్యముకాని పోరాటము లింకను జరుగుచున్నవి. విన్ను
 గానడికి యెడమప్రక్కనున్న రుష్యుల స్థానములను
 ముట్టడించవలెనని జర్మను లెన్నియో ప్రయోజనములేని ప్రయ
 త్నములనుచేసిరి. కాచ్చేలియా ప్రాంతముల ముఖ్యమగు యుద్ధ
 ము జరుగుచున్నది. ఆస్ట్రీయావారు తమ సామర్థ్యమునంతను
 నియోగించి, సానునది దిగువభాగమునను, సాంబారు,
 ఎలిజపోవు మాస్టములలోను తలపడుచున్నారు. రుష్యులు
 రుషినించి, వీరేశక్రువులను తలపడుచున్నట్లు కనపడుచున్నది.
 కెక్కునులోను, మిష్యాలోను రుష్యులు టర్కీవారినిడించి,
 బ్రెజిలు, లిబిగి స్వాధీనుచేసికొనిరి. నల్ల సముద్రములో
 బ్రెజిడిను, “బ్రెజా” అను టర్కీవారి యుద్ధపుట్టడలను,
 నల్లనునాకలు తిరిగివేసి జరివిజాండునుఫిరంగులు వెట్టికొట్టినవి
 ప్యారిసులోని మైయుసలిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:-
 “ఇంగ్లీయులు తాముచేసిన వాగ్దానములన్నిటిని కొంచెమైనను
 పూర్తిపాటే సకాలమునకు నెరవేర్చిరి. ఈవాగ్దానముల
 నెరవేర్చుట ఒక బ్రహ్మాండము కాదు. సముద్రమార్గముల వరి
 జర్మనుసాయలను ఇట్లునట్లు కడలబండ్చేసి వారిని ఉప
 దానముల పొలుజేయుచున్నారు. ఇట్లుచేయుటవలన మనకు
 కలపిన ఆహారపదార్థములు క్రొత్తసేనలో నిరాహారులుగ
 మృచుచున్నవి.

ಬರಾಳು

బర్మా వర్తక సంఘమువారు.

రాజ్య పరినిధి గారికి విజ్ఞాపనము పంపుట.

రంగూను ఫిబ్రవరి 2:—బర్మాకు క్షక సంఘము కాగ్యదర్శి
గారు రంగూనులోని ప్రతికలక్టిటు వ్రాయుచున్నారు:—
విశాఖలో యుద్ధము పొనుటవలన రాజప్రతినిధిగారు
బర్మాను దర్శించుటమనితేనీ, కాన రాజప్రతినిధిగారు రం
గూనుకువచ్చినప్పుడు సమర్పించదలచిన విజ్ఞాపనమును, మన
ప్రభు యిట్టిందులు తెలియుటకై వారికిప్పుడు విజ్ఞాప
పంపించబడినది. విజ్ఞాపనము దీర్ఘముగనున్నది. సాను
సంస్థానపు రైలు వేగురించియు త్వరలోదీని యంగ్లీషు
వరకును పూర్తిచేయించుటయును, ఇట్లుచేయుటవలన వర్తక
మునకు లాభకరముగ నుండుననియు, నూతనపుకోడ్లను నిర్మం
చుటకును, పట్టిన భవనములకు కావలసిన సాధనసామగ్రిని
గురించియు, నిదివరకున్న యేర్పాటులు బాగుండక పోవుటచే
వానిని తిరిగి సమరించవలసినదనియు, బర్మాలో నొక హైకో
ర్టును పెట్టుట యవసరమనియు, బ్యాంకింగు పరీక్షనిచ్చినవారి
నొకరిని చీఫ్ జడ్జిగ నియమించవలసినదనియు, ప్రస్తుతము చీఫ్
జడ్జి జిగానున్న సర్ ఛార్లెసు ఫాక్సుగారు పనిచాలించుకొను
చున్నారనియు వీరిస్థానమున తగినవారిని నియమించ వలసిన
దనియు విజ్ఞాపనలో సూచింపబడినది.

బర్మాలోని పరశుతిసంఘము.

అపి నెట్టు గవర్నరుగారి తీర్మానము.

రంగును ఫిబ్రవరి 2:—బర్మాలో పరపతిపంఠములు
పనిచేయుచున్న విధమును గురించి బర్మాలోని నెంటు
వర్నరుల పరమాధ్యక్షుల ద్వారాను గాఢాంతరికావము
లోనిట్లు తెలియజేసిరి:—ఈపంఠము 67 నుండి 90కి వృద్ధియగు
లెంతయు, తృప్తికరముగనున్నది. ఈపంఠములు జయద్రథముగ
వర్షపాంపవచుచుండుటయే బర్మాలో పరపతి సహాయోద్యమ
మునకు ముఖ్యలక్షణముగనున్నది. ఇంగ్లీషు గారుపట్టుదలతోను,
పామధ్యమతోను, కిసం॥ నుండి సహాకారోద్యమమునకై
పాటుపడుచున్నారు. వీరికెంతయు బర్మారాష్ట్రము ఋణ
పడియున్నది. వీరికి సహాయోద్యోగులుగ కేయిటను, డను,
గానకూడ పాటుపడుచున్నయినకే కొనియాడతగియున్నది.

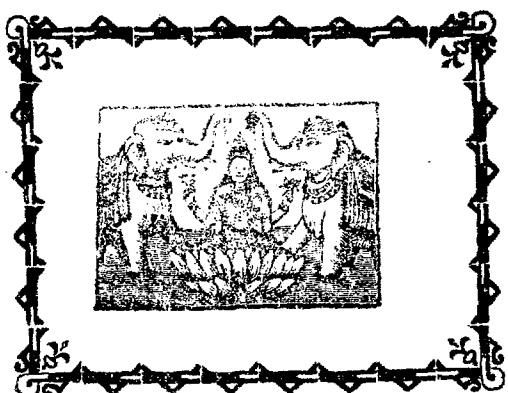
బరా బ్యాంకు వ్యవహారములు

రంగూను ఫిబ్రవరి 2:— బర్మా వ్యాంకుకుగల ఆస్తి
లను తీర్చుటకును, రావలసినవానిని రాబట్టుటకును, హోల్
క్సు వడ్డీగారిని నియమించిరిగా? వీరికి ప్రతిఫలము యెంత
వట్టు చెప్పవలెనను ప్రశ్న వచ్చినది. నెలవకా: మిటీవారు నెలకు
00 రూపాయల ప్రతిఫలము యిచ్చిన వ్యాంకుని చెప్పిరి.
00 రూపాయలకు అంగీకరింపజేయును. తిరుగు నెల 1-కి
275 రూపాయలు వడ్డీము అగునని హోల్ డ్యు వడ్డీగారు
నిరి. ఈ కారణము వలన తాము పనిని మానివేసు వలసి
యిచ్చుకొని కూడ చెప్పవు నెల 1-కి 2000 రూపాయల ప్రతి
ఫలము, ఖర్చులు యిచ్చిన వక్తునున పనిచేయుమియు దివి
దెండు శంఠియిచ్చిన తరువాత నెలకు వెయ్యిరూపాయలు
ప్రస్తుతుండుమనియు చెప్పిరి. ప్రస్తుతము వలన దివిదెండు
లవి యిచ్చుకరకు నెలకు 1500 రూపాయలును, తిరువాత
00 రూపాయలును ప్రతిఫలము యియ్యవలయునని కోర్టు
గారు తీర్పు చెప్పిరి.

ఇంజనీరింగునభ

రంగును ఫీబ్రవరి 2:— పంజాబులో ఇంజనీరింగు సభ
మొదటి జరుగుచున్నది వీరుబర్మావారి ప్రత్యేక మొక సభ
రూపులచేయుటకుతోరిని లేదా తమతో గరిగినయెడల సహ
ము చేసెదమనిరి ఈవిషయమై చర్చించుడగ నిటీతల
రూపు ఇంజనీరుల సెక్రటే యట్టులో ప్రతినిధిముకటి సభ
గిసినది చీఫ్ ఇంజనీరు మాననీయులగు జి సి స్పాల్డు గారు,
గ్రాసనాధిపత్యమువహించిరి బర్మాఇంజనీరింగు కార్పొరేషను
లతోల్పాటకున- పంజాబు సభ వారు చేయుచున్న
కారము సంరక్షరమునకుది యాహాయలవంతున
ందా చేయుటకును, తీర్మానింపబడినది.
సంరక్షరము కమ్మిటికి మాననీయులగు స్పాల్డుగారు
నినిశెంట్లుగ నియమింపబడిరి. ఇద్దరు ఉపాధ్యక్షులను,
మరు సభ్యులను కూడ దీనితోనంపును. ఆక్టోబరు 21 మొ
దలి లేదవరకు సెలవులందును, అప్పుడు మయ్యెయోలో
యదటిసభ జరుగును.

ఆంధ్రవత్రిక

1915 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 3 వ తేది

బుధవారము.

శాసన నిర్మాణ సభ.

నిన్నటిదినము, ఈరాజధానిశాసన నిర్మాణ సభ సమావేశమయ్యెను. శారవసీయలైన సభ్యుల ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము లొసంగబడెను. వాని నన్నిటిని విమర్శించుట సులభ సాధ్యము కాదు. కొన్నిటినిమాత్రము వివరించుచున్నాము. దిండి గల్లు, పాలఘాటు రైల్వే మనకు సంబంధించినది కాకపోయినను, అందులో డిప్టికర్టు బోర్డుల స్వాతంత్ర్యములకు సంబంధించిన ధర్మమాక్ష్యము సమ్మిలితమైయుండుటచేత గమనింపదగి యున్నది. ఇంకను ఆరైల్వే విషయమున రైల్వేబోర్డువారు తీర్మాన మిచ్చియుండలేదని మనప్రభుత్వమువారు నుడివినారు. తాము మరల నావిషయమును ఆలోచించు నట్లు కానరా లేదు. బోర్డువారైనను ప్రజాభిప్రాయమును మన్నించి బిల్లు కంపెనీవారికి ఇయ్యకుండురు గాక యని నమ్మవలసియున్నది. మరియొక ప్రశ్న అడవులపాలనకు సంబంధించినది. అడవులశాఖలోని క్రింది యుద్యోగస్థుల హడావడి తగ్గు నిమిత్తము పంచాయతు లేర్పరచుట ముఖ్యకర్తవ్యమని ఫారెస్టు కమిటీవారి తీర్మానము. ఆతీర్మానము ననుసరించి యెన్నికంచాయతు లేర్పడినవి? త్వరలో నెన్ని యేర్పడ నున్నవి? వానివాని స్వాతంత్ర్యము లెంతవరకు? అనువిషయములను గురించి శ్రీ వి. నరసింహ అయ్యరుగారు ప్రశ్నించిరి. ప్రత్యుత్తరము ఏమాత్రమును తృప్తికరముగా కానరాదు. ఎన్ని పంచాయతు లేర్పడియుండునదియు ఏవకార్యముల కేర్పడియుండునదియు ప్రభుత్వమువారు చెప్పలేదు. ఫారెస్టుబోర్డువారు 50 పంచాయతు లేర్పడవచ్చునని మంజూరు మాత్రముచేసి యున్నారు. ఒక్కమాటలో ప్రభుత్వమువారు ఈవిషయమును ముగించినారు. కాని ఇంతకంటె రైతులకు ముఖ్యమగు విషయము ఇప్పటిలో ఒక్క నీటివసతి తప్ప తక్కినదేదీయు కానరాదు. పసువులకుగడ్డి, ప్రాయలోనికి పుల్ల, ఎరువునకు ఆకు, రైతుయొక్క మూడు ప్రాణములు. వీని విషయమున రైతు హావకన్యములనుభవించుచున్నాడనుట నెరింగియే మన ప్రభుత్వమువారు దయామయులై విచారణ కమిటీ నేర్పరచిరి. కమిటీవారు సలహాలనిచ్చి ఇప్పటి కప్పుడేనుమారురెండు సంవత్సరములు కావచ్చును. పనిమాత్రమేమియు సాగుటలేదు. రైతుద్రవ్యము వెచ్చిపెట్టెగిన యధికారులనునియమించివిచారణచేయుంచుటయు, ఆవిచారణఫలమును రైతునకు అందజేయకపోవుట యసంభవించుట, మిక్కిలి శోచనీయము. నిజముగా ప్రభుత్వమునందలి యధికారులకు ఆటంకములు లేకపోవు. కాని ప్రజాప్రతినిధులకు అట్టిఆటంకముల స్వభావమును తెలియవరచి నారి సాయముగిని వారిచే పనిజేయించి రైతుకు లాభ మొనర్చుట న్యాయముగానుండును. కాని వారిప్రశ్నలను కొలదిమాటలతో త్రోసివేయుట అంత యుప

యోగకారిగా కన్పించదు. శా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు బాలురకును బాలికలకును గాను క్రొత్తగా నెలకొల్పబడిన ప్రథమపాఠశాలల సంఖ్య లాదిగా 10 విషయములను గురించియు నీటి కాలువల ప్రవృద్ధిని గురించియు, నగరములలోని నీటి వసతులు, మురుగుకాలువలను గురించియు, బెంచి కోర్టులు, గ్రామ ముసలబు కోర్టులు, గ్రామపంచాయతుల సంఖ్యను గురించియు పశువైద్యశాలలను గురించియు, ప్రశ్నలమగగా ఒక్కకోర్టుల విషయములోతప్ప తక్కిన యన్ని విషయములకు సంబంధించి ప్రభుత్వమువారు తగిన లెక్కలను సిగ్గుముచేసినామని తెలిపిరి. ఆలెక్కలిప్పుడు హయెదుట లేవు గాని వచ్చినప్పుడు మిక్కిలి యుపయోగకరములుగానుండు ననుటకు సందేహము లేదు. కృష్ణారావుగా శా. దొంగగుంపుల స్థిరావాస విషయమున కొన్ని సంగతుల నడుగు వారైరి. ఇప్పటి కీవాసస్థానములు మన తెలుగు జిల్లాలలోనే నాలుగుచోట్ల నేర్పడి యున్నవి. బావినిగడ్డతో మాత్రము సంఖ్యతగినది. ఇతరస్థలములలో క్రమక్రమముగా హెచ్చుచువచ్చుచున్నది. నిన్నటిదినము శా. ఎస్. కృష్ణారావుగారు ఈవిషయమున నొక తీర్మానమును గూడ నుపపాదించిరి. గుంపులకు తగినకూలి ఇయ్యబడుచుండుట లేదనియు వారి వారిమతమును వారువారు శాశించు కొనుటకు అభ్యంతరములు పెట్టబడు చున్నవనియు కొన్ని యధినివేశ ప్రాంతములలో నేరములు హెచ్చుట కాన వచ్చినదనియు కావున తగిన విచారణసలుపుటకును నింకను నట్టి స్థానముల యభివృద్ధికై పని చేయుటకును అధికారానధికారసభ్యులలో నొక యుపసంఘము నేర్పరచుట మంచిదనియు ముదిరి. అందుమీదట శా. సర్. హోల్లెస్టా అర్థగా రిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము మొత్తముమీద తృప్తికరముగా నుండుటకాక ఒక్కవిధముగా హైందవులకుబుద్ధి కరవునదిగా నున్నది. ఇప్పటి స్థానములకు ప్రభుత్వమువారు పంపత్సరమున కింతయని మొత్తముగా నుపకారధనము నిచ్చుచున్నారు ఆ ధనము నుపయోగించుకొని త్వరకే సువర్ణక సంఘమువారు పాటుపడుచున్నారు. వారుబాపట్ల వద్ద దొంగగుంపులలో మరచితనము నేర్చుకొనిన వారికికృషికూడనేర్పు నేర్పాటులొనర్చి యున్నారు. పిల్లలకు విద్యాలయము లేర్పడినవి. రక్షకసంఘమువారు మత విషయకముగా జోక్యము కలుగ చేసికొనుటలేదని తెలిపినారు. అట్లేమైనజోక్యము కలిగించుకొనిన నిదర్శనములున్న యెడల ప్రభుత్వమువారు విచారించురట. తగినభోజన వసతులు సమకూర్చ బడలేదనుటకు ఆధారములు లేవట. ఈవిషయముల నన్నిటను కొంతయభిప్రాయ భేదములుండవచ్చును. అన్నిటికిని సాక్ష్యము తెచ్చుట యెల్లప్పుడును సాధ్యముకాదు. అట్టి సాక్ష్యము కనుగొనినప్పుడు తాము విచారించుమని గూడ హోల్లెస్టా అర్థగారు నుడివినందులకు సంతసింపవలసినదే. మరియొక్క విషయమునమాత్రము అభిప్రాయభేదము లుండుటకు వీలులేదు. హిందువులును మహమ్మదీయులును ఇట్టి యధినివేశములను ప్రారంభించుట యెప్పుడాయని ప్రభుత్వము వారెచుకూచు చున్నారని శా. సర్. హోల్లెస్టా గారు ఎత్తిపొడుచువరకును మనవారు కర్తవ్యమును తలపెట్టియుండి యుండకుండుట మాత్రము చింతాకరము. సర్. హోల్లెస్టాగారు తుదకు చెప్పిన రీతిని ఇప్పుడుండు నట్టి స్థానములను పరీక్షించుటకు నుపద్రవ్యసంఘము నడుగుటకు ముందు హిందూ మహమ్మదీయసంఘము నొకదాని నేర్పరచిక్రొత్తల గునట్టిస్థానములనేర్పరచుటమిక్కిలి శ్రేయస్కరము దీనిని ఎల్లచుచేయరని సర్. హోల్లెస్టాగారు రిట్టిమాట

లాడిరని కొందరందులేమో! అట్టి తృప్తినందిన చాలదు. హైందవులు కార్యపరులనుటను వ్యక్తికరించుట కిదియు నొక తరుణము. దీనిని పోగొట్టుకొనినయెడల మనకు క్రింది జాతులవారి బలము లేకపోవుటే కాక ఇతరజాతులనుండి శారముకూడ తగ్గును. కాన పనిబూనుటమేలు. ప్రభుత్వమువారు శా. కేశవపిళ్లగారి మాటలను మాత్రము మగువరాదు. కొన్ని యిట్టిస్థానములు నేరములకాకరములగుచున్నవి. అట్టిస్థితిని మాన్పుట ప్రభుత్వమువారి ధర్మము. దానిని తప్పక గ్రహించి నెరవేర్చురని నమ్ముచున్నాము నిన్నటి సమావేశమున జరిగిన చర్చలో నింకొక యంతమును విమర్శింపక విరమించుట తప్పగును. శా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘములలోని సభ్యత్వనిర్వచనములకు అధికారివర్గములోని వారు నిలువరాదను తీర్మానమును చెప్పిరి. దానిపై నైనచర్చ యందు ప్రభుత్వపక్షముగా తేబడిన వాద మిది. చట్టము ననుసరించి అధికారులు నిర్వహించబడవలె నను నిర్బంధములేదు. అందువలన నేదేని యొక్క తరగతిని ఏలనిర్వచనమునుండి త్రొక్కివేయనలెను? ఎచ్చటనైనను అధికారి వర్గ మెక్కడ యున్న యెడల ప్రభుత్వమువారికి తేలిపినచో తగ్గింతురు. త్వరలోనే స్థానిక స్వపరిపాలనాశాసనము సవరణకు వచ్చుచున్నది. కాన అప్పు డి. వి. యము నాలోచింపవచ్చును. ఇందులోని మొదటివాక్యమును మానివేసినయెడల చర్చసియాంశ మేమియును విశేషము కానరాదు. అందుచేతనే కొంత దూరము చచ్చజరిగినను మధ్యకాలమున అధికార వర్గపు ప్రాబల్యమును తగ్గించుటకును, స్థానిక ప్రభుత్వపు శాసనము సవరణకువచ్చినప్పు డివిషయమును ఎత్తి కొనుటకును, శా. శివస్వామి అయ్యరుగారు బహుకొను చున్నారుగాన నాధికార సభ్యులు ఇంకను జచ్చింప పనిలేదని యుదారులగు పెంట్లండు ప్రభువుగారు చెప్పటతో తీర్మాన ముప సంహరించు కొనబడెను. కాని శా. శివస్వామి అయ్యరు గారు రొక్క విషయమును మాత్రము తప్పక గమనింపవలసి యున్నారు. స్వాతంత్ర్యాభిలాషులగు నాంగ్లప్రభువులు మన కొసంగదలచి యుండునది స్థానిక స్వపరిపాలనము. స్వపరిపాలనమునందు ప్రభుత్వాధికారులకు స్వేచ్ఛావిహారము లేదు, వారు ప్రజాప్రతినిధులు కాజాలరు. ఈ విషయమును నిరూపించుటకు శా. మోచెర్ల రామచంద్రారావు గారు ఇంగ్లీషు రిపోర్టుల నుండియు మన ముఖ్యమంత్రి ఆస్పిత్తుగారి యుపన్యాసము నుండియు ప్రమాణముల నిచ్చియున్నారు. ముందునకు స్థానిక స్వపరిపాలనా శాసనము సవరణకు వచ్చినప్పుడు శా. శివస్వామి అయ్యరుగారు రీ విషయములను స్మరించుకొందురని విశ్వసించవలసి యున్నది.

ఉన్న తోద్యోగమునందుండు నొక తురుష్కుడు తన దేశ శత్రువుల కేసి, యధాన్యాయమే చూపఁబడవలయునను వాడై యుండుట, ఈదినములలోఁ గొంత సంతస నీయమైయున్నది. స్మిర్నా రాష్ట్ర పాలకుఁడగు రమ్మోజేమను నితఁడు “తురుష్కుము, తురుష్కులకే” యనురాధాంతమున నుదేక్షఁజేసను, నాంగ్ల పరాసులపట్ల నితఁడు స్రవసియముగాఁ బ్రవర్తించెను. అందున జర్మనివారి కంతప్రీతిఁజూపువాడుగాఁ జూపబ్బెడు. తుద కీతఁడు తనప్రయత్నమున తనకంటె నెక్కువై, తక్కువో, వాడగు శార్మిస్థునికి లొంగిపోవలసిన వాడైనను నావిషయమై పట్టుదలతోఁ బోరాడి జర్మనీ జిత్తులకుఁదామోసపో లేదని యేని యాశ్చర్యమై డెలుగఁజేసెను.

బరోపా మహాసంగ్రామము.

జర్జను సబ్ మెరై నులు.

అయిదువైపులను ముందుట.

గ్రాఫికు తప్పించుకొనుట

లండను ఫిబ్రవరి 1:— బెర్ ఫాస్టునుండి లివర్పూలునకు తపాలాబోయిన గ్రాఫిక్సున ప్రిమరు గాలికెదురుగ నత్యంత వేగముతో వచ్చుటచేసి తప్పించుకొనగలిగెను. నీల్స్ మిడ కొట్టుకొనివచ్చుచున్న శివ్రములును, నూనెదబ్బాలును, మం సపుతుండును గనబడినపుడు ముందిరకన్న విశేషమురానున్న దని ప్రయాణికులు తయారుగనుండిరి. పొరలుచుండిన సముద్రము నూనెములముగ శాంతిపఱచెను. అప్పుడు వాటికొక యోడ గనబడెను. దీనికొక గొట్టము కలద. ఇది యొకింత ఊగులాడి వెంటనే మునిగెను. తరువాత బూడిదవర్షముగల యొక చిన్న యంత్రము గానబడెను. నీటియందు లేలు పట్టకాలనంద రికినియ కెప్పాను ఆసరిచ్చెను. ప్రయాణికులందరిజడి కలుగ లేదు. గ్రాఫిక్సు హాల్ పాడ్లు, క్లబ్బును సదుపకారంబు చెను. అయితద్దామి ప్రయాణికులను గాని యెద్దుడగ్గుల సముద్రపుటనుగున బురదయందును వెనుకకుమరలెను. ముగి పోయినయోడ సమాచారమునక త్రాటరుగనబడెను. అప్పుడు ప్రయాణికు లామె సగినియోడలోని నావికుల నీట్రాటరుగాపాడునని దలచిరి. గ్రాఫిక్సు ప్రిమరులోని యంత్రకారులను నావికులను శాఖించిరి.

ఇకేరియా ప్రిమరు

లండను ఫిబ్రవరి 1:— హావరు. లాస్టాటానుండి వచ్చుచున్న ఇకేరియాను నోడ నిర్భయముగా బ్రయాణిము కేరియానుండ నీటిమట్టమున కడుగున ఆకస్మికముగ నొకటి పేలెను. ఓడమునుగ వారంబించెను వెంటనే యుపద్రవమును గాచించుపతాకము తెల్లబడెను.

ఈయోడను గాపాడ ప్రాచీనవాటి యొక్క పుటోడలు లందు వెళ్ళెను. సరికొండ ప్రాచీనవాటి నాకాశ్రయమున బ్రికినిపోయెను.

ట్రాక్ మారు యంత్రకారుడు చెప్పసంగతులు

లండను ఫిబ్రవరి 1:— ట్రాక్ మారులోని యంత్రకారు కడింగుండును జేరెను. వాడిట్లు చెప్పుచున్నాడు. చల్లదనము చచ్చి యింజనుగదిలో నే నున్నపుడు ఆడుగున నొక స్పిన్డలి వినిపించెను. నేను నైకి వచ్చున పుటి కంద రి పడవల దింపుడను నుత్తరువువినినదెను. ఓడలోనివారు నీవవలలుగాలేదు. ఈ ధ్వనిమాలమున నోడలోనివారు తొవారాయంత్రము చెడిపోయెను. ఆకారణమున వార్త ననాతడు ప్రద్రవమున బెలుపువార్త నంపుచుండగా ననేక పర్యాయముల విద్యుత్ కి తీవ్రమౌతనికిదగిలెను. నావికులలో చురంది లాగును, లోపలివొక్కాయలనుమాత్రమే ధరించి యడిరి.

ఓడసంబంధముగ పత్రములుమాలము గాపాడబడెనని దెలుపుచున్నది. వాతావరణము శాంతముగనుండుటచే పడవలు దిగినందుటకు వలనవడెను. ఓడ, మునుగుచుండగా ప్రాచీనవాటిలర్లు మూడు వచ్చి నావికులను గాపాడెను.

నావికుడు చెప్పసంగతులు

లండను ఫిబ్రవరి 1:— “ట్రాక్ మారు ప్రిమరులోని నావికుడిట్లు చెప్పుచున్నాడు:— జర్జునీవారు మాకు ముందు బాడ్ల చెప్పి మాప్రిమరునై ట్రాక్ మారుగొట్టమును వదలలేదు. మాప్రిమరువలన ప్రాచీనవాటిలర్లు, డిప్లొమరుమమ్మ వెంటనే రక్షింపబడి. మాలో ఒక్కరై నవ్వ గన్చుము లేదు. ఒకరికై నను బ్రతుకులలేదు. ట్రాక్ మారుగొట్టము ప్రిమరుపధ్యవచ్చి తగిలిన ఆదెబ్బకువలన నెవ్వరును బాజీనవి. జర్జును సబ్ మెరై యొక్క నీటివైసుండు గొట్టము మాకు అగడపడినది. సబ్ మెరై నును మాచినవెంటనే మేము సాహాయ్యముకావలె నని కోరికెట్టి గ్రామును పంపితిమి. ల్యాండుయండునుండి మాకు వాలువచ్చినది. సబ్ మెరై ను పారిపోవునపుటికే మా ప్రిమరుంజనపద్ధతున్న వారు మోకాటిలోతునీటిలో నుండిరి.

లివర్పూలునందు జంతులేకుండుట.

గేట్టులిటనుకును విర్రాండుకును మామూలుగ సరకుల గొనిపోవుచున్న కొన్ని యోడలు ప్రయాణముల సలిపెను. లివర్పూలుగది వారు జంతులేకయుండిరి. ఎప్పటివలెనే యోడ

లునిన్నును రాకపోకల జరుపుచుండెను. ప్రయాణికులగొని పోవు యెద్దుయోడలు ప్రయాణము చేయుచునేయున్నవి. నాకాసంఘమువారి బంధిపోటువారల బరిమార్పు నేర్పాటు జేయుచునని నమ్మకముకలదు.

జర్జునులువచ్చినట్లు భయపడుట.

తేనిపోనిసంగతులను చెప్పట

ఇంగ్లాండున కాగ్నేయ భాగమునకు గాలియోడలవచ్చుట. లండను ఫిబ్రవరి 1:— ఇంగ్లాండున కాగ్నేయతీరము నందు నేటిరాత్రి గాలియోడలు గణనయ్యెననియు వెంటనే కొటలోనివారలు ఫిరంగుల బాణచేసి వానిని ఛానలావలికి దబిమిసనియు, దెలుపుచున్నది.

వెంటనే యేర్పాటులుచేయుట

లండనులో నున్నట్టియు నితర ప్రదేశములందలియు అధికారులు వెంటనే దీపముల దగ్గించి ప్రాముఖ్యములగు స్థానములసంరక్షింప నేర్పాటులుచేయుటగాచించిరి. అన్ని యేర్పాటులను సక్రమముగనుత్తేరితముగను నెరవేర్చబడెను.

ఫిరంగులను బాణచేయుట

లండను ఫిబ్రవరి 2:— సముద్రతీరమునందలి ఫిరంగులు బాణచేయబడెను. అన్వేషణజ్యోతుల మూలముగ రాత్రి యంతయు శోధింపబడెను. కాని విరోధివిమానములు గానరా లేదు.

లండనులోని వదంతులు.

తెప్పిలిన యోడల దశ మొకటి రానున్నదని వదంతులు లండనులో విక్రమింపముగ నున్నవి. రక్షణోపాయ పద్ధతుల పరిష్కారము దీపముల దగ్గించుటవలనను, ప్రత్యేకరక్షకభటుల రాచించుటచేతను, యిట్టి వదంతులు గలిగియుండవచ్చును.

ఫిరంగులను ప్రేల్చినకారణము

లండను ఫిబ్రవరి 2:— దోపరులలో ఫిరంగులు బాణ చేయబడెనుగద. శత్రుస్థానచట్టముల గవనించకయే ఒకప్రిమరు వచ్చుచుండుటచే ఫిరంగులు బాణచేయబడెను.

ఇంగ్లాండు

ఉద్యోగియుల నియోగము.

కర్మల్ కోలాండు, కర్మల్ మెయిక్ వేరింగు, కర్మల్ బార్బిస్టాక్స్— నీరలపటాలపునామములుగ నియమింపబడిరి.

ప్రాము

పరాసులధికారుల ప్రకటన.

లండను ఫిబ్రవరి 2:— ప్రాము. నిన్న రాత్రి యొక్కడ యిట్లు ప్రకటించబడినది:— లావాస్సీ-బెథూను మాధ్యమనభ, ఉత్తరముననున్న కందకములను మట్టించి తీవ్రముగ పోరాడిరి. కాని వెనుకకు నెట్టివేయబడిరి. జర్జునులు వెనుకకు వెళ్లి పోయినప్పుడు, చాలమందిని పోపోయినవానిని వదలివెట్టిరి. అల్పపురుగు ఉత్తరభాగమున బీమాంకెములు యెద్ద, జర్జును కాల్యంబులు మాకందకములమీద నకస్మాత్తుగ పడుటకు యత్నించినకాని వెనుకకు గొట్టబడిరి. వీరు కొన్ని ప్రేలుడు పదార్థములను వదలివెట్టిపోయిరి పొం బెను మేడము ప్రాంతము లోను, ఆగ్నేయలోని, బోయను డి లాగూరి యెద్దను తీవ్రముగ పోరాటము జరుగుచున్నది. బాల్బెర్ల వైపున జర్జునులు మమ్మ మట్టించిరి కాని వెనుకకు పారదోలబడిరి. మాకందక ములలో నొకదానిని జర్జునులు మందు వెట్టి ప్రేల్చి ధ్వంసము చేయగా, మేము వదలివెట్టిపోతిమి. మాకేమియునప్రయత్నముక లేదు. వాడెను, ఆల్ఫ్రెసులో దట్టముగ మంచుకురిసినది, ఇక్కడ పోరాటము జరుగలేదు.

రుష్యా

రుష్యావారి ప్రకటనము

వెట్రోగ్రాడు ఫిబ్రవరి 2:— లివెన్కోవ్ లిబెనొద్ద కని వారము నాడు జర్జునీవారు మనవెండ బ్రయత్నించిరిగాని వారికెక్కువ నష్టమును గలిగించి వెనుకకు గొట్టి యిమి. వారు మాకో ఆను గ్రామము విడిచి పోవలసినవారైరి. ఆదివారమునాడు సోఖాకా, బాలిమాఫ్ వద్ద తమ ఫిరంగుల నేకములజేర్చి వెనుక కొంత నైస్యము నహాయమురా మనవై

జర్జునీవారువడిరి. ఆదివారమునాడు జర్జునీవారు బాలిమాఫ్ వద్ద మనవై నత్యంత తీవ్రముగ బదులుచే మనము కెడవ, మనకు కందకములకు వెనుకకు పోవలసినవైము. బాలిమాఫ్ ప్రాంతముల పట్టునడిచి ఫ్రెడ్రిక్ జనవరి 28 తేదీన బుల్బులలో తేదీవరకు జర్జునీవారు మనవై బడివున్న వారిని 600 మందిలో వారు లైయుండురని తెలుపుచున్నది. జనవరి 26 మొదలు 29 తేదీ వరకు కాశ్చేతియా పర్వతములలో 78 యుద్ధోగియులను 4065 భటులను బట్టుకొంటిమి. బాలిమాఫ్ వద్ద తీవ్ర ప్రతికారము నల్పి, స్వాధీనము దప్పిన కందకములనన్నియు తిరిగి స్వాధీనముజేసికొంటిమి. జర్జునీవారికి గలిగిననష్ట మంతయుని చెప్పటకునీలలేదు. అనయముననే వారిఫిరంగులు నిప్పులవ్వ ముగురించుచుండ జర్జునీవారు గుమ్రెడ్, మొఘాల్లీ యనుగ్రామములవై బడిరి. ఫిరంగులను బాణచేసియు సన్నీలతోబాడిచియు వారిని వెనుకకుగొట్టి పోగొట్టుకొనిన స్థానములనన్నిటిని తిరిగి స్వాధీనముజేసికొంటిమి. అని ప్రకటించబడెను.

ఆఫ్రికా

టరుగ బాటు. న్యాయాల్యాండు గవర్నరు.

లండను ఫిబ్రవరి 1:— టరుగ బాటుచేసిన వారవారుకు దింకను పట్టుపడలేదు. నన్నీ పట్టుకొనుటకు వానివెంట వెంట తిరుగుచున్నార. వాని అనుచులందరు తలా ఒక దోవచేయబడిరి. టరుగ బాటుచేసిన ఇతరకుట్రదారులను ఒకరి నొకరిని పట్టుకొనుచున్నారు. టరుగ బాటు అణచివేయబడినట్లు కలచవచ్చును. అని న్యాయాల్యాండు గవర్నరు తెలిపినట్లు వార్తాసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

అమెరికా

బెడలగొనుటను గూర్చిన చట్టము.

వాషింగ్టన్ ఫిబ్రవరి 2:— ఓడల గొనుటనుగూర్చిన చట్టమును తిరిగి సవరణకొరకు ప్రత్యేకసంఘమువారికి విశేషం పవలయునని సభాధ్యక్షులగు ప్రజాసత్తాక పక్షవాది యగు క్లామ్యు గారుపపాదించినవిషయ నీచట్టమునుగూర్చి వర్చునె కేటు నందు నిలుపబడినది. ఈచట్టమును ప్రాతినిధ్యపథ్యవత్వ పక్ష వాదులు నిరోధించుచున్నారు.

టర్కీ.

మాజెరాను టర్కీవారు ముట్టడించుట.

దిల్లీ ఫిబ్రవరి 2:— ఇండియా ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— మాజెరాను టర్కీవారు 300 మంది జనవరి 30 వ తేదీ యుద్ధమున ముట్టడించిరి. ఈచట్టము టిగ్రి గునది కుడికట్టమీద నున్నది. అంగ్లేయులకు దానిమీద అంగ్లేయులు తురుష్కలతో కలపడి, వెనుకకుగొట్టి చాలనష్టము కలిగించిరి శత్రువులు 7 గురు చనిపోయిరి. 48 పట్టుకొనబడిరి. తరువాత మనవారు వెంటాడించి, శత్రువులు ఆచ్ఛాదనచేసి కొనిన యేర్పాటులను ధ్వంసముచేసిరి. ఒకబ్రిటిషు యుద్ధోగి కని, 6 గురు సోల్దరులకును దెబ్బలు తగిలినవి.

జర్జునీ

జర్జునీలో ఆహారపదార్థములు తగ్గియుండుట.

లండను. ఫిబ్రవరి 1:— ఆహార పదార్థముల విషయ మైన చట్టములు జర్జునీలో నమలులో నుండువున్నవి. బి. హీనులు మాత్రమే గొధుమౌ బట్టలను దినవలయుననియు మిగిలిన వారందరును పరిధాన్యమును దినవలెననియు కలలోను. పుర పాలకసంఘమువారు నిశ్చయించిరి. రసాయనము మాత్రమే గొధుమలను కొట్టెల నమ్ముతురు. కొనుగోలుదార్లు వైద్యు: చీటిని జూపలయును.

సితిగతులు శోచనీయుముగ నుండుట.

సితిగతులు సామాన్య ప్రజలకు దీరినా దానికంటె ఎక్కువ శోచనీయుముగనున్నవని బెర్లెనువార్తాపత్రికలు తెలుపుచున్నవి. ఆందుచే నీ చట్టము లమలులో పెట్టబడెను.

జర్జునీగోని శాంతిపత్రావలంబులు.

జర్జునీలో బ్రయాణముజేసినవచ్చునట్లు ఎక్కువైత పత్రికా విలేజుకుడిట్లు దెలుపుచున్నది:— కర్మల్ లెక్కడు? నన్ను స్థలములందు శాంతిపత్రావలంబును ప్రత్యేకముగ గా: నగుటయు, శాంతి పత్రునుగు సహజోములు నేర్పాటుజేయ చుండుటయు, యుద్ధము నిలుపు డను ప్రకటనములు గో

అందు కేయలకునుచుండుటయు—నీవిషయములు గమనింపదగి యున్నవి. కాంతిపక్షమున సమాజేశ్వరుని బోయినందులకై దేవునివేదమును గొంతమంది త్రెడుచేయబడిరి. అం దిద్దరు తుపాకులతో గాల్చబడిరి.

భయభూతితులుగ నుండుట.

గూలకాయలగు నెద్దవారలను యువకులును అనే కులు రణరంగమునకు బోవుచుండ నీవిశేషము చూచెను. ప్రతిస్థలమునను జనులువిచారముగను ఆతురతతోను ఉన్నారు. యాచకులు వృద్ధిచొందిరి.

జర్మనులకు గొప్పదనము.

ఆస్ట్రేలియా ఫిబ్రవరి 2:—ఈ త్రైమాసిక యుద్ధ రంగములో ఒకటియెడల రోజులలో జర్మనువారు గొప్పదౌర్భాగ్యమును పొందిరి. చెబ్బులుతగిలిత నైనికలను ఎక్కిలాకాపెలే మీదుగా 21 ఆనుపుట్టెల్ల ఒక్కటివారమునాడు చేర చేసినది.

బొంబాయి

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 2:—

కూలివాండ్రకు యుద్ధమునిర్మించు యెర్పాటులు.

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 2:—బొంబాయిపురాభివృద్ధిసంఘము వారు త్రొత్తగ సంపాదించిన స్థలములో, కూలివాండ్రకు యుద్ధము నిర్మించుటకు ముద్దించినయెర్పాటులు, బోర్డువారికి పంపబడినవి. ఈయందల్ల అయిదుగు డెములగు నిర్మింపబడును. అన్నింటిలోను 16 గదులుండును. ఒక్కొక్కగదిలో 8 గురుం డదచ్చును. దీనికి 12 వేలభుత్తు అగును. ఈసామ్యము బోర్డు వారు కాంక్షనుచేసిరి.

క్రైస్తవ యువతుల సంఘము

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 2:—బాతీయ క్రైస్తవ యువ

తుల సంఘముయొక్క సాంకేతిక సభ యీ రోజున బొం బాయిలో జరిగినది. ఈ సంఘమునకు పెక్కుటరీ యగు మిస్ షాకెస్సుగారు రిపోర్టులో ఇట్లు చెప్పిరి:—నిరర్థి సంవత్సరము ఈసంఘ చరిత్రలో చాల ముఖ్యముగ పరిగణింపదలెను. యుద్ధమునకు సంఘమువారు అనుకొన్న పనులు కొన్ని అగి పోయినవి. కాని ఆ పనులకు నిరర్థనాము కలుగలేదు. కలకత్తాలోని యీ సంఘమునకున్న అప్పులో 11 వేల రూపాయలు తీరినది. 11 వేలలో 5000 రూపాయలను ఈచారమార్గులగు కార్మికే ప్రసాదించుచున్నది. నైని టూల్, ముస్సోరీలలోని సంఘములు కూడ స్వంత ఆస్తిని సంపాదించినవి. కరాచిలోని సంఘమునకు భవనము కట్ట వలెనని ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇప్పటికి 10 వేల రూపాయలు పోగై నవి. గవర్న మెంటువారు చక్కనిస్థలమును 20-వేల రూపాయలను సాహాయ్యముచేసిరి. కాని సంఘము చేతిలో 20-వేలు ఉండినగాని పనిప్రారంభించుటకు వీలులేదు.

బొంబాయి చిత్రకళాసంఘమువారి ప్రదర్శనము.

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 2:—ఈ కదర్సము రేపు ప్రారంభింప బడును. ప్రదర్శనముయొక్క ప్రారంభోత్సవము నేటిరాత్రి జరిగినది. దీనికి గవర్నరుగారు భార్యసహితముగవచ్చిరి. ఈసం వత్సరము ప్రదర్శనములో యెక్కువకనస్సువు లుండకపోయి నను, ప్రదర్శించినంతమట్టుకు చాల చిత్రమగునని యున్నది. ప్రదర్శనము వారమురోజులు నితరయందును. ఈక్రిందివారికి బహుమానము లియ్యబడును:—గూనెరంగిలో చక్కని చిత్ర పటములను వ్రాసినందుకు వ్యాసము కొరసానికి, నీటిరంగులో 17 చిత్రపటములను చక్కగ వ్రాసినందుకు స్ట్రుటస్సుకొరసానికి, నలుపు తెలుపురంగులతో చక్కనిచిత్రపటములను వ్రాసినందు కు హర్నూక్ సాల్లిగారికి, రాత్రివే మువ్వకారమును నుండర ముగ చెక్కినందుకు ఫాట్స్ గారికి, ఫాటోగ్రాఫులను చక్కగ తీసినందుకు హాగ్ దొరసానికిని బహుమానము లియ్య బడును.

కూలివాళ్ళు కేసు

తిరుచెప్పల

పూనా ఫిబ్రవరి 2:—విశాఖలోను కూలివాని చంపి నట్లు చేసినట్లు సాలోమను తన పాట్లకానిస్తేబిలును, సా యనవైలో, మోహనపాలకృష్ణమును యద్దరు ఇటుకపనివాం డును వివాదించుచున్నారు. ఈ కేసులో నేను పూనా నె మ్మన్లు జడ్జి గారు తీర్పుచెప్పినారు. పూడ్డుకానిస్తేబిలు విశా యమునకు ప్రాణపాయకమును గాఢము కలిగించినందుకు ను, తక్కిన ముద్దాయిలు సాహాయ్యము గాఢములను కలిగిం చినందుకు ముద్దాయిలు దోషులని జారీచెప్పిరి. వీరితో జడ్జిగ రేఫుమెంట్. సోలామకుడు 9 నెలలును 1 కేసుయందును 2 1/2 ముద్దాయిల మూడేమూడేసి సంవత్సరముల కఠిన శిక్ష ను విధించిరి.

కరాచి

కరాచీ విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ

కరాచీ ఫిబ్రవరి 2:—కరాచీపట్టణ చరిత్రలో నూతన తీకము ప్రారంభమైనది. కరాచీపట్టణమునకు విద్యుద్దీపములు నెట్టుటకు పనులన్నియు పూర్తియైనవి నిన్నరాత్రి విద్యు చ్ఛక్తిని తయారుచేయు యంత్రాలయమునద్ద అనేకజేల నుండి కరాచీపట్టణ గుండుండిరి. నిండు కమీషనరుగారు విద్యు చ్ఛక్తి బయటికి వచ్చుటకు గుండీరి ఒత్తిరి పుజల ఆనంద మునకు మేరలేదు. గుండీరి ఒత్తిరుని కమీషనరుగారినికోరుచు విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీ ఛైర్ మేనుగు ఆనరుబుల్ నెట్ గారు ఇట్లు నిరి:—వ్యాపారముయొక్కజీవితనేజరుగుచున్న దనికొందరుచెప్పె దురు. ఇట్లుచెప్పుట తెలివితక్కువ. ఇట్లు చెప్పటవలన జర్మనీ వారివిశామకము కారణములైన బడాయి, నల్లన, జంభాలను మునుకూడ ప్రదర్శించిన వారగుచున్నాము. యుద్ధముపూ ర్తి యగువరకు వ్యాపారము యెప్పుటివర కిలాగున జరుగును? జరుగుటకు వీలులేదు. కరాచీలో విద్యుచ్ఛక్తిని తయారుచేయు ఫ్యాక్టరీనికట్టుటకు మేము ఆకాంక్షనును పడితిమి.

తరువాత కమీషనరుగారు ఇట్లనిరి:—వ్యాపారము యెప్పుటివర జరుగుచున్నదని చెప్పకొనుటలో మనబడాయి నటనగప్పాలు ఏమి బతుకపడుచున్న వో నాకు తెలియలేదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము యుద్ధములో దినుటకు తీర్మానించు కొన్నదనుటకు తెలిసినప్పుడును, ఎంతకాలమునుండియో యె దురుచూచుచున్న యాఘోర యుద్ధమును తటస్థించినప్పు యును, వ్యాపారము కొన్ని మాన్యులతో యెప్పుటివర నే జరుగు నని చెప్పటలో డబబు ఏమిచూలేదు “వ్యాపారము యెప్పు టివర” అను ముక్కలో సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన అర్థముకలదు. ఆ అర్థమేమనగా? యుద్ధము జరుగుచున్నను, యుద్ధమునకు సామ్రాజ్యములో ప్రజకు మనోవ్యధ ధననష్టము. శరీరభాధకలిగినను, శ్రీగాని, పురుషులుగాని ఎవరిచేతనైన పనిని వారు చేయుదురు. అని ఈలాగుననే సామ్రాజ్యమునం దలి ప్రజలందరును ప్రవర్తించిరి. కాబట్టి వ్యాపారము ఎప్పుటి వరకైన, అనువాక్యములో బడాయి కొట్టుకొనుట ఏమీలేదు.

కలకత్తా

నల్లమందు అమ్మకము.

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 2:—నల్లమందు అమ్మకము జరిగినది. కాశీనల్లమందు 840 పెట్టెలు, నగుట న 1601 రూపాయలకు విక్రయింపబడినవి. మొత్తముమీద 13,44,900 రూపాయలు అమ్మకము నులన వచ్చినవి. కడచిననెల అమ్మకపు సామ్యుకంటె 875 రూపాయలు అదనము వచ్చినవి. కడచిననెల నగుటకు రు 1600-5-0లకు మూత్రమే వచ్చినది.

జనవార సంఘము.

ఆస్ట్రేలియా వ గతులు.

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 1:—ఆస్ట్రేలియా దేశమునందలి సిడ్నీ నగరములో గవనరసంఘము వర్తకముచేయు శేమ్సు బెల్ కంపెనీలోనున్న స్మిత్తుగారికి సంఘలకంట్రాక్టు పరత్తు లనుగుతించి మాట్లాడుటకు తమకంపెనీ తరపునను, ఆస్ట్రేలి యాలో సంఘలవాదాముచేయు మరి 10,12 కంపెనీల తరపునను కలకత్తాకువచ్చిరి.

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను వ్యవహారములు పరిష్కార మగుట అసంభవమని స్మిత్తుగారు స్వతాహగవచ్చిరి. అరి ఇం గ్లిషు మెన్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

కలకత్తా మ్యునిసిపాలిటీ.

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 2:—కలకత్తా మ్యునిసిపాలిటీ యొ క్కు నిరుటి పరిపాలన రిపోర్టులో యొక్కొంది విషయములు న్నువి—కలకత్తా హిందూదేశపు రాజధానిని మార్చినను కలకత్తా నగరముయొక్క వెల మునుపటికన్న 22 లక్షల రూపాయలు అధికమైనది. అధికమైనందుకు మునిసిపాలిటీ వారు సంపాదించుచున్నారని కాని పన్నులను విధించు డిపార్టుమెంటువారు సంగతి సుదృఢములను ఆలోచించకుండ ఏలానైన పన్నులను అధికము చేయవలెనని పట్టణముయొక్క ధరను వెంచినారేమోయని సంశయించుచున్నారు.

అలహాబాదు

ఫిట్ కమిషనరుగారి దర్బారు.

అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 2:—మధ్యప్రదేశ్ జాల ఫిట్ కమి షనరుగారు దర్బారునకు గారు, మార్చిమాసమున మిస్ రాబర్టు సన్ గారితోను, స్టాక్, స్టాప్సు దొరలతోను కలిసి సోమ వారమునాటిఉదయము మొయిలులోబయలుదేరి రాయపూరుకు వెళ్ళిరి. ఆక్రమ దర్బారుచేయదురు.

రాయపూర్ దర్బారు.

సంస్థానాధీశునకు పట్టాభిషేకము

రాయపూర్ ఫిబ్రవరి 2:—మంగళవారము నాడు మధ్యప్రదేశ్ జాల ఫిట్ కమిషనరుగారు రాయపూరులో దర్బారు చేసిరి. సక్రివిస్ ఖాదన్ సంస్థానాధి పతులకు పట్టాభిషేకము

జరిగినది. బిలాస్ పూరుకు ఎక్స్ ప్రెస్ అన్వేషించు కమిషనరుగ నున్న ఖాన్ బహద్దూర్ తేకర్ అగిగారికిని, కువాడ్లా సంస్థా నమునకు దివానుగనున్న ఖాన్ సాహెబ్ ముహమ్మద్ అబ్దుల్ హక్ గారికిని సనములు, సొరక చిహ్ను ములు యియ్యబడినవి. ఫిట్ కమిషనరుగారు ఉపన్యసించిరి. కమిషనరుగారి గౌర వార్థము 92 వ పంజాబు పటాలము దర్బారు చేయవద్ద నిల చెను. ఛాటిస్ గుర్ సంస్థానాధిపతులు బుధవారము నాడును, గురువారము నాడును, రాజకుమార కాతేబీలో కమిషనరు గారికి విందుచేతురు. తరువాత కమిషనరుగారు, రాయపూర్ సరాన్ ఫుర్ సంస్థానములను దర్శించుదురు.

హిందూదేశపునై నికోద్యోగులు

వారికి నెలపు.

అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 2:—లండను నుండి ఒక లెట్టరు తెలిపినారు:—జనవరి నెల ఆరంభమునందు హిందూదేశపు నైకోద్యోగులుయొద్దభూమివరదెలండను వెల్లిచూచినట్లుటకు 26 గంటలు తెలపుయియ్యబడినది. ఈసమయమున యుద్ధభూమి లోని హిందూదేశపు నేనలుకూడ విశ్రాంతిని పొందుచుండెను.

సాహాయ్యపరమతిసంఘముల కమిషను.

అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 2:—రీ ఎడ్వర్డు మేక్ గన్ గారి యాజమాన్యముక్రింద యెక్కువమైన సాహాయ్యపరమతి సంఘ ముల కమిషను యీ నెల బంగారరాజధానిలోను, ఉత్తర హిందూస్థానములోను సందర్శముచేయును. కమిషనువారు పర్యటనము పూర్తియైన తరువాత సిమ్లాలో మకాముచేసి రిపో ర్టును తయారుచేతురు.

లాబ్ నార్ చెరువుల పరిశోధన.

అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 2:—మధ్యఆసియాలోని లాబ్ నారుచెరువులపద్ధ నూతనవిజ్ఞానములను కనిపెట్టుటకు వెల్లివ సర్ ఆర్ లె ఫ్లెయిన్ గారు తమపని చక్కగ జరుగుచున్నదని నవంబరు 15-వ తారీఖున తెలిపిరి.

మధ్యప్రదేశ్ గాలు

వ్యాయసభాసాలనము.

అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 2:—కడచినసంవత్సరము, వ్యాయసభా సాలనముగురించి పంజాబులో కొన్ని ఏరాములు చేయబడినవి ఈపద్ధతులమీదనే మధ్యప్రదేశ్ జాల, బిరాలలలో కొన్ని యెర్పాటులుచేయుటకు హిందూదేశపు మత్రిగారిచ్చుకొనిరి ఈయెర్పాటుల ప్రకారము దీవిజనుల జడ్జిలుగాని, డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జిలుగానియుండరు. రాజధానిలో 12 గురు డిస్ట్రిక్ట్ అండ్ సెషన్స్ జడ్జిలు నియమింపబడుదురు. ఈపద్ధతులలో కొక లిగిలరిమంబెన్నరుగారి కియ్యబడును, రాజధానిజ్యోడిమ, కాఖిలో కూడ కొన్ని మాన్యులు చేయబడును. రెండవ జడ్జిలు కమిషనరుగారి జీతము 2,750 రూపాయలనుండి వేలకు వృద్ధిచేయబడినది.

సంయుక్త రాష్ట్రముల మహాసభలు

అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 2:—సంయుక్త రాష్ట్రము రాజకీయ, సంస్కరణ, ప్రాథమికసభలు, 9-వ పర్యాయ ఏప్రిలు 2 మొదలు 5-వ తేదీ వరకు గోర క్షు ర ముని జరుగును.

లక్నో ఆద్యక్షులు చేతికి

అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 2:—ప్రార్థనములతో ఆద్యక్షులు పత్రికకు మాసీయులగు Xంగా ప్రసాద వర్మగారు చేజ రుగ నుండిరి. ఇప్పు డిది ప్రేతరుపాలు రాజుగారి స్వాధీను లోనికి వచ్చినది. దీనికి ఎన్. సి సన్యాలు గారు సంద కులుగ నున్నారు.

హిందూస్థానిపత్రిక.

అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 2:—లక్నోలోనిపత్రికాప గంగాప్రసాద వర్మగారచే నెలకొల్పబడినది. హిందూదేశ నేవాసంఘమువారు తీసికొని కే. పి. సాహు, గారు ఆకార ములోనుంచి.

లాహోరు

జస్టిసు. సర్ సోనాల్లు జాన్ స్టెనుగారు. వ్యాయవాది సంఘము ఆరంభించుట. లాహోరు ఫిబ్రవరి 2:—పంజాబు చీఫ్ కోర్టులో, వ్యాయవాది సంఘమువారు నేడు సమావేశమై జస్టి సర్ డోనాల్డు జాన్ స్టెనుగారికి ప్రభుత్వమువారు “నైట్ హుడ్” అను బిరుదమిచ్చి సత్కరించినందుకై అభినందించి డిల్లీ కుప్రవేరపు అన్వేషణ విచారించుచున్నందున ఈ సభకు టకు కొంచెము ఆలస్యమయినది.

పిరోజ్ పురము

ఫిరోజ్ పురపు మాతృకేసు.

ముద్దయలకందరకు ముఖ్యము విధించబడుట. ఫిరోజ్ పురము జనవరి 2:—ఫిరోజ్ పురము వ్యక్తేసు లో ముద్దయల కేసును కేసును నెమర్లు జడ్జిగారు మరణ దండన విధించిరి.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.

WAR NEWS.

GREAT BRITAIN.

War on British Mercantile Shipping.
How the "Graphic" Escaped.

LONDON, February 1.
The mail packet "Graphic" from Belfast to Liverpool sailed by steaming ahead to wind at full speed. The passengers were prepared for a thrill when they saw masses of floating wreckage, barrels of oil and sides of iron. A choppy sea was perfectly calmed by oil. They saw one funnelled vessel evidently in trouble which suddenly lurched and sank, and next observed a sinister grey little submarine. The captain ordered lifebelts to be served out. There was no panic. The "Graphic" steered for the head. The submarine followed her, but soon ceased pursuit owing to the swamping effect of the head sea. Passengers noticed a trawler near the sunken steamer and hoped that it had the latter's crew aboard. Large tributes are paid to the "Graphic's" crew and officers.

Airships off S. E. England.

An Unfounded Report.

LONDON, February 1.—(11-15 P. M.)
It is reported that airships appeared off the south-east coast to-night and that the forts opened fire and drove them across the channel. The authorities in London and elsewhere took the promptest precautions to obscure light and protect important points. All was done in splendid orderliness and calm.

No Hostile Aircraft Appears.

LONDON, February 2.—(3 A. M.)
There was gunfiring at the coast batteries and searchlights were busy, but no hostile aircraft appeared.

Reason for the Rumours.

Rumours which were rife in London that a fleet of Zeppelins was approaching were baseless. They were probably due to a trial of defence measures entailing a partial diminution of light and the calling out of special constables.

LONDON, February 2.—(5.25 A. M.)

Thunders at Dover was due to non-compliance on the part of a steamer with the Port Regulations.

So regular cargo sailings between Great Britain and Ireland have been cancelled, but Liverpool is not scared, and vessels were entering and leaving yesterday as usual. Large passenger lines continue sailings and are fully confident that the Admiralty will dispose of the raiders.

Divisional Commanders Appointed.

Colonel Rowland, Colonel Mainwaring and Colonel George Stockwell have been appointed Divisional Commanders.

FRANCE.

Rescued by French Tugs.

LONDON, February 1.
HAVRE.—The "Icaria" from La Plata was steaming unsuspiciously when the explosion occurred beneath the water line. The vessel began to sink and hoisted signals of distress.

French destroyers hastened to the rescue, and two tugs brought the steamer to harbour.

Steamer "Tokomaru."

Engineman's Story of Disaster.

LONDON, February 1.
An engineman from "Tokomaru" has arrived in England. He says he was standing in the refrigerating engine room when he heard a terrific explosion below. When he reached the deck he heard the order "all hands to the boats." There was no panic. The shock deranged the wireless apparatus, and the operator received several shocks while sending a distress message. The crew was mostly dressed in vest and trousers.

Only Ship's Papers Saved.

It is understood that only the ship's papers were saved. The weather was calm; hence the boats were able to stand by. When the ship was heeling over three French trawlers appeared and rescued the crew.

A Sailor's Description.

LONDON, February 1.

A sailor of the "Tokomaru" has put simply and forcibly the latest instance of German "frightfulness" in the following terms:—"We were torpedoed without any warning and might all have been drowned as far as the captain and crew of the submarine knew. Luckily French help from the trawler and destroyers was readily forthcoming, and we were all rescued and none were hurt. The torpedo struck us amidships and carried away the bulwarks and part of the bridge. We saw the periscope of the submarine and her wake as she made off. We sent out a wireless message for help and answer came even from Land's End. The engine staff was knee-deep in water before it escaped."

Enemy's Attacks and Repulses.

LONDON, February 2.

PARIS.—Last night's communique says:—The enemy this morning violently attacked trenches north of La Bassée-Bethune road, but were repulsed, leaving numerous dead. The German infantry at Beaumontchamel, north of

TELEGRAMS.

Albert. attempted to surprise one of our trenches, but were repulsed, leaving the explosives with which they were provided. There has been great activity in the region of Fontaine Madame and Bois de la Grurie in Argonne. A German attack in the direction of Bagelle was repulsed. One of our trenches was mined and wrecked and we evacuated it. We had no losses. There has been no fighting in the Vosges and Alsace, where heavy snow-fall has occurred.

RUSSIA.

German Offensive.
Artillery fight.
Allies Regain their Positions.

LONDON, February 2.

PETROGRAD.—The communique says:—An attempt by the Germans on Saturday to take the offensive at Lipno and Dobrin was repulsed with heavy loss to the enemy, who were forced to evacuate the village of Makow. The Germans on Sunday concentrated large artillery forces in the region of Sokhagzew and Bolimoff and then attacked in strength in close formation with supports. An impetuous German attack in the region of Bolimoff on Sunday forced us to retire to the second line of trenches. Prisoners captured in the Bolimoff region say that German attacks between January 23rd and 30th cost over 6,000 in killed. In the Carpathians we captured 78 officers and 4,065 men between January 26th and 29th. We recaptured all trenches at Bolimoff by rigorous counter-attack. The German casualties were colossal. The enemy simultaneously attacked the village of Goumine and Mogheli, supported by a withering artillery fire. We repulsed them by artillery and bayonets and regained our positions.

GERMANY.

Food Shortage in Germany.

Strict Measures at Cologne.

LONDON, February 1.

The enforcement of food regulations has begun in Germany. The Municipality of Cologne has decided that only invalids shall eat wheat bread and others rye. The sale will be restricted to chemists, who will require a doctor's prescription from the buyers.

Situation Serious.

The Berlin papers state that the situation is much more serious than people know. Hence the necessity for the regulations.

Peace Party in Germany.

A Significant Movement.

A "Daily Express" correspondent, who has returned from a tour in Germany, says:—The most significant symptom is of the appearance of a definite peace party in the industrial centres and the organisation of peace meetings and the placarding of "cease war" posters. A number of persons have been arrested at Dusseldorf for attending a peace meeting and two were shot.

Repression Everywhere.

The correspondent saw numerous reinforcements "en route" for the front consisting of stout elderly men and young boys. There is everywhere depression and anxiety. A new feature of German life is the number of beggars.

Heavy German Losses.

LONDON, February 1.

AMSTERDAM.—The German losses in Northern France in the last day or two have been terrible. Twenty-one hospital trains conveying men severely wounded passed through Aix-le Chapelle on Saturday alone.

Turks Attacks' Repulsed.

DELHI, February 2.

The Press Communique states:—Early in the morning of January 30th some 300 Turks attacked the British position at Mezerah on the right bank of the Tigris River. The attack was repulsed with loss to the enemy, 7 killed and 46 captured and was followed by our capture and destruction of two enclosures which had afforded cover to the enemy. Our casualties were one British Officer and six men wounded.

AFRICA.

Nyasaland Rebellion.

Ringleaders being Captured.

LONDON, February 1.—(11.45 P. M.)

The Press Bureau says that the Governor of Nyasaland telegraphs that, although the leader of rebellion is still uncaptured, he is being closely pursued. His followers have been broken up. Captures of other ringleaders continue to be made, and the rising may be regarded as suppressed.

GENERAL NEWS

AMERICA.

Ship Purchase Bill.

Debate Adjourned.

LONDON, February 2.

WASHINGTON.—The debate in the Senate on the Ship Purchase Bill which the Republicans are obstructing was adjourned after Mr. Clarke, Democrat, temporary President, had startled his colleagues by moving that the bill be recommitted to committee for revision.

TELEGRAMS.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

WAR NEWS.

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, February 2.

The following telegram has been received from the Secretary of State by the Viceroy dated 1st February:—

The German Submarines

torpedoed six mercantile ships in the Irish Sea and the English Channel. "Toku Maru" Shaw Saville Line, seven miles northeast of Cape Antifer sunk without warning. The crew were saved by the French Torpedo boats "Icaria" Leyland Liner 16 miles west of Cape Antifer torpedoed without warning but did not sink. "Ben Bruchau" sunk 40 miles off Fleet-wood. The crew warned and got away in boats. "Linda Blanche" sunk off Liverpool Bar, the crew warned and taken to port by a trawler. "Kilcoan" sunk the crew warned and rescued. Another steamer, name unknown, sunk in Irish Sea. The German press hopes these attacks will stop the British merchant navigation, and will go to the root of the British Trans Oceanic trade and cut off supplies of victuals but the Insurance Association in which the vessels of almost all the Liverpool Liners insured against war risk has not thought necessary to exercise power to prohibit sailings. A Belfast steamer escaped the submarine by putting on full steam. The Captain warned several outgoing liners of the presence of the submarines. They thanked him and passed on. The "Times" Naval correspondent pointed out that the submarine though deadly vulnerable and slow, can be run down and would find it difficult to hit a merchant ship which either turned towards or away from it. During the last two days the Germans attacked with special vigour near Quinchy struggling village west of La Bassée and in Argonne. At the former point the enemy were easily repulsed losing over 200 dead. At the latter they compelled slight French retirement and continued attack on the British position in La Bassée region which is considered as a part of the larger movement than the ordinary incidents of siege warfare and intended to test the strength of the British position. The French communique summarising the events from January 16th to 25th observes all the recent German attacks in force had no definite result while the Allies offensive power is increasing daily and the Allies will make maximum effort at movement when they have maximum means at disposal. The

Russian Operations

continue over vast area. There were further fighting of secondary importance in the East Prussia and more vain attacks by the Germans upon the Russian positions at the left bank of Vistula. Along Carpathians important battle is raging the Austrians attacking in strength through Lower San and on the roads to Sambor and Spry. Russians appear holding the Austrian attack and are themselves assuming the offensive. At points in Caucasus and Persia the Russian troops have won successes against the Turks reoccupying Tabreez and in the Black Sea the Russian fleet routed the Turkish warships "Medjidies" and "Breslau" and bombarded Trebizond.—The Paris "Temps" draws attention to the completeness with which England redeemed every pledge and says every promise made by England has been kept true to time and place not to mention the blockade of the German seas that makes possible the French re-equipping and arrival on the French shores of reinforcements while the enemy is being starved and has his communication with the whole world cut.

Cigarettes Offered to the Army.

DELHI, February 2.

H. E. the Viceroy accepts the offer of Lieutenant-Colonel Sir Bikram Singh, Rajkumar of Sirmur to present three hundred thousand cigarettes for the use of the British and Indian Sapper and Miner units serving with the Indian Expeditionary Forces.

GENERAL NEWS.

CALCUTTA.

Calcutta Municipal Administration.

CALCUTTA, February 2.

The Report on the Municipal Administration of Calcutta during the past year shows that the transfer of capital has not resulted in a fall in the valuation of the city, though the Corporation view with entire satisfaction an increase in the valuation of 22 lakhs, as they fear that the assessment department is sometimes over zealous in its efforts to secure an increase, and assessments are not infrequently made in an arbitrary manner.

Sale of Opium.

CALCUTTA, February 2.

At the monthly sale of opium to-day 840 chests of Benares were sold at average of Rs. 1,601. The total realised was Rs. 13,44,900, an increase of Rs. 875 on last month's sale. The average price last month was Rs. 1,600-5-0 only.

BOMBAY.

Bombay City Improvement.

A Scheme for Building Works Cottages.

BOMBAY, February 2.

A scheme for building works cottages on the new improvement trust estate was submitted to the meeting of the Board to-day. The proposal is to build five blocks containing 16 rooms in all, each room to contain three persons. The scheme, which is to cost Rs. 12,000, was sanctioned by the Board.

TELEGRAMS.

The Bombay Art Society's Exhibition.

BOMBAY, February 2. The Bombay Art Society's exhibition which opens tomorrow and was inaugurated to-night by conversations for members which was attended by the Governor and Lady Willingdon, contains this year much that is interesting though many of the exhibits might be dispensed with. It will be open for a week. The principal prize winners are as follows:—Best work in oil colours Mrs. O. M. Ballance. Best work in water colours Mrs. Struttons (17 pictures.) Best work in black and white and pastel S. R. Harpanhalli. Best work in sculpture R. K. Phadke. Best work in photography Mrs. S. Hogg. (Censored)

Annual Meeting of the National Y. W. C. A.

BOMBAY, February 2. Annual meeting of the National Young Women's Christian Association was held here to-day. In her secretarial report Miss Florence said the year must be regarded as one of marking. It was true the out break of war had delayed fruition of several great hopes which were entertained but they were far from being discouraged. In Calcutta the debt had been reduced by Rs. 11,000 of which Lord Carmichael generously gave five thousand. Nainital and Mussoories had undertaken purchase for their own property and Karachi had the building campaign in progress which had so far resulted in raising ten thousand rupees. The Government had given excellent site and Rs. 20,000; but before the work of building could begin the Association must have a like sum. (Censored)

Judgment in the Poona Murder Case.

POONA, February 2. Judgment was delivered to-day by Mr. C. H. Kincaid, Sessions Judge, Poona, in the case in which Daniel Solomon, Head Constable, Poona City Police, and two masons named Sayana Saidoo and Mohan Balkrishna were charged with the murder of a coolie named Vishram. The Jury brought in an unanimous verdict of guilty against the accused No. 1 of causing grievous hurt to Vishram and one of causing simple hurt to Govinda another coolie. Against the other two accused the Jury found that they were guilty of causing simple hurt. The Judge, agreeing, sentenced Daniel Solomon to 9 years rigorous imprisonment and Nos. 2 and 3 to two years rigorous imprisonment each.

BURMA.

Co-operative Societies in Burma, Lieut-Governor's Resolution.

RANGOON, February 2. In the course of a resolution by the Lieutenant-Governor on the report of the working of Co-operative Societies in Burma, Sir Harvey Adamson notes with satisfaction the rise of unions or societies from 67 to 90, and the success which has attended the organisation of these Associations is one of the most striking features of the co-operative movement in Burma. The resolution concludes with an expression of the deep sense of great debt which the province owes to Mr. English for the ability and energy which he has devoted to the cause of co-operation during the past eight years. Messrs. Clayton and Dunn, Assistants, also receive their share of praise.

Memorial to the Viceroy From the Burma Chamber of Commerce.

RANGOON, February 2. The Secretary of the Burma Chamber of Commerce writes to the local Press.—Owing to the war, His Excellency the Viceroy has abandoned his projected first visit to Burma, but the Chamber had nevertheless forwarded to Simla a memorial that it had intended to present in Rangoon so that His Excellency might know the few grievances under which the province labours. The memorial, which is a lengthy one, deals with the Shan States Railway and urges the political and commercial importance of its speedy completion to Yaukhwe, and revision of the provincial settlement owing to the disastrous effect of the previous one, especially as regards construction of new roads and equipment of public buildings. The necessity is pointed out of the establishment of a High Court for Burma and also for the Chief Judge being a Barrister Judge, and the suggestion is made that the vacancy caused by the retirement of Sir Charles Fox be so filled.

Burma Bank, Official Liquidator's Pay.

RANGOON, February 2. Justice Ormond to-day passed orders on an application arising out of the Bank of Burma matter to fix the remuneration for the Official Liquidator from the 1st January this year. The Advisory Committee suggested a remuneration of Rs 500 a month. Mr. Holdsworth considered such arrangement would result in loss to himself of at least Rs 1275 per month during the time the dividend was being paid, that is up to March 1915. His firm would not consent to incur such loss and he would be compelled to resign the Liquidatorship if such order was made. He suggested a salary of Rs. 2000 per month, plus expenses as before during the payment of the dividend and Rs. 1900 during the other months. If he was to be paid by commission he would accept 2½ per cent from the beginning of the liquidation plus expenses. If the commission was not to be retrospective then he asked for five percent including expenses and all future realisations. The Court directed the present arrangement to continue. Rs 1500 a month until March 15, when all business connected with dividends should be completed and thereafter a monthly salary of Rs. 500 until the declaration of the next dividend (Censored).

The Burma P. W. D. Congress.

RANGOON, February 2. In response to the invitation of the Punjab P. W. D. Congress inviting Burma P. W. D. either to join them or to start a similar congress in Burma in which they could assist, the a meeting was recently held in the Burma Secretariat of Engineers representative of provinces to discuss the matters. The Hon. G. C. Stawell, Chief Engineer P. W. D. presided. Resolutions were passed to form a general

TELEGRAMS.

congress of Engineers to be called the Burma Engineering Congress to be confined to gazetted officers P. W. D. and other Engineers decided also to follow the rules of the Punjab P. W. D. Congress to have an annual subscription of Rs. 10. The Committee was formed for the year with the Hon. Stawell, President, two Vice Presidents and nine members of the Committee. The first Congress to be held at Maymyo during October holiday 1915 to 30-1915.

PUNJAB.

The Ferozepore Murder Case. All Accused Sentenced to Death.

FEROZEPUR, February 2. In the Ferozepore murder conspiracy case to-day the Sessions Judge passed death sentence upon all the seven accused.

Justice Sir Donald Johnstone Congratulated.

LAHORE, February 2. Members of the Chief Court Bar Association to-day assembled in body and offered their congratulations to Justice Sir Donald Johnstone on the honour of Knighthood. This function was delayed on account of his Lordship being engaged in hearing the Delhi Conspiracy Case appeals.

UNITED PROVINCES.

The Exploration in the Lobnor Region.

ALLAHABAD, February 2. Sir Aurel Stein writing on the 15th November reports that he is steadily proceeding with his exploration in the Lobnor region.

Commission on Co-operation.

ALLAHABAD, February 2. Sir Edward Maclagan's Commission on co-operation will return from this month and tour in Bengal and the northern India. Its report will afterwards be prepared in Simla.

C. P. Chief Commissioner's Durbar.

ALLAHABAD, February 2. The Chief Commissioner of the Central Provinces accompanied by Miss Robertson, Mr. Slocock and Mr. Neilson left Nagpur by mail on Monday morning for Raipur, where a durbar was to be held.

The Durbar Held at Raipur.

RAIPUR, February 2. The Chief Commissioner of the Central Provinces held a Durbar at Raipur on Tuesday at which the installation of the Chiefs of Sakti and Chinkhadan took place. Sanads and Badges were presented to Khan Babadur Zekir Ali, the Extra Assistant Commissioner, Bilaspur and to Khan Sahib Muhammed Abdul Huq, Dewan of Kawardha State and the Chief Commissioner delivered an address. A Guard of Honour of 92nd Punjab was in attendance. Sir Benjamin Robertson will be entertained at a Craden Party at the Rajkumar College by Chattisgarh Feudatory Chiefs on Wednesday and on Thursday. He will leave Raipur on a visit to the Chiefs of Raigarh and Sarangarh.

Short Leave to the I. A. Officers.

ALLAHABAD, February 2. A London correspondent writes:—Early in January quite a number of the Indian Army Officers were allowed to visit England on short leave. Time limit was 96 hours. The Indian troops at that period were being given a much needed rest from trench work.

Judicial Administration of Central Provinces Its Re-organisation.

ALLAHABAD, February 2. The Secretary of State has sanctioned the re-organisation of the judicial administration of the Central Provinces and Berar on lines very similar to those introduced last year in the Punjab. Divisional and District Judges disappear, and the province is provided with 12 District and Sessions Judgeships, one of these appointments being reserved for the post of legal remembrance. The Provincial judicial service is also revised and regraded, and the pay of the 2nd Judicial Commissioner is raised from Rs 2,750 to Rs. 3,000.

SINDH.

The Karachi E. S. Corporation. Opening of the Central Generating Station.

KARACHI, February 2. What was described as an epoch-making event in the civil history of Karachi was publicly witnessed last night, when the Commissioner in Sind opened the central generating station of the Karachi Electric Supply Corporation in the presence of about a thousand of the leading residents representative of all classes of the population. In inviting the Commissioner to pull the switch the Hon. Mr. M. De P. Webb, the Chairman of the Electric Corporation incidentally referred to the war. He said: I am one of those who deplore the use of that stupid phrase 'business as usual', because to me it reveals that very same frame of mind boasting and bragging and pretending which will assuredly be the ruin of Germany. Business is not as usual and never can be anything approaching usual until this war be ended as we intend it shall be ended. Even in our little work of building this power station we have experienced great difficulties. The Commissioner in replying said:—With regard to business as usual I do not think that adoption of that motto cannot be boasting bragging and pretending in any form. When the word went forth as soon as we had settled down to this terrible war when the long anticipated long dreaded crisis had arrived that the British Empire was not going to allow itself to be thrown out of gear altogether there was no assumption of pretence that business in the limited sense of the term was going to be conducted as early or as profitably as in normal times. Something far more imperial then that was implied. Business as usual was a simple and plain announcement that despite all the ter-

rors of war without regard to the suffering in mind, body and estate that must inevitably result. Every man and woman in the empire would tackle the job that came to hand and would do his or her duty. The manner in which the empire has lived up to its war-derived motto is sufficient indication, I think, that there was neither boasting nor pretence in its "business as usual". (applause.)

STOP PRESS TELEGRAMS.

ALLAHABAD, February 3. The Ninth Session of the United Provinces Political Social and Industrial Conferences will be held at Gorakhpur from the 2nd to the 5th April next.

The "Advocate of Lucknow" formerly managed by the Hon'ble Gauga Prasad Varma has passed into the hands of Raja Prithurpal Singh under the editorship of Mr. S.P. Sanyal.

The "Hindustani" of Lucknow also one of Mr. Varma's organs has been taken up by Upper India branch of Servants of India Society with Mr. K. P. Kaul in charge.

At the meeting of the U. P. Legislative Council to be held on 17th, Bills to amend the Bundelkhand Encumbered Estates Act and the Bundelkhand Alienation of Land Act will be introduced.

స్థానిక వార్తలు.

ఫిబ్రవరి నెల సభాదికములు.

4-వ తేదీ గురువారము.

సభాపాఠశాల నిర్మాణముల యోజనాను, రాజధానికళాశాల

నా. 5

శ్రీమద్రాష్ట్ర నోటిసు. బసావైకలు తంత్రి రజు చేరుటలో మిక్కిలి యాలస్యమగును.

సాంఘిక నోదము ప్రతిగురువారము సాయం 4.30 గంటలకు ఆద్యాయ సోమర్ ఫర్మనుండిరక కాన్యాదోరసానిగా రల్పాచారిత్ర్య మొసంగెదరు.

మనోరాస్తీయరు. బి. వి. కంపెనీవారి యాస్థీగు రేపుగురువారము తెల్లవారి చెన్నపురి చేరునని నిర్ణీయచున్నది. అది 6-వ తేదీ శనివారము నాడు లండన్ బ్రెలుదేలును.

మైసూరు యువరాజుగారు. కడచిన యాగము సాయంకాలము పచ్చయప్ప కళాశాలలో జరిగిన మైసూరు సాంఘిక సమావేశమునకు, అప్పటి కిక్కడన్న మైసూరు యువరాజుగారు విచ్చేసి రి. శ్రీ యువరాజుగారు నేటిరాత్రి బెంగళూరునకు బ్రెలుదేలుదురు.

అంబ్యులెన్స్ పోటాపోటి. ఈ నెల 2-వ తేదీన దీనికై పోటీచేయు యోగ్యతాపత్రములవారము అభ్యాసమున విత్తము ప్రతిదినము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు డాక్టరు రామరావుగారి నిర్దిష్ట హాజరును (కోగుల యువచారిత్ర్యమునకు) రాత్రిపాఠములు.

ప్రాస్తుదేశపు కన్యలలో ఏజెంటు. ఈ వాకర్ గారి స్థానమున, ఎఫ్. ఇ. ఎల్. వర్క్సుగారు పనికి రాకుండు నంతకాలము చెన్న పట్టణమున ఉద్యోగి. ఏ. వాకర్ గారు ప్రాస్తుదేశపు కన్యలలో ఏజెంటుగా నుంటును. సభాసీనులైన రాజప్రతినిధిగా రంగీకరించిరి.

కెనరా ముద్రాలయమువారి క్యాబినెట్. మాసమునకొక కాకితముచొప్పున పెద్దయంకెలతో నుటుము గాను మనోహరముగాను రెండురంగులలో ముద్రింపబడిన కెనరాముద్రాలయమువారి క్యాబినెట్ల మా కార్యస్థానమునకు పంపబడినది. అందు పండుగులు పన్నములు కూడ గుర్తింపబడియున్నవి.

రజస్థల వివాహశాసనము. దక్షిణ హిందవ బ్రహ్మ సమాజమువారి పద్మ సైదవ వర్ధంత్యునిసము సందర్భమున సమావేశమైన శ్రీ సభలో వాద ప్రతివాదములు జరిగిన వెనుక వోట్లువేయగా శాసనపక్షముననే యెక్కువ వోట్లువచ్చెను. ఈ తీర్మానమును స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయుటకు కార్యదర్శిగారి కధికారమియ్యబడెను.

కందస్వామి పార్వతి యుత్సవము. ఈ యుత్సవము పరాహుము 3-30 గంటలకు. కందస్వామి యుత్సవ విగ్రహ మూరేంపై వెనుక రాయపురము నుదలి కాకివాడు దగ్గలనున్న కందస్వామిశెట్టిగారి తోటకు విచ్చేయును. రాత్రియుత్సవ పూర్వముగా మరలి దేవాలయము చేరును. శ్రీకణ్ణభిరాష్ట్ర ప్రసాద భక్షన కైంకర్య సభ వారు రాయపురములో దినమంతయు పేదలకన్న దాన మొనర్చెదరు; సాయంకాలము 6-30 గంటలకు రాయపురము మన్నారసామికోట వీధి నెం 85 రు గృహమందు సంగీత సభ జరుగును.

అద్వైతము

ఒక కథ.

I

కమలాకరుడు గర్భధర్మమును బాల్యకాలమునుండి
లతో గడవెను. విద్యబుద్ధులను విదనాడెను. తుంటుల గలి
సెను. తెలివితేటలను దుష్కార్యములయందు వినియోగించెను.
తలిదండ్రులకు సంతాపకారణమయెను. పాపమాదంపతుల
కారణకపుత్రుడగుటచే వారెన్నివిధములనో నయభయముల
నాతని సన్మార్గమునకు త్రిప్పవలెనని ప్రయత్నించిరిగాని వారి
ప్రయత్న మేమియును ఫలకరాలేదు. వారాతని నత్యధికముగ
గారించుటయే కొంతవరకాతని చెడునడతకు కారణమై
యందును. ఏమోనని యాతడత్యురజ్ఞానములేని పరమతుంతల
కన్యగృహస్థుడై యుండెను. అతడు కేవల మత్యురజ్ఞాన శూన్యుడు
గాడు. దేశభాషాజ్ఞానము కొంతవరకు గలదుగాని దానిని వినిపి
చేయుట కతిదైర్ఘ్యములను చేయలేదు. తలిదండ్రులొక
నాడతని కతనముగ మండిలించుటచే నాతిడిలవాని యెటకేని
బోయెను. తలిదండ్రులెందువెదకిన నాతడు గానరాలేదు. వృద్ధు
లు నాతని జననిజనకులు పుత్రవియోగసంజనిత తీవ్రశోకానల
దండవ్యాపన మానసలై కొన్నివత్సరములకు కాలబోడితు
లైరి. ఒకనాడొక బిచ్చగాడు కన్యాకుబ్జమునకు వచ్చియుం
డెను. అతడచట నెన్నిదినములనుండియూ యన్నపానములు
లేనివానివలె నస్థిచర్మమాత్రమేయై దొడలు లానికబోయి
కన్నులు గుంటుపడి పూచికపుల్లలను బోలియున్న చేతులను
కొరకచ్చులనుబోలిన వాదములను గలిగి పపనాధ్యంగనాది
క్రియలేనాడును నెరుంగమిచే జడలుగట్టి యన్నకేశవాళము
లతోను హవ్యాయనియుండిన నామడదూరము పోయిపడున
ట్లాతడుండెను. అతని కింపుమించుగ 40-50 వత్సరముల వ్రా
యమండియుండెను. అతనిని చూచినంతమాత్రముననే బ్రెరాగి
బ్రెరాగియని పీఠులలో నాటలాడుచుండు చిన్నపిల్లలు భయ
ముచే దూరముగ పారిపోవుచుండిరి. కన్యాకుబ్జ మొక కుగ్రామ
మగుటచే నచటిప్రజలకు నాగరకపరిజ్ఞానము తక్కువ పూర్వా
చారపరాయణత మెందు. వారు కేవలము లుభాగ్రేసరులు
గావున్నను మొదట లేదనకుండవెట్లు స్వభావము మాత్రము
వారికి సహజము. వారికననేల నీస్వభావ మందరియందునుగూడ
కలదనియే చెప్పదగును. ముఖ్య బిచ్చగాని బ్రెరాగి యని
వాడెదము గాక. బ్రెరాగి యెట్లుదాని పోయిపోయి యొక
తొటియొకటింటికి పోయితిగవై నున్నునని గోడకు కేరగిల
బడి కూలబడెను. అతడు భయమును గాబోలు కనులుమూసి
కొని యటులే యుండెను. ఆ యింటియం దొక బ్రాహ్మణ
వితంతువు నవసించుచున్నది. ఆమెకు 50 సంవత్సరము లుం
డును. తోడు నీడ యెవ్వరును లేరు. వంటపంచాది వీధియును
గనకు చేయే యుండును. బ్రెరాగి పంచాదిగోడకే కేరగిలబడి
యుండుటచే లోపలితట్టున నా గోడకే చేర్చివేయబడిన
ప్రొయ్యి కతడు కడు సమీపముగ నున్నాడని చెప్పవచ్చును.
గోడమాత్రమే యట్లు గా నుండెను. పలు 11 గంటల వేళ
యగుటచే నందరును వంటచేసికొను సమయము. ఆనాడు శని
వారము. సోమదేవమ్మ యుపవాసము చేయవలసిన దినము.
సోమదేవమ్మ జన్మ శనివారముల క్రతి మొందులకో పట్టినది.
పట్టిన ఫలము కలిగినను కలుగకున్నను పట్టెడు ఫలపు
కుంకుమయును బోయి విభూతి మెడకెట్లులను వెట్టవల
సిన గతి పట్టినను కడుపున బుట్టిన వారందరును కాటి
దరి బట్టినను జన్మశనివార క్రతిమునుమాత్ర మామెకు విడువ
మననుట్టులేదు. ఉపవాసమనగ నుద్వేగులలోవలెగ్రుక్కెడు
నీటివైన నోట బోసికొనగూడదను కతిన సాంప్రదాయము
అద్వైతుల ప్రభుత్వమున వారిలో లేదు. ఉపవాసమునాడు
పలు అన్నము, పప్పు, కూరలు మొదలగువానిని మానిమినుప
రాట్రెనో, వాసెనపోలేనో, అట్లనో యుష్మడుపిండినో అటుకు
లనో చలిమిడి, చిమ్మిలి, పండ్లు, పాలు మున్నగువానినో
మాత్రము తిని రాత్రులయందు మామూలుగా తిను రాట్రెలను
పిట్టలనుమానుట వారిలో నాచారము. కాన నానాడు సోమ
దేవమ్మ పోయిమీద వెనుకాలవేసి అట్లను చేయుచుండెను.
పులియట్లన్న నామెకు బహు యుష్మడుగాన, గురువారము
నాటిరాత్రియే పిండి పులివెనుకలో కలిపి పులువెట్టి శని
వారమునా డాపిండితో నట్లను పోయిచుండెను. అన్నాతురు
డై గోడకు చేరబడి యొకడు గోతిదరినక్కనలె నున్నాడను
విషయమునే యామె యెరుంగకు. ఆమె వెనుకవెనట్లువేసి
నపుడెల్ల చుయుమని చప్పుడగుచుండుటచే వెలుపలనున్న బ్రెరాగి
కాళ్ళెక్కుమనబడినప్పుడెల్లనోరూరనాగును. అతడట్లునిమిలితనే
క్రుడైయుండి యా యట్లను లెక్కపెట్టుచుండెను. అతిగా

15 అట్లనరకు లెక్కపెట్టినపిమ్మట చప్పుడు నిలిచిపోయినది.
మరియొక గంటకు సోమదేవమ్మ ఫలాహారముచేసి. వీధితలుపు
నుతీసి గుమ్మరులోనికి వచ్చెను. బ్రెరాగి యామెనుచూచెను.
అమ్మనాకు మాడుదినములనుండి యన్నము లేదేమోన కొంచె
ముతినటకు వెట్టరా యని యడిగెను. అయ్యో నాకెండ్రీ
నేడేమున్నది. జన్మ శనివారము నోముపట్టితిని. నేడుపవాసము
చేసన్నముతినని సోమదేవమ్మయనెను. ఏమమ్మా 15 అట్లను
పోసితివే. అన్నిటిని తింటివా యొకటియైన మిగులలేదాయని
బ్రెరాగి ధాటిగానడుగుసరి కామె విమంబించి, వీడెవ్వడో
గొప్పజ్యోతిషుడు. ఏవర్వతగుహలో నుండియో యిప్పుడే
వెలుపలికి వచ్చినట్లున్నది. లేవన్న నేనింటకాల్చిన యట్లనుం
గతి వీనికెట్లు తెలియగలదని యెంచి, గుప్పుచప్పు మనకుండ
లానికేగి వానికినాలుగు అట్లను తెచ్చియొసంగెను. అట్లను
తెచ్చియొసంగెను. బ్రెరాగియందులకు సంతసించి నీ పు
నారెండ్లుబ్రతుకుమని యామెనాశీర్వదించెను. అయ్యో నాకెం
దుకు నాయనా నూరేండ్లు. కన్ను, కాలు పోయిననన్ను నూచు
నారెవరు. మాదేవుడు 'వెల్లిపోయినా' నేనింక మొదలగున
బ్రతికియుంటిని గదాయనికంటికి కంటికి ఏకధారగా నేనేన్ను
చుంటిని. నాదెండువచ్చిన బ్రతుకనియోమెయేమియో చెప్ప
చుండగ నాకేడా యట్లనుదని ఆమెతెచ్చియిచ్చిన మంచినీళ్లును
త్రాగి తుభాత్మనలను చల్లార్చి కొని యామెకు దుఃఖకాంతి
కలుగునట్లు కొంతజ్ఞానబోధచేసి వెలిపిపోయెను. కాని సోమ
దేవమ్మపాలిటి కాతి దవరపరమేశ్వరునివలె నుండెను. ఆమె
వీధి యరుగుమీద కూర్చుండి కనుబడినవారందరిలో గూడ
క్రోధ జ్యోతిషుని విషయమే చెప్పచుండెను. ఇప్పుడు
మనవారు పత్రికాధిపతులకు క్రైటన క్రయమొసంగి తమశక్తి
వెల్లడిచుటకు క్షయోపాల్లుపడుచుండురు, మనజ్యోతిషుని
కట్టి యవసరమేమియు లేకుండ చిల్లిగవ్యవస్థయును లేకుండ
నతని కట్టి కొరికయే లేవన్నుగూడ సోమదేవమ్మపుణ్యమున
సాయంకాలముగు లోపల నూతంతయు నాతనిభ్యాపినిండిపో
యినది. దీపములు వెట్టుకేళుచు చిల్లిగవ్యవస్థ ప్రార్థన తీసి
కొనిపోయినవిట్లులను నీళ్ళగట్టియూర వేసివెచ్చివది. దానిని
మాడగత సోమదేవమ్మకు ముఖ్య బ్రెరాగిమాట్లాజ్ఞాపకమునకు
వచ్చినది. ఆమె అంతకుపూర్వము నూరు సారలు చెప్పినను
చెప్పియుండవచ్చును. బట్టలను లెక్కపెట్టి యప్పగించుకొ
నుటయటుండ ముందీసంగతిదానిలో చెప్పువరకు నామెకుమన
సుండబట్టలేదు. పట్టిచెప్పిన నీవు నమ్మెదవో లేదోగానిమన
యూరికొప్ప బ్రెరాగివచ్చియున్నాడు. చూడగానే సంగతి
నంతయు నతడుగ్రహింపగలుగు. నేడుపవాసమని నేనట్లము
క్రలను కాల్చినసంగతి నాతడు నామెకుమూడగనే పోల్చి
సరిగాలెక్కపెట్టినట్లుచెప్పినాడే యని దానితోచెప్పెను.
అలాగా అమ్మా జోగులయ్యోరు గొప్పగొచ్చారామనూరికి.
మనూరికిచ్చిన గొప్పయ్యోరు ముందుగా మీవాకిలికాడికి
మీపాపాలకాడకొచ్చి మీకుమనవి వెట్టుమీరు చిత్తగించడం
మీచాగ్గెం మీబాగ్గెంను చాకిత ఏమేమో ముఖస్తుకులనొ
నరించులు వీడిపోయినది మరికొన్నిరోజులకు చాకలివాని
బట్టలుమాయుగాడిద యొకనాడు సాయంకాలము చాకిలేపు
నంపు మేయుమెట్టులో చాకలివాండ్రకనుగప్పి పాలముల
వెంటబడి పోయినది. చాకలివాడు కొంతసేపటికి చూచిగార్ధధ
మునుగానక చాల శ్రమపడి వెతకమగాని అదియెందుననుగూడ
కానరాలేదు. వాడువీసిగి వేసారి యిల్లు చేరి భార్యతోనా
సంగతి చెప్పుగనే సోమదేవమ్మ జ్యోతిషుని
పుత్రాంతము దానికి పురజ్ఞుడు వచ్చి మగనితో నాపుత్రాంత
మెరిగించిమరునాడు వరువాతేవేది యూరిబయటిదేశమున
వసించుచున్న జోగినిచూడబొమ్మని యదిగడికెడు. ఎటులనో
సోమదేవమ్మపుణ్యమున మనజోగికాగ్రామమున సన్మాన మే
ర్పడినది. అతడంత ప్రాధేయపడ నక్కరలేకుండనే ఫిరొ
కగురులచుచు నీడిగలబడ నక్కరలేకుండనే సుధ్యాన్నము
రెండుయాములగు సరికే మాడునాలుగిండ్లతోపోయి "భవతి
భిక్షాండేహి"యను నంతనే ఇంటివారు కలకొలిపింట్లకముల
వెచ్చి యతనికి మాధుకర మొసంగుచుండిరి. అతడట్లు భృ
శగుదానితో పాట్లపోసికొనుచు వేవాలయ్యముఖముంటపమున
వసించుచు గడుపుదినమున గౌరవభంగము కలుగకుండ
కాపాడుకొనుచు వారిని వీరినిచేర్చి మెట్టవేదాంతముల నుపదే
శించుచుకాలముగడపుచుండెను. ఆనాడు తెల్లవారినది. బ్రెరాగి
కురీయయామారంభముననేచి కాల్యకృత్యములనీర్చి "విభూతి
రూపితి శైవర్య"మనుచు నొడలంతయుభస్మములంచుకొని భగ
వద్ధ్యావరరాక్షసకత్తి వోలె ముఖమండమున కూర్చుండి
యుండెను.

విక్రమార్క చరిత్రము

ఒక కథ.

విక్రమార్క చరిత్రముక యుక్తమ గ్రంథము. దాని
రచయించినది జక్కన. ఈయన,
క. చక్కననీవై దవ్యము, జక్కననీకావ్యరచన, చాతుర్యము
జక్కననీవాద్యవిధి, చక్కననీయాశుమహిమ, జక్కనముకవీ.
యను ప్రఖ్యాతిగొంచినవాడు. ఈయనపడునేనన శతాబ్దము
నందు వరలినవాడు. ఇచ్చటనాయన కాలగర్భయము చేయు
టయు, తలిదండ్రులకు వేర్కొనుటయు ననవసరము. ఈయన
కాలమునకు దెనుగువాస యెట్టిపిల్లనున్నదో చెప్పట యవ
సరము. ఈయన కాలమునకు గొంచెము ముందును గొంచెము
వెనుకనుగలిపి తీసికొనిన నది యాంధ్రవాఙ్మయము యొక్క
యుచ్ఛకాలములలో నొకటియగును. ఈయనను శ్రీనాథమండ
లిలో జేర్చవచ్చును. ఈమండలిలోని కవులగొండల వేర్కొన
వలయు. శ్రీనాథుని మనవాఙ్మయపురంధరులందఱు నొకయ్య
సానమునందుంచి యున్నారు. బోతనవిషయమై మిక్కిలిగ
చెప్ప ననవశ్యకము. మరియొక గొప్పకవి నొకని నీసందర్భం
బున జెప్పకతప్పదు. ఈయన పినవీరన. ఇదియొకయధ్యుత్తర్యక్తి.
ఈయన తిక్కనతోదుల తూగి మతియొక భారత మునర్ప
సమకట్టి మొదలిడినవాడు అయిన మొదలిడిన పనిపూర్తి
యొనర్చుటకు భగవంతుడా యుర్యాగ్రుంబు నియ్యలేదు.
కావున శ్రీనాథమండలియందలికవు లనమానులు. ఈకాలము
నాటికి భాషాంతరీకరణ పద్ధతిమారినది. వీనికెట్లుబట్టు కేవల
భాషాంతరీకరణం. ఆపద్ధతిమారి భాషాంతరీకరణములయందు
స్వకపోలు కల్పనలగూడ జేర్చుట మొదలిడఁ బడినది. శ్రీనా
థుడు, పోతన కూడనొకవ. భాషాంతరీకరణమును పూర్తిగ
వదలినవారుగారు. అయినను పూర్వపు (అనగా భారత కవు
లను వారి యనుచుచున్న) భాషాంతరీకరణ
ములకును, పోతన శ్రీనాథ భాషాంతరీకరణముల
కును చాల భేదము గలదు. జక్కన యట్లుగాదు. కథలను
సంస్కృత గ్రంథమునుండి గ్రహించినను కల్పన మాత్రమా
యన స్వంతము. ఈ మార్గమునకు బునాదివేసింది ఎట్లనయ్య,
సోమనయాయని సందేహము. వెనుక ముందులరసిన జాల
మటుకు ఎట్లనకంటె సోమనయాయని చెప్పట యొకమని నా
మతము. ఎట్లనయందుకంటె సోమనయందు స్వకల్పన మధిక
ముగ నున్నది. ఎట్లన భారతభాగమును మనము తీసికొనఁబని
లేదు. హరివంశముల రెంటిని జూచిన నెట్లనకంటె సోమనకే
ప్రతిభ యధికమని చెప్పటకు నోరాదుచున్నది. ఆ ప్రతిభను
సోమన నవీన మార్గ ప్రదర్శనమునందుపయోగించెను. సోమన
వ్రాసిన కథ లితర సంస్కృత గ్రంథముల నున్నను నుత్తరహరి
వంశమునందలి విగావని స్పష్టము. అయిన నా కథలను వ్రాసి
యుత్తర హరివంశమని నామకరణ మొనర్చెను. వీరిలో నెవరి
కవిత్వము రసవత్తరమని యడిగి భిన్నాభిప్రాయములంద
వచ్చును. ఒకటిమాత్రము స్పష్టము. ఎట్లనకంటె సోమనయే
ప్రబంధభోగికి దగ్గరకువచ్చునని చెప్పవచ్చును. కావుననే
యీ నూతన వైలికి సోమనయే మార్గదర్శియని విప్లవించి
యుంటి. జక్కన యామార్గము ననుసరించిన వారిలో నొకడు.
అల్లసాని నెద్దనావ్యుడు మనుచరిత్రము వ్రాయునెడ శ్రీ
నాథుని శృంగారనైషధము నాదర్శముగ నుంచుకొనియెనని
వెక్కెండ్రభిప్రాయపడి ఇద్దరి యందును పోలిక పద్యముల
నుదాహరణములుగఁ జూపుచున్నారు. శృంగార నైషధము
నందల్లసాని నెద్దనకు గౌరమున్నదనియు నందలి పద్యంబులఁ
బోలిన పద్యంబులఁ గొన్నిటి వ్రాసెననియు నేనొప్పుకొనక
పోను. అయిన విక్రమార్క చరిత్రము నందలి పద్యం బు
లఁబోలిన పద్యంబుల నంతకంటె నెక్కువగా వ్రాసెనని మనవి
చేయుచున్నాను. జక్కన వరలిన కాలముమంచిది. కృష్ణరాయ
లిక తుట్టును ఆంధ్రులచేఁ దురుష్కులు చాల జూర్లోడింపఁ
బడిరి. దేశము సంక్షోభముగా లేదు. కవుల నాడరించు రాజు
లుండిరి. రాజులేగాక యొక నితరులుగూడ తమ పేర్లనాచం
ద్రార్కము నిలుపుకొనవలయునను నుద్దేశముతో కవులఁ గృ
తులింపని ప్రతిమాలుచు వచ్చిరి.

విక్రమార్క చరిత్రమునందలి కథానాయకుడు చారి
త్రకుడు, పారాజితుడు గాడు. విక్రమార్కుడు చారిత్రికుఁ
డనుటకు వాడుకలో నున్న కేకమేతార్కాణము. ఆయనను
గురించి చెప్పబడిన కథలన్నియు జనివిచూచిన విక్రమార్కుడు
గూడ ఎట్లులే కల్పిత నాయకుడు గఁగనవలయు అయిన
నీకథలలో నచ్చటచ్చట చరిత్రాంశములు చెప్పబడి యు
న్నవి. విక్రమార్క చారి నానాను లిద్దరును సమకాలికులని

యీ ప్రకారమున బడియున్నది ఈ కథ లక్ష్యార్థములు. మరి యొక విధమైన విక్రమార్క చరిత్రము గలదు. అందు ముప్పది రెండు కథలు. ఆ విక్రమార్క చరిత్రమును గూర్చి యొక గాథ గలదు. విక్రమార్కను కేంద్రముగా నొక సింహాసన మియ్యబడిన దని మన వ్యాసాంశమైన గ్రంథమున గూడ చెప్పబడి యున్నది. ఆ సింహాసన మాచన తరువాత పాతి పెట్టబడి యొక హరితుని పాలనం దుండుటచే నా పాల మమిలముగ భరించుచుండెడి దట! ఆయన తరువాత కొన్ని సంవత్సరములకు రాజుగ నుండు భోజుడు పాలమట్లు పండు టకు గారణ మారనిమాడ నా పాలము త్రవ్వించ నా సింహా సనము బయటపడెనట! అది తెప్పించి శుభ్రపరిచి దాని నుద్ధరించు పరిచయ నట. ఆ సింహాసనమునకు ముప్పదిరెండు మెట్లుండెనట! ఒక్కొక్క మెట్టు మీద నొక బొమ్మయుండెనట! భోజు డెక్కడోన నొక్కొక్క బొమ్మ విక్రమార్క పరాక్రమముచేయుచు నొక్కొక్క కథ చెప్పి యంతపరాక్రమము నీవద్దనున్న సింహాసనము నధిష్ఠింపు మని భోజుని హెచ్చరించెనట! అట్లుపై నాయన దానిని బూజించుచుండెనట. ఈ విక్రమార్క చరిత్ర మట్టికథలతో నిండినది కాదు. ఇందలికథలు ముప్పదిరెండు కాదు. ఒకవేళ నేని యైన కథాంశములతో వైకృతముండిన నుండుగాక.

ఈ జక్కన సంస్కృతాంధ్రములయందు సమాన పాండి త్యముగలవాడు. ఈయన కవిత్వము నిర్దుష్టము. ఒక్కొక్కచో ప్రాశస్త్యము. ఒక్కొక్కచో లలితము. విక్రమార్క చరిత్రము నందు, సంస్కృతాంధ్రములు రెండును సమానముగా నుపయో గింపబడినవి. ఏది యొక్కడ నుపయోగించిన రసభావణ మగునో దాని నక్కడ నుపయోగించెను. కృత్రిమతల గ్రుడ్డిగ నుపయోగించిన వాడుగాడు. సందర్భముల గనివెట్టి యుపయోగించెను. అలంకారములగూడ నెక్కడచూచిన నక్కడ వేదజలిన బాగుండదని సందర్భోచితముగ నుపయోగించెను. స్వభావోక్తిజంబియన ప్రజ్ఞ మిట్లుటము. అల్లసాని పెద్దన్న గారిస్వభావోక్తులన్నియు నీయన యన కవణములేయని చెప్ప వచ్చును. కథలచేట్టుటలో నీయనకున్న ప్రజ్ఞ చాలమంది యాంధ్రకవులకులేదు. శృంగారరసము పుష్టము నంతయును ముంచివైచినది. ఒక్కొక్కచో కొంచెముగ నెటుగోచునేమో? రసములలో నెల్లశృంగారము శర్వ జన్మనందంకిరం బయ్యు నదిమాడ నెక్కువయైనయనుచి నొకను. సందర్భముని యందును, జోచితి నీరగ్యజామునందును నీయన యత్యంత సమర్థుడు.

లోకాత్మలను రంజకముగా పద్యముల జొన్నిరసము లాలికించుటలో నీయనకు శక్తి చాలగలదు. సీసపద్యముల పోకడ లలిత రమణీయములు. అత ప్రాసాదిత్యైకాంశరముల నతిహృదయం గనుచుగ నుపయోగించి యట్టి పద్యముల రస లాభముగా నట్లొనరించెను. పోతన జక్కన లిద్దఱు సమకాలి కులగుటచే నెకరింపబడి యెవరట్లుపయోగింప మొదలిడినో చెప్పట కష్టము. వీరినిజూచి పులిజూచి నక్కవాత పెట్టు కొన్నట్లుల తర్వాతి కవులందఱు కూడ నట్లే యుపయోగింప సాగిరి. ఒక యాధునిక కవివర్యుడు వ్రాసినట్లుల తాగ్రయ్య కృతులుకెప్పు, జోగయ్యగూడ చెప్ప మొదలిడెనట. ఈయన ప్రకృతి వర్ణములుకూడ నక్కడక్కడ నొనరించెను. ఈ క్రింది పద్యముల జూడుడు.

ఈ తూరిం గెలాడె దోయనిధి దోరపు మోత జనించె బంధులై కానబడెన్ బలాకములు కప్పుయెటుగు నెలంగె నిగ్గుల స్థానములందు గుంజముతుండ గృకలాసమునిల్చి నింగి కై యానన మెత్తెభూమిరజయంగములంబెరయించెచిమ్మకల్.

ఇంకను వ్రాయవలసిన విషయములున్నవి. వానిమరి యొక మారుచానెద.

బెల్లియము దేశపు స్థితిగతులు

మూడవవంతు ప్రజకు తిండిలేకపోవుట.
“బెల్లియముదేశము చెనసాటిలెనున్నది. జర్మనుల యను మతిలేకుండ దేశములోని క్షేత్రములెట్లుటగాన, బయటకు వచ్చుటకుగాని మీలెదు. ప్రత్యేకము వారి యనుజ్ఞనసినగాని బెల్లియముదేశము లొకపట్టణమునండి మరెయ్యకపట్టణమునకు వెళ్లుటకు సయితముమీలలేదు. బెల్లియము ప్రజలకు అన్న దానము చేయుట కెన్నియిట్లుంగలండునో యాసంగతులు తెలిసిన వారు కొంచెమింపుమింపుగ క్రొంగుకలగుదురు.”
వైవిధ్యమును ఫిలాడెల్ఫియా యందలి బార్లె ఎస్. ఫాల్కెనబర్గరుల కంపెనీలోని సభ్యులగు ఎడ్వర్డు వి. హోవి నెట్టిగూడ రిమనిపోర్టులో నుదాహరించెను. వీరు ఎరిమిడి దివములు బెల్లియము దేశములో ప్రయాణముచేసి యట్లకల లందను నగ రమునకువచ్చియుండిరి. బెల్లియము దేశములకు సాహాయ్యము

చేయుట కేర్పడిన, కమ్యునువారు రోబిన్సన్ గారిని బెల్లి యముదేశములోని స్థితిగతులనుగురించి తెలియజేయుటకుకొరిరి.

“సరియైన ఆహారములేక బెల్లియముదేశములోని ప్రజలు చనిపోవుచున్నారని రోబిన్సన్ గారు వ్రాయుచున్నారు. రక్త విరేచనముల నలనను, తదితర వ్యాధులవలనను, బాధపడుచున్న వారికి తగిన అన్న పానములు దొరకక వృధులును, శ్రీలును, చంటిపిల్లలును మృత్యుముఖమున బడిపోవుచున్నారు. మరియు దేశములో సాహారపదార్థములు సప్లయచేయబడుచు వచ్చిన గాని ఆరోగ్యములోనున్న పురుషులును, శ్రీలును, త్వరలోనే అన్నములేక మాడిచనిపోవుదురు. ఇట్లాహారపదార్థముల సప్ల యి లేనియెడల బెల్లియము దేశములు కడుపుమాడి, నిరాశచే, ప్రయోజనములేని పనులేమియైన చేయవచ్చును. దానిమీద జర్మనీ వారు దేశమును స్వాధీనముచేసికొని సంపూర్ణప్రభుత్వము నెరపి దారుణముగు ప్రతీకారము చేయకమానరు. ఇప్పుడు రొట్టెలును, ఉప్పును ముఖముగ కావలసియున్నవి. ప్రస్తు తము సహాయ్యముచేయుట కేర్పడిన కమ్యునువారు పంపినది తప్ప బెల్లియములో గోధుములుగాని పిండికాని, ఉప్పుగాని లేదు. నూటికి ముప్పదిగురవంతున ప్రజలు నిరాధారులై యున్నారు.

“జనవరి మాసాంతమునకు నూటికి ఏబదిమంది నిరాధారు లగుదురని నేనువెల్లిన ప్రదేశములలో నెల్లమచెప్పిరి. ఈసంగతి నాకు సమృక్తమయిన వారినండియే తెలిసినది. లీజిపట్టణములో నొకరాత్రివైగా నుంటిరి. ఉప్పుపనలలో నిక్కడవాను హోగార్డెన్నగారు 6 వేల మందికి పనిపాటలనుచెప్పిరి. వీరికి వికాలమైన బొగ్గుగనులు కూడనున్నవి. వెనుకవారములో రెండుదినములు లీజిపట్టణవానులు రొట్టెలు లేకుండనుండిరిగా వాకు హోగార్డెన్నగారు నాతోచెప్పిరి. కమ్యునువారు, గోధుములను, పిండిని తెప్పించుచున్నారు. రోటరుదాము నగ రమునుండి నాలుగుపడలలమీద గోధుములు మున్నగునవి నేను లీజిపట్టణములో నుండగావచ్చినవి.

తిండిలేక మాడిపోవుచున్న ప్రజలు.

“బ్రుసెల్స్ నగరమున లీజిల కన్నబానము జరుగుచుండ నేను చూచినప్పుడును, ఆకలియు, నిరాశయు, చిత్త మగ లింప జనుకొన్నవలగు నామూరు, పల్లి రాయి, మాన్సనగరము లయందు! అన్నాతురులగు నాప్రజలు గుంపులుగుంపులుగ నిలువబడియుండగ నేను చూచిన్నప్పుడును, నాదేశమువారును, ఇతర దేశములవారును, పంపుచున్న పిండిని, గోధుములను, ఉప్పును, వారు పంపుట మానివో, వీరికి కలుగబోవు గతిని నేను మనోద్వేషిస్తో నీక్షించితిని. తమకు చేయుచున్న సహాయ్యమునకై బెల్లియముదేశము లన్నిచోట్లను సంతోషించు చున్నారు. కాని, కమ్యునువారు నెక్కువగాచున్న సమస్య వలన నమ్మక మేమియు కుదురుటలేదు. సహాయ్యముచేయవల సినది ఒక నిరాధారులకు, నిరుపేదలకేకాదు. బెల్లియముదేశి యులందరికి చేయవలసియున్నదని జ్ఞ పితరుం దుంచుకొనవలసి యున్నది. నేడు బెల్లియముదేశములో నెకరికిని పనిపాటలు లేవు. దేశములోని పరిశ్రమ జరుగుటలేదు, వర్తకము నాశన మైనది, పరపతిపోయినది. ప్రభుత్వము చెదరిపోయినది, శేవు సాసములు మూసివేయబడినవి. రోటరుదాము నగరమునుండి కమ్యునువారు దేశములోనికి తీసికొనినచ్చు ఆహారపదార్థ ములు తప్ప సరకుల యెగుమతి, దిగుమతులు లేవు. 70 లక్షలమంది ప్రజలింకను దేశములోనున్నారు దినమున కొక్కొకనికి మేము 2 1/2 అణాలవంతున వినియోగించినను, వీరిలిండిమిల్లము నెలకు, మాడుకొట్ట రూపాయలగును.

“బెల్లియము దేశములు పరపు ప్రతిష్ఠలకలవారు. ప్రస్తుతము వీరి తిండికై వినియోగించుచున్న వానిలో కొంత భాగము నిమ్మకాయలున్నారు. సామ్యంత ఇచ్చుకొనుటకై వారి కిచ్చుచున్నది కాని అట్లు చేయుటకు సాధ్యముకాదు. యుద్ధపు ఖర్చులకుగాను, నెలక నాలుగుకొట్ట ప్రాంతముల మీద జర్మనులకు చెల్లించుచున్నారు. జనులార్థించుకొని నిలువ చేసికొనిన దానిలో కేషించిన విత్తముకూడ త్వరలోనే ఆయి పోవుచున్నది. వీరికి కావలసిన ఆహారసామగ్రియున్నను, వీరిని ఒక స్థానమునుండి మరెయ్యక ప్రదేశమునకు తీసికొనిపోయి యిచ్చుటకు కమ్యునువారు కెన్నియో కష్టములున్నవి.

“ఇక జర్మనుల ధోరణిగురించి నేనొకమాట చెప్ప దలచినాను. ఆయా ప్రదేశములకు వచ్చిన కమ్యును వు ప్రతినిధులతో వీరుకలిసిమెలసి యన్నవిధములను తోడ్పడి పనిచేయుచున్నారు. నాకు తెలిసింతవరకు, జర్మనులు తెలియ జేసిన మాటలకారము నడుచుకొనుచున్నారు. కమ్యునువారు రవాణాచేసిన ఆహారసామగ్రి నీటియువారు తమకొరకు వినియోగించుకొనుటలేదు. జోబార్డ్యుముతో కమ్యునువారును, వారితోనున్న కొద్దిపాటి వాలంటీరులును చేయుచున్న కార్య

మునకై నేను మెచ్చుకొనుచున్నాను. ఇట్టిసహాయ్యమైన కా ర్యము లొకములో నెన్నడువరకెయుండలేదు. వీరు ప్రాత కాలము మొదలు, రాత్రిప్రాధుసోపురకును పనిచేయుదురు. వీరు చేనిని ఆసించకుండ నేనచేయుచున్నాను. నిరపరాధులగు బెల్లియము దేశములు నశించకుండ వీరుపాటుపడుచున్నారు. కొందరిని మీదపడినను, మీలన్న పక్ష మున వీరట్లుచేయగలరు.

కలగూరగంప.

ఈ సంవత్సరప్రభావ మేమోగాని, జనం మిదలవలె రాతిపోతున్నారు. నేలతిమరులకల్ల వేలు, యుద్ధాలకల్ల లక్షలు, పంటలలేక కోట్లు.

ఎనిమిది యెట్లావున్నా వార్తాపత్రికలపని ముక్కం దాయానకడే. నారదుడే వార్తాపత్రికలై పుట్టివాడేమో? యుద్ధాలంటే వీటికి కడుపునిండుతుంది. యుద్ధాలపంగతి కొంచెం తగ్గేటప్పటికి, కాలగ్రనులూచ్చాయి. కాలగ్రను లయిపోయేసరికి క్రీ క్రిగివాసకాశ్రీగా రొకపిడికెడు బిచ్చము వెట్టివారు. అది రజస్వలానంతరవివాహమే.

సవాతన భర్తాలవారట, పెద్దమనిషియయిన శ్రీకి పెండ్లిచేస్తే లోకము తల్లకిందులౌతుందని కాకిగోల వెట్టి వార్తా పత్రికలు నింపివేస్తున్నారు. ఈ కాకిగోలకే నిదలేస్తారా మాసంస్కర్తలు? వారి కీ గోల చెవిటివాని ముందరికంఖు. ఈ చలికాలములో లేవలేకపోవేగూడ బద్ధకం కాస్తే. తీతం భత్తంలేని మేలుకొలుపులు పొడలేక నాగొంతు బొంగు పోతున్నాది.

ఓ, సుఖసంస్కర్తలూ!!! అయ్యవచ్చిందాకా అమా నాశ్య వ్రండదు. రెండి, రె డి, ఆలశ్యముచేస్తేరా మీచట్టం గిట్టం యెగిరిపోతుంది. ఎరువుపు పెట్టండయ్యా యింతట నెట్లండి.

జయము. జయము. జయము! మైసూరు యువరాజు గారికి జయము! వీరు వైక్యారవెంబడి వైక్యారంభవారు. జనులకప్పుముఖాలు లెలుగుకోడానికి పూరూరు తిరుగుచున్నా రు. వీరివల్ల మైసూరు భూకలస్వర్ణమాతుంది. ఆమెన్నటి ఆశేమహిందూ సంఘసంస్కరణనకు త్రగ్గనవాధిపతులు వీరేగా. వీరిచర్య దేశకాలప్రతాలకు తగిన సరిపోతున్నాది. కొందఱు వీరియందు రెండులోపాదున్నా యంటున్నారు. ఇంగ్లీషుభాష తుదముట్టచేదనడం వకటట. సముద్రాలు దాటిపోయి యితరదేశకాళ తిరగడం రెండట. హి హ్లా హ్లా!!!

తెల్లవారికిది ముందేగాదు. పండ్లూతాలను బానిసలగా చేసికోవడమా! విక్రమితుని ధిక్కరించడమా! అబ్బో యెంతపని! మన దేశతలవలె ఆకాశప్రయాణాలు చేయడమే గాక దూరదృష్టి దూరశ్రవణంకూడా నేర్చుకొనుచున్నారు. ఇప్పుడు రైలుగూడా ఆకాశాన నడవడం నేర్చుకుంటున్నా రట. మంచుకురవవద్దంటే కురవదట. యిది యిప్పుడు యుద్ధం చేసేవారికి చాలాలాభంగాదూ? మనకెందుకులే యాసంగతు లన్నీ. మనపూర్వలక్ష్మిని లెలునునకుంటుంటే కాలంగడిచి పోతుంది.

గుమాస్తా. — అమృతాంజనం పూసుకోవయ్యా అపధాన్తా!

అమృతాంజనం పూసుకో. అదివ్రాహ్మణుడు చేసేందేలే.

యాచలికాలంలో ఎక్కడనంచి పట్టుకోవచ్చావు లేలును.

అపధాన్త. — ఈ గుంటూరు యజ్ఞం మేకలప్రాణంతోపాటు నాప్రాణంగూడా తీసిందండీ. అక్కడికి పోదామని సాత కాల్యా వై నుండి తీసేసరికి దానిలోనుండి పికిందండీ. కాల్యా వుంటేగాని చదువుకున్నారనుకోరు. అయ్యా! అబ్బో!! అయ్యా!!!

క్రియత గంధిగారు మనదేశానికి వచ్చివారు. వీరు నేటాలులో మన పురువు నిలిపివారని ఆయన్నందరు గౌర విస్తున్నారు. ఆగౌరవాన్ని బలవంతాలూగి దక్షిణాఫ్రికాలో తనతోబాటు కష్టపడ్డవారి మెదక వేస్తున్నారు. ఇట్లావేయ దంవల్ల గౌరవాలకు బిరుదులకు పడరానిపాటు పడేవారంతా గంధి గారికి పిచ్చిపట్టిందనుచున్నారు. గంధి గారిపిచ్చి బిరుదుల పిచ్చిగావు. గౌరవాల పిచ్చిగాదు. దేశసేవకాపిచ్చి.

ఆంధ్రులలోగూడా నొకాయన కీపిచ్చిపట్టి బంగార మంటి ప్రాక్తిను సానుచేసుకుంటున్నారు. ఆయన కారదాని కేశన మేమో పెడతారట. ఆంధ్రుల నందన్న ముండుకు లాక్కోపోతాడట. మేము ముందుకురాము, తయ్యా మెట్టో మమ్మలను లొగవారందరి కొల్లూరులో చేసుకుంటే యింకా కొన్ని కుగ్రామాలలో సభలుచేసి వారు కొట్టుకుంటున్నారు. “అతిస్వల్పత్ర పక్షయేతే” అంటామనకు యిప్పుటి కింతటితో ముగిస్తాను.

ఇదే కలగూరగంపలో మొదటిబుట్ట.

లవంగామృత మొక్కటియే.

వైద్యవాయువుల సంహరించునది.

ఇది కడుపు పుట్టనము, కడుపునొప్పి, ప్రక్కనొప్పి, రొమ్మనొప్పి, పులితేపులు, మలబంధము, కడుపుదోమలు, దోకు, ప్రేగులఱచుట, అరుచి, మందాగ్ని, ఏసని గుడ్డి ఆకలిని, ఆరోగ్యమును తప్పక గలుగజేయును. లేని యెడల ఖరీదు త్రిప్పి పంపగలము.

ఖరీదు డబ్బీ 1-కి పోస్టేజివివా 0-8-0.

బహుజీయూర్లకు 4 అర్థజాబిళ్ళలకు మాదిరిపంపబడును.

చింతామణి, నాయకల్లినుండి కా. వెంకట్రాయప్పగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— తాము 29-12-1914లో పంపిన లవంగామృతమును సేవించితిని. ఇప్పుడు మూడుపాళ్లు వ్యాధి గుణముగా నున్నది. ఒకపాలువ్యాధి నిలిచియున్నదిగాన దయచేసి మరల రెండు డబ్బీలు లవంగామృతమును బంపవలయునని కోరుచున్నాను.

“లవంగామృతం” 21, నమ్మాళ్వారు పీఠి, మదరాస్

సులభముగా విశేషద్రవ్య మార్జించుమాగ్గము.

మోటారుబండ్ల నడుపుటకును, వానిని బాగుచేయుగలుగు తరహాయదు నిచ్చుటకును, మోటారుకారుగాని, వైకిల్లుగాని ఎట్లునడుచుకో, యేమేభాగములు యేయేపనులనుచేయునో, నడుపునపుడు వానిని స్వాధీనములో యెట్లెట్లుంచుకొనవలయునో, యీ యంత్రములపై ఆ భ్యాస పూర్వకముగా నేర్పించు పాఠశాలకలదు. ఫిబ్రవరి నెల 28 తేదీ లోపుగా దరఖాస్తు పెట్టుకొనువారికి మాత్రము చోటుదొరకగలదు. రెండు మాసములకాలములో మోటారు బండ్లయొక్క యంత్రనిర్మాణమును పూర్ణముగ గ్రహించునట్లుచేసి ధారాళముగ కారున నడుపుశక్తిని కలుగజేరి యోగ్యతాపత్రములు అనగా గవర్నమెంటు సర్టిఫికెట్లు నిచ్చి పంపిజేయబడుదురు. ఈ పై నడచారించిన అంశములు ఒక్క యింగ్లీషు తెలిసినట్టివారికే గాక తదితరులకు కూడ అనగా తెలుగు తెలిసిన వాడయినను చేరవచ్చును. ఈ క్రింద నడచారించు వారికి వ్రాసికోవడు.

గ్యాలీ అండ్ కో, 149, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Gally & Co, 149, Broadway, Madras.

‘హనుమాన్’

బోరక్క నబ్బు

దీని యందు సంజీతుల్యములగు కస్తువులు జేయున్నవి. చెల్లిసంబంధముగు దురద, పుండ్లు, గజ్జి, నక, పొడలు, తామర మొదలగు చర్మవ్యాధులు తుణకాలములో రూపుమాసి పోవును. చర్మమునకు మృదుత్వము నిచ్చును. బాలురు బాలికలు, యౌవనులు, వృద్ధులు, ప్రతివారును ప్రతిదినమును ఉపయోగించదగినది. ఔషధము చేనుకొనునప్పుడు శరీరస్థిలకు చల్లదనము నిచ్చుటకు యీనబ్బునకు మరయొకటి సాటిగాదు. మన దేశముయొక్క ప్రతిపట్టణమునందును, మహానందును యీ నబ్బు క్రయమునకు దొరకగలదు. ఎస్. రంగనాథం సెట్టి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రలగుల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0.

భాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియు, నర పటుత్వము కారణములు. రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము.

ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాయాయమువలనను, జీతేంద్రియత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును. దీనివలన శుక్ల నవ్వుము, స్థలనము, శక్తిలేకుండుట, అగ్ని మాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును. వైజ్యబులతో వజ్రగుళికలు వజ్రాయుధమువంటివి.

మూలశంకకు తైలము

డబ్బీ 1-కి నెల రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్న చిన్న మలలు ఏర్ప

డును. ఇదిపైత్యకోశపు మందతవలన (Torpid liver, గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలావరోధమువలన బహిర్దేహమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములందును రక్తముపడును. విడువక కొంతకాలమువాడిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

మోహిని తైలము

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి నెల 0-12-0 లు

మెదడుకు చలవజేయును. కండ్లకు చలవజేయును. వెండ్రుకలు పెరుగును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపుడేరును. మనోహరముగా నుండును. నువాసన గలిగి యుండును.

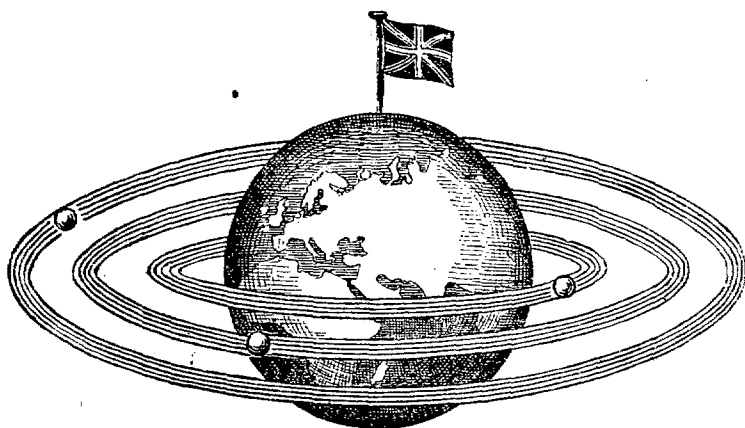

వేలకు వేలు సీసాలు విక్రయము. తప్పకకొనుట యుక్తము

ఇది మనోహరమము జేయు విద్యార్థులు, ప్రిడర్లు, ఉద్యోగముల మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరికోడ్డు, బొంబాయి 6,7 తంబు శాస్త్రిపీఠి, మదరాస్

ప్రపంచయుద్ధము.

మనమారసంగ్రామము!

చిత్రరూపము !!

యోధాగణులభావచిత్రము !!!

యూరోప్ ఖండముచెల్లను, అల్లకల్లోలముచేసి రక్తప్రవాహమునే బోరలాడుచుండు జగత్ ప్రళయ స్వరూపముగా సాక్షాత్ కాలక్షేర పునివలె విభజియుండు తీరిభయంకర యుద్ధనాయకులనున్నా, ఆయాదేశపు రాజాధిరాజులనున్న, చక్రవర్తులనున్న, ప్రత్యక్షముగా జూచి నట్లు కనబడు సుందరమైన భావచిత్రములు, ప్రకాశించునట్టి నుచుపైన కాగితములపై ముద్దగా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగవున్నవి.

త్వర జేయుడు! స్వల్పమే ప్రతులు!!

త్రోకనుకాల్చుకొనిన మర్కటమువలె అక్కడిక్కడికి తిరుగుచు వ్యాపారనావలనున్న, యుద్ధనావలనున్న హఠముజేసి తుదకు మండింపబడి సముద్రప్రాతమునకు హేతువైన ఏమడనను జూచియుండురా? దానియొక్క నాయకుని తెలుసునా? అది మద్రాసును ముట్టడించి జేసిన అనాగతములను జూచి యుండురా? తుదకు దానిని గతిపాపిన సిద్ధియను నావయును దానియొక్క నాయకునిని జూచియుంటిరా?

పంచపాండవులవలెయండు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, బెల్జియం, జపాన్ చక్రవర్తులనున్న మహోద్ధవ దుశ్మానులవలె కాలాగ్నికి హేతువై యుండెడి జర్మని ఆఫ్రికా, తుర్కీ, చక్రవర్తులను జూచియుండురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క సేనా నాయకులనున్న సాకానాయకులనున్న, వాయువిమాన నాయకులనున్న జూచియుండురా? లేనియెడల మావద్ద విక్రయమునకు సిద్ధముగవుండు చిత్రపటమును తెప్పించి జూడుము! చిత్రపటమువలన యుద్ధసంగతులు మనసునకు సులభముగా బోధపడుటకు సందియములేదు. దీనినెల. 1 రూపాయ.

మరొక యుద్ధమారంభమైనతోడనే రణరంగమునందు నూతనముగాయెత్తబడిన షాట్లను తెప్పించి ముద్రించియున్నాము ప్రతియొక్క పటమును మౌనికట్టల జట్టి నలగక భద్రముగాజేరునట్లు పంపెదము.

విల్వాసము :— గురుబసవ కంపెని మద్రాసు.

బోస్టోన్ నగర ఉచితము.

వీరవర్మరాజును బోలినియము.
ఉచితముగా కడ...చున్నట్లుచే
మానసోల్లాసము కలుగజేయుటయే
గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన
స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
అందుదెలిపి యున్నాము. కోరుకానికి
ఉచితముగా పంపబడును.
జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుము.
రైడ్వూక్రీ మిలీకంక గోవిందజి,
అలంక నిగ్రహ బోషధాలయము,
22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నూతన రోమసంహారి.

బేగం సాహిబ్.

ఈనూతన రోమ సంహారి
ఒకతరగి ఉపయోగించుట
తలన తేమందలి యే
భాగమునందు రోమ
మును చెప్పలేక వున్న
నాను యెటువంటి మచ్చ
లేకయును బాధలేక
యును నికరించును.
చర్మముయొక్క స్వభావ
మైన రంగును కాంతిని
ఈగొట్టక చేయు (సాక్షి)
ఇది ఒకటి.

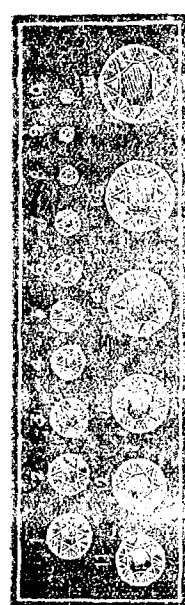
తల 8 బిల్లెలు పెట్ట 1కి రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అకాబు
8 పెట్టెలు రూ. 2-10-0 రోపాయికర్చు 8-0-0
వలయువారు: ఆర్. వి. పండిట్ అందు కంపెనీ
నెం 6 బండరబీది మదరాసు.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోమిట్ బహారు (రిజిస్టర్డ్)

అనుప్రాగ్గేయుల వుద్దేశించబడిన ఆత్మరపయోగింపవలయును.
మనోహరమునది, మనాసగలది, చాలకాలమువాసన
యుండునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి మాత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడ
లేదు. చేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
జాట్లను వేసికొనినయెడల సువాసనలతోనుడిన భూలతోట
లోనే గూర్చున్నట్లుండును. ఈ యద్భుతమైన తేయరకముల
పుష్పములనుండి లీయబడిన ఆత్మరయొక్క సువాసన ననుభవించుటకయి
ఆటోమిట్ బహారు ఇ వ్యవస్థ ని మీదగ్గిరనున్న
మాపుకడ నడుగవలయును. వారితావున లేదని మాకువా
యిండు. చిన్నబుడ్డి బిల్లు 0-8-0, మధ్యతరగలియి 0-12-0,
క్లౌన్సుల త్రేరుగల పెద్దసంజుబుడ్డి 2-0. ఈయత్మరలో
మరగజెట్టబడి ఘుమఘుమ లాడుచుండు కాగ్గులు డబ్బ 1-3
0-10-0, వి. పి. ఖర్చుకొనువాచే భరించవలయును.
పాటు ఏకెంటు-అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కంపెనీ కంపెనీ,
155, జామా నగర్, బొంబాయి.
మదరాసు ఏకెంటు:— కేసరపు పుష్పాత్తం మూర్తి,
నెం 29, వైవాబజారులోడు ప్లయబజారుసమీపం, మదరాసు,

ఉమ్మడి రామయ్య తల్లి, గురుసామి తల్లి కంపెనీ,
వరాపువర్తకము-మదరాసు ఈపు.

ఈప్రక్క చిత్రపతమునందగుపదములన్ని
యింకా యితర మైట్టిని బర్మావైజులకు
తగులైనట్లు ఇమిటేషన్, చక్కసాన,
వైసాన, పట్టెకెంపులు, మచ్చకెంపులు,
వైక్రాంతములు, రోజుభూలు అను మేలు
వైక్రాంతములు, స్ఫటికములు, పుచ్చేరి
గాజుకర్పకులు, మంచినీటిసముచేయించి
కోటాయమానముగా తీవరత్నములను
మిరియుండునట్టి వాటిని వారువారు
కొనునట్లు తయారుచేయించి సరసముగా
పంపించగలము.
ప్రభుమూల అద్దపంపి మేము స్వల్ప
లాభమునకు ఫలమధికముగనిచ్చెడు సార్వ
కనామముగల సరాలు కర్పణలనువలె దెలిసి
కొనవలయునని నగలను రత్నములను స్వతే
శపుకానులను గోరువారు ప్రార్థితులు.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మండ పురాణము

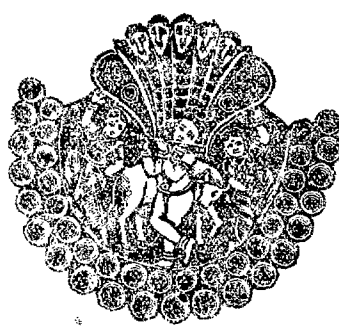
[పద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? ఏయేసమయ
ముల నెట్టి పరిణామముల బొందినది? మనుజులనీటి మొదలు
నెట్లుండే? కలధేదములేకలిగి? ధర్మము లెప్పుడెట్లు మాన్పు
నొందె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాట? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
పరశురామచరిత్రము, సుగంధక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము
లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు. బుద్ధిబలముచే
బ్రహ్మచర్య సీతగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి సీరపఱచిన
విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి
గ్రంథమువై మంచితభిషాయము నిచ్చియున్నది. శైలిమిగుల
నులభ్యము. మంచితకాగితములవై ముద్రింపబడి నిందు కాలికో
లైందుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యు
త్తమప్రతి 5-0-0 కర్చులు తే. కలయువారి చిరునామా
వ్రాయవచ్చును.

(4-12-14) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగుపండితుడు, మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

22-వ న్నెగల (సవరము) బంగారు.

(ఇందుకు పూచీపడగలము)

గెజల్ నాగర

1 1/2 సవరము యెత్తు

వెల రూ. 30-8-0.

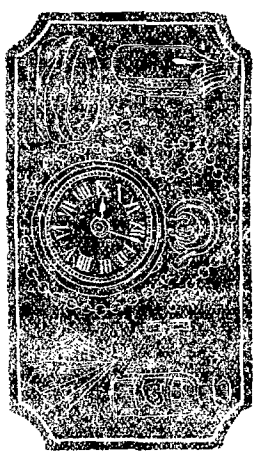
మలేయులవిధములగు బంగారునాగర, పెండినగలు, రాష్ట్ర
చెక్కిననగలు, మున్నగునవి ఈకింద పేర్కొన్న వర్తకులవద్ద
దొరకును కొనుపారకి క్యాటలాగులు ఉచితముగ పంపబడును.
సవరక ఇండియా జావలెర్ మ్యూనుఫ్యాక్చరీంగ్ కంపెనీ,
487, బంకసాలబీధి, సామాకారుపేట, మదరాసు.

The Southern India.
Jewellery Manufacturing Co.,
487, Bowbazar, Madras.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతో 2-14-0.

6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

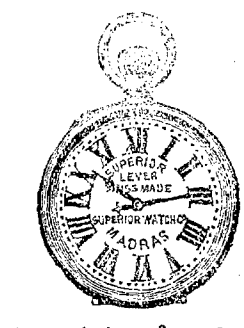
ఈవాచ్ బల్వత్తమైన లీవర్
పరిశోలేక నాణ్యమైన యంత్ర
సామానులతో తయారై యిప్పుడే
నూతనముగాకచ్చియున్నది. కొంచె
మైనను వ్యత్యాసములేకుండా సరి
యైన కాలక్రమము చూపించు
వాచి యిదియే, మిగుల సుందర
మైనది. దీని 6వహుమతుల వివరం.
1. నాణ్యమైన చేతిగుడ్డ, 2. పరిమళ
మైన అలరుసీసా, 3. సుగంధకార
మైన ఉంగరము, 4. గడియారపు
గొలుసు, 5. వివిధమైన స్టీలునిల్వ
6. బిక్కులమాపెడు కంపొను.

దయచేసి ఈ విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించికోనుడు.
బి. ఆర్. వెంకటరమణ అందు కంపెనీ,
నం 7, కోపు వెంకటాచలయ్యరు నందు, మదరాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.
ఇం దన్ని జేతముల చరిత్రయు సులభముగ
భాషలో తగినపటములతో కథలవలె వర్ణితమగును.
చందావద్దలి సంవత్సరమునకు (రెమార్కమి 600
పుటలు) 6 సంపుటలు, చందా రూ. 2-0-0-0
(పోస్టేజితో సహా). ప్రతేక రుసుములేదు. సంచ
క్రయము చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.
వలయువారు:— గా. పారిసర్వోత్తమరావు, ఎం.ఏ.,
అంతాద్రిపేట, మదరాసు. అని వ్రాయుడు

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయిలువాచ్.
గొలుసుతో సహా ధన రూ 2-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.
దీనికి 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలదు.

ఈవాచ్ సూచించు యెత్తును
నూకంచెని చేరు ఎత్తునిగిరా
తో వైద్రంపబడి యుండును.
ఇది చాల కండమై తలచి
మును, డబ్బుపూఫ్ అను గ్లాసు
దోమునగలిగి మొరటువలకు
దగియుండును. టైమాత లో
భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి
కించి యుండును. సీమ నుండి
మాత్ర తయారుచేయబడినది. కాన నెవరియొద్దను జీకరు.
ఒకరొక్కరును తీయదురను తలంపుతో తర్కుప శలనుంచి
తిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప భరగల గడి
యార మిదియొకటియేయని యనుభవమున దెలియును. ఇదివల
కనేక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది
యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున
కనేకము కొని సంతసించిరినన, జేటుమాట తెంగుకు?
సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టువాక్సు నెం 167, మద్రాస్

మంచినయము! నేనశలు ఖర్చుపడినా! నేనక దొరుకను!
ఈపంచలు కొనుపారకి, పంచ 1-కి అత్తలార్పాటము
కొరగని కొడండ్రవలూపము అను గ్రంథముకటి ఇనాము.

మేలైన జపాక వట్టుపంచలు.

ఆనేక పంచలు కర్చుపడినంత
వత్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! స్వీయగౌరవము
నాగరికతయున్నగు మేలైనవికతో
పట్టుపంచలు కండుగజేయుట అవల
వముకొరకు తెప్పించి వికలాంకినమ
లోగా మిగతొకరి పంచెలుమూతచే
యున్నది. ఇందులో ఎరువు, తచ్చ
అరువచ్చు, కోబా, మేకువట్టు ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్లాఫ
నీయమైనవి, త్వరపడుదు.
రీక్తమారనిదివిన్ని 2 1/2 మార పెద్దవాగుల పట్టుపంచ నె 1-2-0-4
నంచ 1-కి తపాలఖర్చులు / ... .. 0-4కి
డిటా రెండుపంచలు కొనుపారకి తపాలఖర్చులు ఇవాల.

టి. సీతారామ మొదలియార్.
3, శంకప్పమొదలిపేధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాస్.

విద్యోగకరమగు తెలుగు నవలలు.

లిలా లేక సు రేంద్రనగరము:— ఇండు శ్రీల మనోహ
ర్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినది. రూ. 1 0 0
యశోధర—ఇం దొకయాడుగి తనమగనివైగల యనురాగ
మునకై పదరానిపాట్లుపడి యున్న తగ్గిలికెచ్చును 0-12-0
మనోరమ—మగడు తేటతేగి గాత్రమునొద్ద జిక్కుకొన త
సామర్థ్యముచే విడిచింది, శ్రీల పెండ్లిచేయను. 0-10-0
జగదేశ్వరంధ—అన్నకై పదరానిపాట్లుపడి యున్న తగ్గిలికె
చ్చు సామర్థ్యతతి కథ ... .. అ. 0-10-0
పవనోదరవాంఛ—తమ్మునకు బుల్లితక కలహించినను
అన్న సహింపవలయు ననుటకు బోధించును. అ. 0-4-0
అత్తలార్పాటమున కోర్వనికొడండ్రవలూపము.—
అత్తలు కొడండ్రును పాధించు విధములగలది. అ. 0-2-0
పల్నాటివీరచరిత్రము:—మహాకవిగీవాధుడవీరిము. అక్కిరాసా
ఉమాకాంతముగారి ఉపోద్ఘాతముతో కూడినది 1-0-0-0
వలయు వారు:— కల్లూర్ బుక్ డిపో,
6, వెంకటేశమే శ్రీవీధి, సామాకారుపేట, మదరాస్.

లక్ష్మీకర తాంబూల మూత్రలు.

యిందుకస్తూరి, పచ్చకర్పూరము, మంకుమపువ్వు, బం
గారు పెండిరేకులు, మొదలగు విలువగల వస్తువులచే తయారు
చేయబడినవి గనుక మిక్కిలిసువాసన, పరిమేళము, మనోహ
రముగలిగి యున్నవి. యివి తాంబూలములోగాని, విడిగా
గాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొని అశ్మిము, వాయువు, జలుబు,
అగ్నిమాంద్యము, శీతలము, దగ్గు, శీతభేదము, జ్వరము, జల
రోషము, చిన్నబిడ్డగుణము, మొదలగు దుర్గుణములను రాని
క్యక, నిర్మూలించి మంచిబలమును ఉపాని, ధాతువున్నవి కలి
గించుటలో అద్భుత చాకచక్యములను చూపించు చున్నవి.
వ్యజనోపయోగము కొరకు వై మిగుల తక్కువగా నిర్మ
యించ బడినవి. పరిశీలించండి. 1 సీసా వెల రూ 0-4-0.
3 సీసాలు రూ 1-4-0. వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
జీర్ణ విజయ గుటికలు:—యివి సమస్తవైకృతములు,
పులితేవులు, అబ్బరము, మలబద్ధము, నిస్సద్వేషము, కడుపు
బ్బరము, నొప్పి, వమనము, నోటినిరూకుట, గుండెలనుంటు,
మొదలగువాటిని హరించి మంచిచికిని జీర్ణకర్తని కలిగిం
చును. 25 మాత్రలు. డబ్బి రూ 0-8-0
వి. పి. అందుకో. ఆయుర్వేదసమాజం.
పొందూరు-గుంటూరుజిల్లా